

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvenredne nedelje in praznike. — Inserati do 80 peti vrst do Din 2, do 100 vrst do Din 2.50, od 100 do 300 vrst do Din 3, večji inserati peti vrsta Din 4.— Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—, Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101. SLOVENJ GRADEC, Slomškov trg 5. — Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Maršal Petain imenoval novo vlado

Maršal Petain je imenoval novo vlado, v kateri je kot namestnik državnega šefa in ministrski predsednik Laval, zunanji minister Paul Baudoin, notranji minister Marquet, minister za narodno obrambo pa general Weygand — Nova francoska ustava

Maršal PETAIN

VICHY, 13. jul. j. (Havas). Uradni list (Journal Officiel) objavlja ustavni dekret o imenovanju nove francoske vlade, ki se glasi:

Jaz, maršal Francije in šef francoske države odrejam na podlagi ustavnih določb člena I. točke 4. od dne 11. jul. 1940, da se imenujejo za ministre-državne tajnike za:

namestnika drž. šefa in ministrskega predsednika: Pierre Laval, senator, pravosodje: Raphaël Alibert, član državnega sveta, notranje zadeve: Adrien Marquet, poslanec, zunanje zadeve: Paul Baudoin, finance: Yves Bouthillier, narodna obramba: general Weygand, generalissimus, javna prosveta in gojitev umetnosti: Emile Imeraud, skrb za mladino in družino: Jean Ybarnegaray, poslanec, poljedelstvo in prehrana: Pierre Ciziot, član poljedelške akademije, promet: Pietri, poslanec, kolonije: Lemery, senator.

Industrijska proizvodnja in delo: imetelj tega resora kakor tudi generalni tajnik za organizacijo obnovitvenih del se še ne moreta imenovati, ker nista v Vichyju in nista bila pravočasno dosegljiva, imeni bosta čimprej objavljeni.

Na podlagi istega člena ustave se imenujejo za državnega podtajnika za mornarico: admiral Darlan, državnega podtajnika za letalstvo: letalski general Pujo.

Po členu 3. ustave se hkrati sprejema ostavka dosedanjih ministrov Chautemps, Frossarda, Pomareta, Chicheryja, Riviereja, Ferrierja Schumana, ter generala Colsona, admiralja Darlana in letalskega generala Puja.

Vsem ministrom-državnim tajnikom se s tem dekretom predaja izvrševanje poslov njihovih resorov.

Dano v Vichyju, 12. julija 1940.
Maršal Petain, I. r.

BERN, 13. jul. AA. Kakor poročajo iz Vichyja, objavlja uradni list tale ustavni akt št. 4 o namestniku-nasledniku šefa države: Jaz maršal Francije in šef francoske države odrejam na osnovi zakona z dne 10. julija 1940:

Čl. 1. Če bi bil iz kateregakoli razloga oviran vršiti funkcije šefa države, preden narod ratificira novo ustavo, prevzame to funkcijo zastopnik ministrskega predsednika Pierre Laval.

Čl. 2. Ako bi bil Pierre Laval iz katerekoli razloga oviran prevzeti to zastopništvo, bo njegovega zastopnika imenoval ministrski svet z večino sedmih glasov. Do tega imenovanja bo vršil dolžnost šefa države ministrski svet.

Zeneva, 13. jul. e. Po vestih iz Vichyja je imela snovi francoska vlada svojo prvo sejo pod predsedstvom maršala Petaina. Ob tej priliki so vsi dosedanjí ministri podali skupno ostavko.

Vichy, 13. julija. p. (Havas). Nova ustava, ki je stopila z večerajšnjim dnem v veljavo, vsebuje naslednje kratke določbe:

Člen I:

1. Poglavar francoske države ima vse vladarske pravice. On imenuje in odstavlja ministre in državne podtajnike, ki so njemu osebno odgovorni ter izvajajo zakonodajno oblast v ministrskem svetu do sestanka novega narodnega predstavništva.

2. tudi po sestanku narodnega predstavništva lahko v primeru hude zunanje politične napetosti ali notranje politične krize po svoji lastni oceni in v obliki, kakor to zahtevajo prilike, predpiše proračun in fiskalne zakone.

3. objavlja zakone in nadzira njihovo izvajanje;

4. imenuje vse civilne in vojaške funkcionarje, če ni z zakonom predviden drugačen način njihovega imenovanja;

5. izvaja vojaško oblast;

6. ima pravico izdati amnestijo;

7. diplomatski predstavniki tujih držav so akreditirani pri njem;

8. vodi pogajanja o mednarodnih pogodbah ter jih ratificira;

9. ima pravico proglasiti obsedno stanje za vso državo ali za posamezne pokrajine.

Člen II:

Vsi predpisi ustavnega zakona z dne 20. februarja 1875 in od 16. julija 1875, ki so

v nasprotju s temi določbami, so razveljavljeni.

Francoski listi o novi ustavi

Zeneva, 13. julija. i. (DNB). List »Petit Dauphinois« v Grenoblu pravi v svojem komentariju k novi francoski ustavi: Pot. ki je sedaj začrtana francoskemu narodu, se glasi: Delo. Sredstvo, po katerem je mogoče do cilja dospeti je rodbina, cilj, kateremu morajo Francozi služiti. Je domovina. Na tej poti, ki bo pogosto trda in težka, bodo Francozi ohranili jasen pogled za bodočnost.

»Paris Soir« naglašava važnost spremembe režima v Franciji. Poražena Francija, ki pa ima voljo do življenja, zahteva, da ji dade sredstva za življenje. Parlament se popolnoma zaveda potrebe, da pripomore načrtom vlade k uspehu.

»Petit Parisien« piše: Maršal Petain je od sinoci šef Francije. Džila bo z velikim olajšanjem sprejela sklep narodne skupščine, ki pomeni spremembo režima in odstranitev stari vladni aparata. Novi režim bo Franciji dovolil, da tekmuje z najboljšo organiziranimi narodi.

»L'Ouvrier« piše: Imamo sedaj novo ustavo. Moramo na dobiti sedaj tudi nove moči, in moramo, kolikor je to mogoče, ohraniti vero v obnovo Francije.

Angleški komentarji

London, 13. julija. s. (Reuter). Današnji angleški listi komentirajo imenovanje no-

ve francoske vlade in odstop predsednika Lebruna.

»Times« pravijo, da je bil Lebrun najbrž zadnji predsednik tretje republike. 70 let so bili na čelu tretje republike predsedniki, ki niso imeli posebnih ambicij in so bili bolj reprezentanti države. Sedanji predsednik pa je diktator, toda kljub temu ni gospodar v svoji hiši.

»Daily Telegraph« ušiba, za katero obliko diktature se bo odločil maršal Petain in misli, da bo sprejel najbrže italijanske vzore. Obenem izraža list mnenje, da sedanji francoski režim najbrže ne bo dolgo trajal, ker se še ni držala nobena diktatura, rojena iz kapitulacije.

Nemška sodba

Berlin, 13. julija. e. Glede imenovanja maršala Petaina za šefa francoske vlade pravijo v berlinskih političnih krogih, da to dejstvo direktno ne zanima Nemčije. Nemčija je dala Franciji sedaj popolno svobodo, da državo aranzira tako, kot je potrebno. V političnih krogih nadalje pravijo, da se maršal Petain ne more smatrati kot nekakšen francoski Führer. Njegov sedanji položaj je tipično francoskega značaja.

V tej zvezi pišejo nemški listi v nekaterih težavah in ovirah, ki jih ima sedaj francoska vlada in jih bo verjetno še imela. Seglasno na je v nemških krogih mnenje, da Francija ne bo zavzela več gospodarskega, političnega in vojaškega položaja, kakršnega je imela po svetovni vojni in to je tudi edino, kar Nemčijo zdaj zanima.

Pierre LAVAL

Špansko mnenje

Madrid, 13. julija. s. (DNB). List »ABC« piše, da je po proglasitvi maršala Petaina za novega državnega poglavarja, po sestavi nove vlade in sklopu francoskega konventa položaj glede nove Francije jasen. V vodstvu francoske politike so še vedno ostali s krivdo obloženi politiki marksisti in masoni.

Nameni Rusije niso znani

V Rimu poudarjajo popolno soglasje Italije in Nemčije za ohranitev miru na Balkanu in v južnovzhodni Evropi, istočasno pa si niso na jasnem o ruskem stališču v tem delu Evrope

Rim, 13. julija. e. V političnih krogih vlada prepričanje o popolni skladnosti glede vseh vprašanj v Evropi med državama osi Rim—Berlin. Poudarja se, da so vprašanja južnovzhodne Evrope prav tako kočljiva in važna vprašanja kot ona zapadne Evrope. Državi osi Rim—Berlin si prizadevata, da se izogneta vsemu, kar bi moglo v južnovzhodni Evropi povzročiti vojno. V službenih italijanskih krogih pravijo, da hoče Italija ohraniti na jugovzhodu mir, a ta mir mora biti pravičen mir. Šele na tej podlagi bo mogoče ustvariti trajno podlago za mir.

V krogih tukajšnjih tujih opazovalcev posvečajo posebno pozornost odnosom med Italijo, Nemčijo in Rusijo. Dobro je znano stališče obeh držav osi Rim—Berlin do vseh vprašanj v Evropi, težko pa je ugotoviti o stališču in namenu Rusije v tem delu Evrope. V rimskih političnih krogih se govori o skorajšnjem sestanku pred-

stavnikov Italije, Nemčije in Rusije. Na tem sestanku naj bi se predstavniki teh treh držav pogovorili o vseh aktualnih vprašanjih, ki se tičejo južnovzhodne Evrope in tudi o odnosajih med temi tremi velesilami. Glede tega sestanka zastopniki Nemčije, Italije in Rusije z italijanskih službenih mest niso objavili demantija, toda tudi teh vesti niso potrdili.

V italijanskih političnih krogih pravijo, da so odnosi med Rimom, Berlinom in Moskvo normalni in ni videti tudi sedaj nobenih novih tendenc v razvoju teh odnosov. V Rimu se zaradi tega živo zanimajo za razvoj odnosov Nemčije in Italije do Rusije v bodočnosti. Po nekaterih vesteh bo položaj med Italijo in Nemčijo na eni strani ter Rusijo na drugi strani kmalu popolnoma razčiščen in posledica tega bo stabilizacija razmer na evropskem jugovzhodu.

misarja in Kiričenkca za drugega namestnika. Slednji je bil tudi imenovan za člana mornariškega kolegija. Nadaljnji novi člani kolegija so Belakov in Apokija.

Ruski general — poveljnik litovske vojske

Kovno, 13. julija. j. (DNB). Po zanesljivih informacijah je bilo poverjeno poveljstvo litovske vojske, ki se sedaj imenuje »ljudska vojska« ruskemu brigadnemu generalu pete armije Zemaitis Baltusu, ki je litovskega porekla.

Ruski poslanik pri knezu Pavlu

Včeraj je izročil prvi poslanik SSSR na našem dvoru akreditivna pisma — Odhod naših tiskovnih in trgovinskih atašeev v Moskvo

Bled, 13. julija. d. Včeraj popoldne je Nj. kr. Vis. knez namestnik Pavle sprejel v dvorcu Brdo pri Kranju v svečani avdienci poslanika SSSR na našem dvoru Viktorja Andrejeviča Plotnikova in njegovo spremstvo. Sovjetski poslanik je v svečani avdienci predal knezu Pavlu svoja akreditivna pisma.

Z Brda se je poslanik Plotnikov vrnil v avtomobilu na Bled. Zanj so rezervirali sobe v hotelu Toplice. S procelja hotela je bila opoldne izvešana poleg jugoslovanske tudi sovjetska zastava, kar je zbudilo precej pozornosti med Blejčani in letoviščarji, kajti to pot je sovjetska zastava prvič visela poleg jugoslovanske. Zastave ostalih držav poleg naše državne zastave so Blejčani videli že prej večkrat, ko so se zastopniki tujih držav mudili službeno na Bledu.

Popoldne si je poslanik Plotnikov ogledal Bled, odkoder se je odpeljal v Bohinj, kjer se je mudil v hotelu Bellevue, si nato ogledal Bohinj in Bohinjsko jezero, nato pa se je s spremstvom vrnil v Ljubljano ter se z večernim brzim vlakom odpeljal nazaj v Beograd.

Beograd, 13. julija. e. Drevi bosta odpotovala z brzim vlakom preko Sofije v Mo-

skvo jugoslovanska tiskovna atašea pri poslanstvu v Moskvi Kosta Krajsumović in Darko Zajčič. Z istim vlakom bo odpotoval v Moskvo tudi naš trgovinski atašea pri sovjetski vladí inž. Gaži.

Usoda francoske mornarice pri Martiniqueu

Zeneva, 13. julija. j. (DNB). »Petit Dauphinois« v Grenoblu javlja iz Washingtona, da bo po informacijah iz tamkajšnjih diplomatskih krogov francoski nosilec letal Bearn, ki je trenutno pred Martiniqueom, brez dvoma odplul v ameriško luko New Orleans in se pustil tam internirati. Okoli Martiniquea je sedaj trojni obroč vojnih ladij. V teritorialnih vodah so francoske edince, ki so obkrožene od angleških vojnih ladij, dalje zunaj pa križarijo ameriške vojne ladje, ki pozorno zasledujejo razvoj dogodkov. Vse te edince pa čakajo odločitve iz Vichyja o nadaljnji usodi francoskega brodoma.

Turčija ostane zvesta svojim prijateljem

Parlament je soglasno odobril ekspozé ministrskega predsednika — V Londonu računajo s hitrim sporazumom med Turčijo in Rusijo glede Dardanel

Ankara, 13. julija. AA. (Stefani). Na večerajšnji skupščinski seji je predsednik vlade Saidam obrazložil položaj Turčije z ozirom na sedanjo vojno in izjavil poleg drugega, da bo Turčija ostala zvesta svojim prijateljem in da bo svojo neodvisnost tudi branila. Turčija pazljivo spremlja razvoj dogodkov. Turčija ni nikdar mislila napasti svojih sosedov in je vesela, ker imajo tudi njeni sosedji do nje enaka čustva.

Poročilo predsednika vlade dr. Sajdana je vseh 375 narodnih poslancev v parlamentu soglasno odobrilo.

Moskva, 13. jul. j. (DNB). Večerajšnji uradni demantii agencije Tas, ki je zanikal vesti, da bi bila Rusija poslala Turčiji ultimatum s teritorialnimi zahtevami, objavlja danes vsi sovjetski listi na posebno vidnih mestih. Listi pa se ne dotikajo vprašanja rusko-turških in rusko-iranskih odnosov.

London, 13. jul. z. V tukajšnjih mero-dajnih krogih so prepričani, da ne bo prišlo do nikakih težav glede Dardanel med Turčijo in Rusijo ter da bo hitro dosežen popoln sporazum. V Londonu so prepri-

čani, da ruske zahteve ne bodo ogrožale varnosti Turčije.

Atene, 13. julija. AA. (DNB). Turški poslanik je obiskal predsednika grške vlade Metaxasa.

Gospodarska konferenca Balkanske zveze

Carigrad, 13. julija. e. V drugi polovici meseca julija bo v Carigradu gospodarska konferenca strokovnjakov držav Balkanskega sporazuma. Na tej konferenci se bo obravnavalo vprašanje preskrbe industriji balkanskih držav s sirovinami.

Spremembe v ruskem mornariškem ministrstvu

Moskva, 13. jul. j. (DNB). Tass je v četrtek zvečer uradno javil, da so bili po sklepu sveta komisarjev razrešeni dolžnostni člani kolegija mornariškega komisariata Emeljanov, Oberodov, Sidin in Bezrukov. Istočasno je vlada imenovala Petrova za prvega namestnika mornariškega kq-

Sedaj je tudi Madžarska za mir

Teleki in Csaky poročata o monakovskih razgovorih Vzpostojenosti madžarskih interesov z nemškimi in italijanskimi

Budimpešta, 13. julija s. (Stefani) Včeraj ob 17. se je vršila seja madžarske vlade. Ministrski predsednik grof Teleki in zunanji minister grof Csaky sta poročala o razgovorih v Monakovem. Razen tega je vladna seja razpravljala o tekočih zadevah.

Budimpešta, 13. julija e. V tukajšnjih diplomatskih in političnih krogih se zanimajo predvsem za uspehe monakovskih razgovorov in za potek nove vojne etape proti Angliji. V zvezi z razgovori v Monakovem poudarja madžarski tisk, da je Madžarska dosledno zahtevala revizijo trianonske mirovne pogodbe in to na mirnem način ter je se sedaj na stališču, da se mora ohraniti mir na jugovzhodu. Toda tudi Madžarska razume pod mirom pravičen mir. Med Madžarsko, Nemčijo in Italijo ter Rusijo ni nasprotujočih si interesov. V splošnem gredo madžarski interesi vzporedno z interesi Nemčije in Italije.

Glede nadaljevanja vojne proti Angliji vlada v madžarskih političnih krogih prepričanje, da mora prihodnji teden priti do totalnega napada na Anglijo.

Budimpešta, 13. julija e. (MTI) Na slavnostnem obedu ki so se ga udeležili člani vlade, je predsednik vlade grof Teleki izjavil, da bo danes ali jutri odpuščen znatno število vojakov, ki so potrebni za opravljanje nujnih poljedelskih del. Toda ta ukrep, je med drugim izjavil Teleki, ne razveljavlja drugih ukrepov, ki so potrebni v sedanjem položaju in ki bodo ostali še nadalje v veljavi. Zavedamo se svoje odgovornosti in smo se je zavedali tudi prej ter

vemo, česa si želimo in kaj delamo, je rekel grof Teleki.

Odmev v Rumuniji

Bukarešta, 13. julija e. Generalni tajnik stranke naroda Viktor Moldovan se je vrnil iz Berlina, kjer se je mudil v posebni misiji. Takoj po vrnitvi je v teku notri poročal kralju o svojih pogajanjih v Nemčiji. Razgovoru sta prisostvovala tudi predsednik Gigurtu in notranji minister.

O tem razgovoru ni bilo mogoče ničesar zvedeti, toda iz Berlina poročajo v tej zvezi, da se bo nova nemška politika, ki se je začela z razgovori v Monakovem, manifestirala v solidarnosti med Nemčijo, Italijo in Madžarsko. Ta solidarnost pa se naša predvsem na gospodarske probleme. Po končani vojni se bodo uresničile s pomočjo te solidarnosti vse gospodarske aspiracije Italije in Nemčije.

Washington, 13. julija AA. (Stefani) United Press poroča iz Bukarešte, da tolmadžijo odpuščanje madžarskih rezervistov zaradi bližnje žetve kot rezultat konference v Monakovem in kot znak, da mir na Balkanu ne bo kaljen.

General Antonescu ni na svobodi!

Bukarešta, 13. julija e. (DNB) Po nekaterih vesteh je bil bivši vojni minister general Antonescu izpuščen na svobodo. Izkazalo se je, da so te vesti neresnične. Z gotovostjo se potrjuje državna služba, da je general Antonescu še vedno v zaporu. Ne ve se pa, kje je zaprt.

Ameriške divizije na orožnih vajah

Silno ojačenje letalske obrambe ob Atlantskem in Tihem oceanu — Proizvodnja motorjev za letala

Washington, 13. julija s. (Reuter) Po predlogu predsednika Roosevelta in novega vojnega ministra Stimsona bodo v Zedinjenih državah takoj poklicane na orožne vaje štiri divizije ameriške milice — nacionalne garde. Prav tako bo poklicanih na vaje 7 polkov protiletalskih oddelkov in več oddelkov za zaščito obale.

Washington, 13. julija s. (Reuter) Mornariško ministrstvo je izdalo nova naročila v vrednosti 137 milijonov dolarjev za ojačenje letalske obrambe ob obalah Atlantika in Tihga oceana. To je največje naročilo vojnega materiala, kar so jih kdajkoli izdali Zedinjene države v mirnem času. Naročilo spada v novi gradbeni program vojne mornarice. Istčasno je ameriško vojno ministrstvo izdalo naročila za novo orožje v vrednosti 40 milijonov dolarjev.

Washington, 13. julija s. (Reuter) Tvornice Packard so pristale, da prevzamejo v gradnjo 9000 motorjev Rolls-Royce, 6000 jih bo izdelanih za Anglijo, 3000 pa za Zedinjene države. Tvornice bodo pričele z izdelavo motorjev v 10 mesecih. V začet-

ku bodo izdelovale po 20 motorjev na mesec, po 15 mesecih pa po 840 motorjev.

Novi ameriški bombniki

London, 13. julija s. (Reuter) Angleski letalci so sedaj preskusili nove ameriške bombnike-strmolavce. Izkazalo se je, da prenesejo ti bombniki v strmolavem letu brez nadaljnje hitrosti 1000 km na uro in da prekašajo vse doslej znane tipe takih letal v Evropi.

Pred demokratskim kongresom

Washington, 13. julija e. (DNB) V ponedeljek se bo pričel kongres demokratske stranke, katerega se bo udeležilo okoli 1.100 demokratskih delegatov. Misli se, da bo demokratski kandidat za mesto predsednika Zedinjenih držav izvoljen v četrtek.

Hull na vseameriškem kongresu

Washington, 13. julija AA. (DNB) Zunanji minister Hull je izjavil, da potuje prihodnji četrtek v Havane, kjer se bo udeležil vseameriške konference.

Obsežni letalski napadi

Nemška letala bombardirajo Anglijo, angleška pa Nemčijo, Nizozemsko in severno Francijo

London, 13. jul. s. (Reuter) Letalsko in notranje ministrstvo javlja: Preteklo noč so nemška letala vrgla bombe v nekaj okoliščini severovzhodne Anglije, v Škotski in v Walesu. Nekaj hiš je bilo porušeni in nekaj oseb ubitih, vendar število žrtev ni veliko.

Drugo poročilo javlja, da so nemški bombniki ponoči bombardirali tudi južno-zapadno Anglijo.

London, 13. jul. s. (Reuter) Letalsko ministrstvo javlja, da je bilo v teku večerajšnjega dne nad Anglijo sestreljenih skupno 11 nemških bombnikov. Letalske bitke so se vršile od Aberdeena na severu do Hampshirea na jugu. 9 nemških letal so sestrelila angleška lovška letala tipa Spitfire in Hurricane, eno je bilo sestreljeno po izvidniškem letalu obalnega poveljstva, eno pa po protiletalskem topništvu. Angličani so izgubili v teh bojih dve lovski letali.

Do prave bitke je prišlo zjutraj v bližini vzhodne angleške obale, ko je skupina 10 nemških Heinkelov napadla angleške trgovske ladje. V akcijo je stopilo 6 angleških Hurricaneov, ki so sestrelili 4 nemške bombnike, medtem ko se je ostalih 6 umaknilo. Iste ladje sta nekaj časa pozneje napadla dva nemška bombnika Dornier. Angleško lovsko letalo je eno sestrelilo, drugo pa poškodovalo. Pri napadih na ladje je bilo v teku dneva pozneje sestreljenih še nekaj nemških letal. En bombnik je bil sestreljen nad Škotsko.

Število nemških letal, ki so bila od 18. junija dalje sestreljena nad Anglijo, se je sedaj povečalo na 110. 34 nadaljnjih je bilo težje poškodovanih. Od izbruha vojne dalje znašajo nemške letalske izgube nad Anglijo 179 letal in 43 poškodovanih letal, ki se najbrže niso mogla vrniti na svoja oporišča.

London, 13. jul. s. (Reuter) Na Wales so metali nemški bombniki preteklo noč živigajoče bombe.

London, 13. jul. s. (Reuter) Letalsko ministrstvo javlja: V četrtek in v noči od četrтка na petek so izvršili angleški bombniki letalske napade na nemška letališča na Nizozemskem ter povzročili veliko škodo. Drugi napadi so bili izvršeni na razne vojaške objekte v Nemčiji. Tri angleška letala s teh poletov pogrešajo.

Nadaljnje podrobnosti o teh napadih javljajo, da so bili izvršeni napadi predvsem na letališče Waalhaven pri Rotterdamu, ki ga bombardirala angleška letala nepre-

stano dve uri. Prav tako sta bili bombardirani letališči Schiphol in Texel.

Kljub slabemu vremenu je bila zadeta tovarna mušnice v Ludwigshafenu, plavži v Siegburgu in dokl v Bremenu. Nadalje so bile bombardirane tovarne pri Strasbourgu. Povzročena je bila velika škoda in več požarov, ki so se videli 100 km daleč.

V teku izvidniških poletov nad Boulogneom so večeraj angleška letala bombardirala nemške ladje v luki ter so obstrlejevala s strojnimi nemške hidroplane. Škoda je bila povzročena tudi na zapornicah v luki.

Churchill ranjen

New York, 13. julija e. Radio je javil, da je tajnik angleškega predsednika vlade sporočil novinarjem, da je bil predsednik vlade Churchill ob priliki zadnjega bombnega napada na angleška mesta ranjen. Tajnik je odklonil izjavo o značaju poškodb, ki jih je Churchill dobil.

Ustavljena evakuacija otrok v dominione

London, 13. jul. s. (Reuter) Angleška vlada je snoti uradno objavila sklep, da je evakuacija otrok iz Anglije v dominione odložena, ker ni na razpolago vojnih ladij, ki bi mogle spremljati transporte otrok preko morja. Vlada izjavo pravi, da je odložitev transportov potrebna zaradi zaradi potopitve parnika »Arrandora Star« pretekli teden.

Sklep komentirajo današnji »Times«, ki pravijo, da so vojne ladje neogibno potrebne za zaščito angleških obal in za zaščito transportov živil v Anglijo. Ladij za prevoz otrok bi bilo na razpolago dovolj, ni pa na razpolago ladij za spremstvo.

Pomoč ameriškega Rdečega križa

London, 13. julija s. (Reuter) Ameriški Rdeči križ je poslal angleškemu Rdečemu križu 100 novih ambulanc. Nadalje javlja ameriški Rdeči križ, da bo poslal Angliji še več pomoči, ker je odziv za pomožne prispevke v Zedinjenih državah izredno velik.

Borzna poročila

Carli, 13. julija. Beograd 10.— London 16.30, New York 441.50, Milan 22.30, Madrid 40.—, Berlin 176.375.

Anglija bo priznala Češki narodni odbor

London, 13. julija. z. Tukajšnji češki krog računajo s tem, da bo angleška vlada v najkrajšem času priznala češki narodni odbor pod vodstvom dr. Beneša za legalno češko vlado.

Na svečan način je bilo včeraj otvorjeno »Poljsko ognjišče«, to je velika palača sredi Londona, ki bo simbolizirala svobodno Poljsko. Ta palača s pripadajočimi zemljiščem bo služila eksteritorialnosti in bo sedež poljske vlade in ostalih poljskih oblasti, ki poslujejo v Angliji. Svečani otvoritvi so prisostvovali poleg generala Sikorskega in članov poljske vlade tudi lord Halifax z nekaterimi drugimi angleškimi ministri.

Praški župan obtožen veleizdaje

Praga, 13. julija e. (DNB) V zvezi z aretacijo praškega župana dr. Klapke, ki je bil prijet zaradi sodelovanja z nekaterimi skupinami izven države, se izve, da je krivda dr. Klapke mnogo težja, kakor se je prvotno domnevalo. Dr. Klapka je s svojim delovanjem proti rajhu zagrešil zločin veleizdaje. Kakor je znano, je dr. Klapka prej pripadal stranki dr. Beneša.

Angleške koncesije Japonski

Tokio, 13. julija. AA. (Reuter). Izve se, da bo Anglija sprejela japonsko zahtevo glede prepovedi pošiljanja orožja Kitajski čez Birmanijo. Ašahi Šibun pravi, da je ameriški veleposlanik v Tokiu sir Robert Craigie obvestil japonskega zunanjega ministra Arito, da je angleška vlada sklenila sprejeti japonsko zahtevo o prepovedi prevoza vojnega materiala čez omenjeno ozemlje. Veleposlanik Craigie je zahteval nova navodila iz Londona, da bi bilo čimprej mogoče skleniti formalen sporazum.

Tokio, 13. jul. s. (Columbia B.C.). Kakor se je izvedelo, je angleška vlada pristala na znatne koncesije Japonski glede zahtev, da preneha promet orožja skozi Birma in Honkong na Kitajsko. Odslej bo vsaj za prihodnja dva meseca promet skozi Birma ustavljen. Pri tem se je postavila angleška vlada na stališče, da je zaradi deževja promet skozi Birma do nadaljnjega itak zelo otežkočen in da torej omejitev prometa ne predstavlja resne škode za Kitajsko. Na drugi strani pa se slišijo glasovi, da je to samo izgovor in da lahko pomeni začasna prekinitev prometa skozi Birma uvod v novo politiko Anglije nasproti Kitajski.

Dva državna predsednika v Mehiki

Mexico City, 13. jul. s. (Reuter). Položaj po predsedniških volitvah v Mehiki je še vedno nejasen in zelo zamotan. Oba predsedniška kandidata pravita, da sta dobila večino in obstoji možnost, da bosta sklicala vsak svoj parlament. Oficielni rezultati bi morali biti objavljeni šele 1. septembra. Medtem pa je general Almazan že objavil, da je bil legalno izvoljen ter je sklical 150 poslancev k sebi parlamenta. Prav tako pa trdi nasprotni kandidat, da je on legalno izvoljen. Sedanji predsednik Cardenas poskuša posredovati in je zato že za 25. julija sklical parlament, da bodo objavljeni rezultati preje, nego je to po ustavi predpisano.

Bolgarski general odprtoval v Nemčijo

Sofija, 13. julija e. (DNB) Na povabilo nemškega vrhovnega poveljstva je včeraj odprtoval v Nemčijo vrhovni poveljnik bolgarske vojske iz svetovne vojne general Zekov. Obiskal bo nekatere kraje na zapadni fronti. Spremljata ga bolgarski armijski general Popov in nemški vojaški ataše pri poslanstvu v Sofiji.

Letalska služba med Ameriko in Novim Zelandom

New York, 13. julija s. (Reuter) Letalo American Clipper je odletelo iz San Franciscu preko Los Angelesa na prvi direktni polet v Novi Zeland. S tem je otvorjena redna letalska služba med Ameriko in Novim Zelandom.

še o pouku ruščine

Malo odgovora „Sloveniji“ in njenim „učenjakom“

Ljubljanski tednik »Slovenija« čigar patronov glavni namen je pobujati jugoslovensko in Jugoslovencu tudi se dandanes, ko nam dogodki na svetu dajo tako nujno poučilo o pogubnosti takega početja, ni mogel molčati k našemu priporočilu, naj bi se uvedlo v vseh srednjih šolah naša države obvezno poučevanje ruskega jezika. Sicer se ni izrekel proti temu; ni mu pa dala žilica miru, da bi ne bil svoje bralce postavil pred posebno vrsto modrost svojega uredništva.

Obrgnili so se namreč ob našo navedbo, da rusko govori 140 milijonov ljudi, češ da je to le pojmovanje »caristične« Rusije, ki je za Ruse štela tudi Belorusije in Ukrajine. Gospodje imajo zelo visoko mnenje o sebi in zato seveda ne morejo čutiti, kako so se urezali. Saj so sami s seboj v opreki, ako Belorusov ne prištevajo k Rusom. Ukrajinci pa pomenijo ravno toliko kakor pri nas Kranjci, Stajerci ali Korosci. Ukrajina je namreč zemljepisni pojem, dočim je njen jezik ruski. Ukrajinski jezik je samo iznajdba Poljakov in avstrijske birokracije. Prebivalci Ukrajine pa za svoj jezik ne poznajo druge označbe ko ruski. Najboljši dokaz za to so steno grafični zapisniki avstrijskega državnega zbora, kjer so se med Poljaki in Ukrajinci često vodile burne debate zaradi galskih upravnih razmer. V te debate so Ukrajinci posegali v svojem materinskem jeziku, katerega niso nikdar imenovali drugače ko ruski jezik. Ne vemo, ali pri »Sloveniji« to vedo; če pa ne vedo, naj jim povemo mi, da je razlika med ruskim jezikom in narečji, ki se govori v Beliji Rusiji in Ukrajini, po priliki takšna, kakor med našo govorico in med onima, ki jo »gucne« Prieki ali pa »marnvajo« Korošci.

Toliko odgovora »Sloveniji« na to stran. Molčati pa ne moremo tudi k nepopisni

Pokojninski zavod ima 13.184 zavarovancev 2510 rentnikov — Lani predpisanih 33,933.090 dinarjev prispevkov — Obveze zavoda do zavarovancev znašajo 473,535.090 din, premoženje pa 522,000.000

Ljubljana, 13. julija

Pokojninski zavod za nameščenice je izdal skupno za 20. in 21. poslovno leto, to se pravi za lani in l. 1938 obširno poslovno poročilo, ki vsebuje tudi za široko javnost mnogo zanimivih podatkov. Jutri bo 19. redni letni občni zbor zavoda in bo se posebno pomembno, ker bodo na njem odobrili računsko zaključke, ki bodo podlaga za ureditev finančnih vprašanj med ljubljanskim in zagrebškim zavodom.

NARASČANJE ZAVAROVANCEV

Predlanski je štel PZ ob koncu leta 12.607 zavarovancev, lani pa 13.184. Številko zavarovancev se je v poslovnem letu 1938 zvišalo v oddelku za obvezno zavarovanje za 261, lani pa za 577. Skupno je štel zavod lani 12.968 zavarovancev brez prostovoljnih zavarovancev in pomorskih nameščenicev.

2935 DELODAJALCEV

Zavarovanci so bili predlanskim zaposleni pri 2722 delodajalcih, lani pa pri 2935. Predlanskim je odpadlo na 100 delodajalcev povprečno 457 nameščenicev, lani 442 in l. 1937. 450. V Sloveniji je odpadlo lani na 100 delodajalcev povprečno 429 zavarovancev, v Dalmaciji pa 493.

ZAVAROVANCI PO GOSPODARSKIH STROKAH

Zavarovanci se dele po gospodarskih strokah na 5 skupin: I. denarni zavodi in zavarovalnice; II. trgovina in specijalja; III. rudarstvo in kovinarstvo; IV. ostala industrija in V. ostali poklici. Največ zavarovancev odpade na IV. skupino, 4460, za poslenih pri 729 delodajalcih. Pri 240 denarnih zavodih in zavarovalnicah sta bila zaposlena 1442 zavarovancev, pri 676 trgovskih in specijalnih podjetjih 3015 zavarovancev, v rudarstvu in kovinarstvu pri 52 podjetjih 1236 in pri 1218 »ostalih poklicih« 2815. Četrta skupina, industrija in obrt, je skupno s tretjo stroko, rudarstvom in kovinarstvom, zaposlovala skoraj polovico zavarovancev.

ZANIMIVOSTI O ZAVAROVANCI DOBI ZAVAROVANEC

Povprečna zavarovalna doba je znašala ob koncu lanskega leta za aktivnega zavarovalnika povprečno 9 let in 5 mesecev, za aktivno zavarovalnico pa 8 let in 7 mesecev. Med zavarovalnic jih je bilo že 116, ki so imeli že 31 let zavarovanja, to se pravi do uveljavljenja obveznega zavarovanja l. 1909, 5 zavarovalnik je imelo 33 oziroma 34 let zavarovanja, 280 pa, ki so bile zavarovane po 20 in več let. Od skupnega števila aktivnih zavarovalnic in zavarovalnik jih je bilo 8578 ali 65,1 odstotka, ki so že dopolnili letno karentno dobo za pridobitev rentne dajatve. Le tretjina aktivnih zavarovalnic ni imela ob koncu lanskega leta še dopolnilne karentne dobe.

NAJVEČ ZAVAROVANCEV V VI. PLAČILNEM RAZREDU

Največ zavarovancev je zavarovano v VI. plačilnem razredu, 1978, ali 15,3 odstotka, v IV. razredu jih je 14,4 odstotka, v III. 12 odstotkov in v V. 10,2 odstotka. V Sloveniji je lani odpadlo na prve štiri, to se pravi na najnižje plačilne razrede 35,7 odstotka zavarovancev. To se pravi, da dobra tretjina zavarovancev v Sloveniji zasluži na leto le 150 do 1730 din. Na prvih 6 plačilnih razredov (letna plačila do 27.000 din) je odpadlo lani v Sloveniji 62,6 odstotka zavarovancev.

Povprečni mesečni zavarovalni prispevek se je predlanskim zvišal za 2,78 din ali 1,3 odstotka, lani pa za 2,86 din na 213,6 din. — Povprečni dejanski letni službeni prejemki so znašali v Sloveniji lani 24.922, v Dalmaciji pa 29.394 din. Vsota letnih povprečnih dejanskih prejemkov zavarovanih nameščenicev je znašala v Sloveniji lani 253,3 milijona din, v Dalmaciji pa 82,5 milijona.

ZVIŠANJE PREDPISA PRISPEVKOV

Zaradi zvišanja števila zavarovancev se je zvišal tudi letni predpis prispevkov. Predlanskim je bilo v oddelku za obvezno zavarovanje predpisano 32.407.428 din prispevkov, lani pa 33.933.090 din. Zvišanje lani znaša 4,7 odstotka v primeri s predpisom predlanskim. Lani je odpadlo od ce-

lotnega predpisa 25.084.170 din na dravsko banovino.

Zaostanek na neplačanih zavarovalnih prispevkih v oddelku za obvezno zavarovanje je znašal 3.658.456 din. Na dravsko banovino je odpadlo 1.887.344 din ali 51,8 odstotka. V Sloveniji je znašal zaostanek ob koncu lanskega leta 8,5 odstotka letnega predpisa zavarovalnih prispevkov, ob koncu l. 1937 pa 3,7 odstotka. To se pravi, da se je v zadnjih dveh letih relativni zaostanek podvojil.

2510 RENTNIH UPRAVIČENCEV

Invalidske in starostne rente je prejelo l. 1937 1206 rentnikov, predlanskim 1253 in ob koncu lanskega leta 1288; vdovskih rent je bilo v zadnjih letih: 685, 753 in 805; vzgojnih prispevkov pa: 435, 413 in 417. Rentnih upravičencev je bilo skupno ob koncu lanskega leta 2510. Čisti letni prirastek na rentah je bil v zadnjih dveh letih absolutno in relativno najmanjši v dobi zadnjih 11 let. Kritni kapital za tekoče rente vseh vrst so znašali lani 140 milijonov 493.311 din. Njihov prirastek je znašal v zadnjih treh letih v odstotkih: 7,7, 6,7 in 3,7.

LANI 16.893.934 din ZA RENTE

Lani so izplačali vseh vrst rent 16 milijonov 893.934 din ali 7,1 odstotka več kakor predlanskim. Relativni rentni prirastek je bil v zadnjih dveh letih znatno nižji kakor prejšnja leta, predlanskim je pa bil celo najnižji v zadnjih 8 letih. Na račun invalidskih in starostnih rent so lani izplačali 5.128.196 din, za vdovske rente 1.200.209, vzgojnih prispevkov in draginskih doddajal 10.909.053 din.

Razen tega so lani izplačali še 134.532 din odpravnin, vrnilo 1.970.718 din prispevkov, izdali za zdravljenje rentnikov 19.749 din in razdelili 175 nezaposlenim zavarovancem 98.367 din podpor.

PROSTOVOLJNI ZAVAROVANCI

Med prostovoljne zavarovalce prištevajo tiste, ki so izstopili iz obveznega zavarovanja, a ga prostovoljno nadaljujejo ter sami plačujejo zavarovalnino. Ob koncu lanskega leta je bilo 133 prostovoljnih zavarovancev. Povprečni mesečni prispevek v tej skupini je znašal lani 229,24 din.

OBVEZE ZAVODA DO ZAVAROVANCEV

Premijska rezerva (ali obveze zavoda do zavarovancev in rentnikov) je znašala lani 473.535.090 din v obveznem oddelku. Od skupnih obvez je odpadlo 81,15 odstotka na Slovenijo. Predlanskim je znašala premijska rezerva 441.150.352 din ter je torej prirastek lani znašal 32.384.738 din (predlanskim 34.745.413 din).

NAD 65.000.000 din PRIMANJKLJAJA

Bilanca za l. 1938 izkazuje 61.965.036 din primanjkljaja, za lani pa 65.134.672 din. Primanjkljaj v lanskim bilanci se deli na 27,28 mil. opisov, 5,27 mil. na tečajno razliko državnih vrednostnih papirjev, 10,12 mil. zvišanja premijske rezerve in 22,46 mil. din na valorizaciji. Lanski primanjkljaj bi bil znatno nižji od predlanskega, če bi se vrednost državnih papirjev ne zmanjšala. Med tem ko izkazuje oddelek za neobvezno zavarovanje tako velik primanjkljaj, je pa imel oddelek neobvezno zavarovanje lani 4.082.342 din prebitka.

ZAVODOVO PREMOZENJE

Zavodove aktivne so lani znašale 521 milijonov 960.568 din. Od te vsote odpade 199.63 mil. din na posojila, 99,75 mil. din na nepremičnine, 96,24 mil. na obveznice in vrednostne papirje itd. Predlanskim so znašale aktivne 484 mil. din in l. 1937 444 milijonov din.

Knjižna vrednost nepremičnin je znašala ob koncu lanskega leta 99.748 milijona din. Čisti dohodek nepremičnin so znašali lani 2.739.778 din. Nepremičnine so se torej obrestovale po 3,03 odstotka.

Lani je bilo danih novih posojil v znesku 20.093.225 din, vrnjenih je pa bilo za 16.612.729 din. Posojila so se obrestovala povprečno po 8,17 odstotka. — Začasno so imeli v blagajni, naloženo pri Poštni hranilnici in drugih denarnih zavodih 40.407.848 din. Denarne vloge pri denarnih zavodih so se obrestovale po 3,61 odstotka. Skupno naloženo premoženje se je obrestovalo povprečno po 6,38 odstotka. Upravi stroški vseh oddelkov so znašali lani 3.663.422 din ali 9,87 odstotka, z izrednimi izdatki za volitve vred pa 10,1 odstotka.

ZVOČNI KINO SOKOLSKI DOM V ŠISKI, telefon 41-79

Avanture, ljubezen, razkošje

Sergije Panjin

V gl. vlogah: Françoise Rosay, knez S. Trubeckoj

Predstave: danes ob 1/9. uri, v nedeljo ob 5., 7., in 9., ponedeljek ob 1/9.

Prihodnji spored: v torek (16. VII.)

UPOR V MAROKU

Beležnica

KOLEDAR

DANES: Sobota, 13. julija: Marjeta

JUTRI: Nedelja, 14. julija: Bonaventura

DANASNE PRIREDITVE

KINO MATICA: zaprto</

KINO SLOGA, tel. 27-30

ORLA KOVE ROKE

Po noveli Maurice Renarda.

Film močne impresije, neobičajne vsebine in skrajno razburljivih dogodkov...

Predstave danes ob 16., 19. in 21. uri, jutri v nedeljo ob 15., 17., 19. in 21. uri.

Izvrstna francoska komedija V zakonu razočarana mlada žena najde pota, da si zopet pridobi nezvestega moža. — V glavnih vlogah: Viviane Romance, Roger Duchesne in drugi.

Ženina osveta

Danes ob 16., 19. in 21., v nedeljo ob 17., 19. in 21. uri — KINO UNION, tel. 22-21

Naša vsakdanja skrb: Kam na počitnice?

Tudi na področju mariborske Tujskoprometne zveze je mnogo res lep in po udobju znanih letoviških krajev

Ljubljana, 13. julija

Prejšnjo soboto smo objavili obširen pregled letoviških krajev s področja ljubljanske Tujskoprometne zveze. Nekaj čisto svojstvenega pa je v našem tujskem prometu področje severne Slovenije, prejšnje mariborske oblasti, ki ga lahko razdelimo na štiri, po glavni karakteristiki čisto različne predele: področje Maribora, Celja in Ptuj ter Prekmurje, ki ima na vseh vseh velikih Panonsko nižino nižinski značaj z vsemi njegovimi lepotami in privlačnostmi. Od Prekmurja prehajamo v turistični predel Ptuja, ki je zanj najbolj značilno vinorodno gričevje — Slovenske gorice na levi,

slovita pa tudi po res lepi okolici, polni primitivnih izletniških točk.

Na srednjem delu Pohorja leži zraven romantične cerkvice Sv. Ane planinski dom Ruška koča (1249 m) z dependanca, ki je prav tako na glasu po udobju in odlični oskrbi. Do Ruške koče se lahko v treh urah povzpemo od postaje Ruš, v eni uri pa jo dosežemo iz Maribora po novi avtomobilski cesti. Pod Ruško kočo je na Smolniku udoben hotel Lobnica, ki ga iz Ruš dosežemo v dveh urah pešhoje. Na zapadnem delu Pohorja je zlasti znan lep urejeni Senjorjev dom (1522 m). Najhitreje ga dosežemo iz Ribnice na Pohorju,

svojih gostišče je 50 km dolgi hrbet Pohorja eno samo veliko letovišče, ki si je že tudi v inozemstvu utrilo svoj zaslužni sloves.

Vse značilnosti planinskih turističnih krajev imajo tudi naselja, ki leže na pohorskem podnožju. V najlepši pohorski dolini je Sv. Lovrenc na Pohorju, majhno letovišče, ki ga od vseh strani obdajajo gozdovi in planine. V njegovi bližini je znano letovišče Ribnica na Pohorju, romantičen turistični kraj na nenavadno lepem položaju, ki je hkrati tudi najprimernejše izhodišče za izlete po zapadnem Pohorju. Železniško postajo Brezno-Ribnica veže z Ribnico na Pohorju redna avtobusna proga.

V Dravski dolini, proti zapadu, moramo omeniti manjša letovišča, ki se prav za prav šele razvijajo in prilagajajo za tujski promet: Vuhred na mirnem položaju pod Pohorjem, Vuzenico in Muto.

Ob železniški progi Maribor—Celje je najprej majhno letovišče Fram, potem pa mesteca Slovenska Bistrica, ki je važno tudi kot izhodišče za Pohorje, zlasti za Tinje in Smartno. V tem predelu so še Oplotnica, Zreče, Slovenske Konjice in Vitanje, malo bolj oddaljen pa je Šostanj, ki je izhodišče za Kočo na Smrekovcu (1380 m).

Zapadno od Pohorja, v koroskem kotu, so precej znani Dravograd, prijazno letovišče Guštanj in zdravilišče Rimski vrelci, pri Prevaljah pa se odpira pot za priljubljeni letovišči Mežica in Črno, ki sta hkrati izhodišče za Uletovo kočo na Peci (1654 m).

V mirni Mislinjski dolini je zlasti znan in priljubljen letovišče Slovenj Gradec, ki leži na jugozapadnem obronku Pohorja in je najprimernejše izhodišče za Planinski dom na Plešivcu (1696 m).

Zaradi svoje nenavadno lepe lege in kot izhodišče za Savinjsko in Logarsko dolino slovi tudi naše lepo Celje, ki je prav udobno letovišče, ima pa ob Savinji tudi priljubljeno kopališče in krasno urejene parke. Celje slovi tudi po svojih zgodovinskih spomenikih, ki so vsi zelo dobro ohranjeni, pri tujcih pa zbujajo razumljivo zanimanje. Celje je primerno za letovišče tudi zaradi tega, ker so v njegovi bližini sama znana zdravilišča: Rogaska Slatina, Dobrna, Rimske Toplice in Laško, prav prijetne eno ali večdnevne izletniške točke.

Zapadno od Celja, ob Savinji, je znano in priljubljeno letovišče Zalec, v njegovi bližini pa sta dva lepo urejena pensiona za otroke: Grmovje in Plevna. Po svoji urejenosti in lepoti slovi zlasti Sv. Pavel pri Preboldu, udobno urejeno letovišče na podnožju z gostimi gozdovi obraslih planin. Po vsej državi znani pension Zanier razpolaga z lastnim kopališčem in udobnim prostorom za tenis in druge sporte, ki so vsi urejeni sredi smrekovega gozda in so zaradi tega nekaj čisto svojevrstnega.

Savinjska dolina s svojo ugodno klimo in zdravim planinskim zrakom je sploh na glasu kot zelo primerna za letovanje. Priljubljeno je Mozirje, ki ima poleg udobnih pensionov in gostilnic tudi svoje kopališče. Iz Mozirja je zlasti lep izlet do Mozirске koče na višini 1344 m. Malo v stran

ob pritoku Savinje leži romantično mestce Gornji grad, ki je znano kot mirno in hladno letovišče, pa tudi po svojih zgodovinskih spomenikih. Če gremo dalje ob Savinji, pridemo najprej v Ljubno, znano po zdravem gorskem zraku, nato pa v gorsko letovišče Luče ob Savinji, ki je izhodišče za zelo zanimive izlete v prekrasno okolico. Skoraj čisto na severu zgornje Savinjske doline več na višini 660 m izhodišče gorsko letovišče Solčava z večjim številom dobro urejenih gostišč.

Nekaj kilometrov od Solčave, ob mladi Savinji, se odpira čarobna Logarska dolina (750 m), ki jo štejejo med najlepše planinske doline Evrope. V Logarski dolini je več zelo lepo in udobno urejenih hotelov, ki slove po odlični oskrbi. Logarska dolina daje tudi obilo priložnosti za zložne izlete in napornejše ture v Savinjske planine.

Naš pregled bi ne bil popoln, če ne bi omenili tudi lepega Ptuja, po zgodovinskih spomenikih našega vsekako najzanimivejšega mesta, ki leži na solnčni strani vinogradov Slovenskih gor. Ptuj slovi po svoji prezanjivosti okolici, kjer je zlasti v Halozah več prav prijetnih letovišč. Iz Ptuja čez znamenito Ptujsko goro vodi cesta v svetov. znano zdravilišče Rogaska Slatina, severovzhodno pa so Slovenske gorice z romantičnimi letovišči Ormožem, Ljutomerom, zapadno pa Sv. Lenartom in Sv. Trojico. V severovzhodnem delu Sloven. gorice sta še letovišči Gornja Radgona in Kapela, v njuni bližini pa je odlično urejeno zdravilišče Slatina Radenci.

V svojem severovzhodnem delu prehaja Slovenske gorice v Panonsko nižino — Prekmurje, kjer je Murska Sobota, največje prekmursko mesto, prav priljubljeno letovišče z zelo lepo urejenimi kopališčem.

V velikih gostinskih podjetjih večjih krajev področja mariborske Tujskoprometne zveze so cene sobe z vsi oskrbo od 70 do 100 din dnevno, v manjših in srednjih letoviščih pa dobimo sobo z vsi oskrbo že za 40 do 60 din dnevno.

Po obvestilu mariborske Tujskoprometne zveze so za letošnji poletni dnevno oskrbo v posameznih turističnih krajih njenega področja veljavne te cene:

Maribor 45 do 80 din, planinski hoteli, domovi in koče na Pohorju 35 do 65 din, Sv. Lovrenc na Pohorju 40 do 55, Ribnica na Pohorju 45 do 55, Vuhred, Vuzenica in Muta 30 do 45, Dravograd 40 do 50, Guštanj 40 do 60, Rimski vrelci 60 do 75, Dobji dvor pri Prevaljah 45, Mežica 40 do 50, Črna 40 do 50, Uletova koča na Peci 45 do 55, Slovenj Gradec 40 do 45, Planinski dom na Plešivcu (Uršljji gori) 45 do 50, Slovenska Bistrica 45 do 50, Smartno na Pohorju 30 do 40, Tinje na Pohorju 30 do 40, Slovenske Konjice 25 do 40, Oplotnica 30 do 40, Vitanje 40 do 45, Šostanj — Koča na Smrekovcu 40 do 50, Celje 45 do 65, Sv. Pavel pri Preboldu 50 do 65, Mozirje 35 do 45, Gor. grad 40 do 45, Ljubno 40 do 45, Luče 40 do 50, Solčava 40 do 60, Logarska dolina 50 do 65, Ptuj 35 do 50, Murska Sobota pa 30 do 55 din.

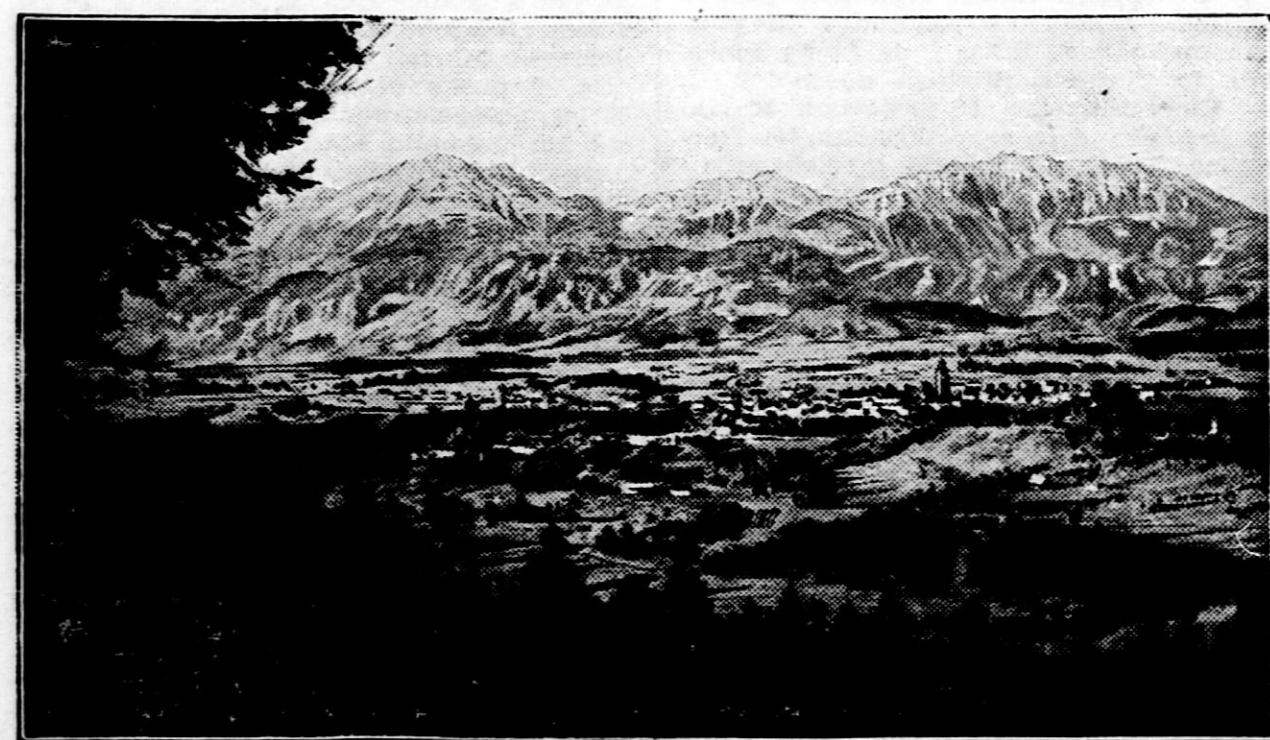
Radovljica — biser naše Gorenjske

Po svoji legi je Radovljica eno naših najlepših letovišč na Gorenjskem

Radovljica, ki je sicer precej neznatno mestce, je imela precejšnjo vlogo že v davno minilih stoletjih in tisočletjih. V njeni neposredni bližini, v Mošnjah, Begunjah in na Brezjah, so našli bronasto orožje, ki zgovorno pripoveduje, da je bil ta kraj naseljen že dobrih tisoč let pred Kristusom. V času Rimljanov Radovljica sicer ni bila tako važna naselbina kakor nekatere druge, vendar pa je bila utrjena že tedaj, o čemer pričča Gradišče, ki leži pod mestom nad Savo. V dobi preseljevanja narodov so se v teh krajih zadržali le Langobardi in Slovani. Ob začetku drugega tisočletja po Kristusu je gosposdoval nad Gorenjsko znani veliki grof Walto, pozneje pa so prihajali v te kraje še drugi veljaki, ki so si v prelepi okolici Radovljice postavili močne gradove. Razvaline nekaterih so ohranjene še dandanašnje in so prav zanimive za izletnike. ki radi obiskujejo Radovljico in njeno okolico.

v prijazno naselje, ki je zlasti po vojni prišlo na glas lepega in lepo urejenega letovišča. Ta nien sloves je tudi razumljiv, saj leži na visoki planoti, na prelomu med poljem in planinami. Čudovito lep je pogled iz Radovljice na Karavanke in Julijske Alpe, prav tako pa na savsko dolino, kjer se združujeta skoraj tik pod mestom Sava Dolinka in Sava Bohinjka.

Ko je Mestna hranilnica v Radovljici zgradila moderno kopališče na res lepem položaju na Obli gorici, se je pojavila tudi potreba po ustanovitvi Tujskoprometnega društva. Poizkus, da bi bila naša javnost opozorjena na lepoto Radovljice in njene okolice, so se pojavili že v času prejšnjega vojno in je bilo tedaj v Radovljici že ustanovljeno Tujskoprometno društvo, ki pa je moralo prenehati s svojim delom, ker kraj pač ni mel niti primerne kopališča, niti dovolj udobnih gostišč, ki bi zmogla večji naval tujcev. Sedanje radovljiško Tujskoprometno društvo je bilo

Radovljica s Karavankami v ozadju

V začetku XIV. stoletja je bila Radovljica naselje lesenih hiš, ki pa so bile že obdane z okoli, kraj pa je imel tudi svoja mestna vrata, ki so edina dopuščala dostop v mesto. Za Ortenburžani so postali lastniki Radovljice celjski grofje. Ko se je grof Herman III. Celjski 1428. smrtno ponesrečil v Begunjah pri Radovljici, ni so hoteli Radovljicani priti pod oblast Habsburžanov, ampak so se jim uprli in je general Gasper Lamberg po hudih bojih mesto zažgal in ga tako pridobil Habsburžanom. Pozneje je mesto napadel zopet celjski junak Jan Vitovec, še pozneje pa so ga večkrat obiskali Turki in ga pogosto razdelali. Mestce pa se je zmeraj opomoglo. Radovljica slovi v zgodovini tudi po kmečkih uporih, zlasti pa po Juriju Dalmatinu, ki mu je begunjska gosposdarica Julijana Kacijanarica nudila zavetišče, ko je širil protestantizem in v Begunjah postavila tudi protestantsko cerkev. To svetistiše je pozneje dal škof Tomaž Hren enostavno razstreliti, da bi tako protestantizem zatrl, vendar pa mu se to ni povsem posrečilo.

V francoskih časih in pozneje je Radovljica zazvela že mirnejše življenje, tako da je lahko nauredovala in se razvila

ustanovljeno 27. avgusta 1. 1933. in je že v kratkem času svojega obstoja doseglo prav lepe uspehe. Ceste skozi mesto so sedaj že lepo oskrbovane, delno pa so celo asfaltirane, tako da se poleti mesto ne zavlja v oblake prahu. Po prizadevanju radovljiškega Tujskoprometnega društva je bilo tudi razširjeno električno omrežje v samem mestu in okolici, poleg tega pa so bila urejena res lepa izprehajališča, kjer se tujec lahko oddoči in naide zavetje pred poletno vročino.

Tujskoprometno društvo v Radovljici je tudi poskrbelo za nove markacije, tako da se tujci v okolici prav lahko tudi sami znajdejo in najdejo pota, kamor pač žele. Do leta 1934. ko Radovljica ni imela še nobenega modernega hotelskega obrata, je Tujskoprometno društvo skrbelo tudi za zadostno število privatnih sob, tako da se je tujski promet lahko nemoteno razvijal. V zadnjih letih se je razvil celo v takšni meri — ne smemo pozabiti, da je Radovljica v vlogi blejskih vrat kot cenejša letovišče zelo dobro obiskana — da bi ji bil zdaj potreben še najmanj en hotel s 50 sobami, poleg tega na bi bile potrebne tudi nekatere nove ceste in zlasti izprehajališča. Za sedaj se delno omejitvijo

NA SONČNI JADRAN

VAŠE POČITNICE NA JADRANU

Crikvenica HOTEL MIRAMARE

Pension 90. — 135. —, sobe s tekočo vodo vse takse in napitnine ter kopanje na plaži.

SELCE Hotel ROKAN

Pension 70. — 75. — Din

MALINSKA Hotel SLAVIJA

Kompletni pension z vsemi takсами in napitninami Din 70. —

ALEKSANDROVO

Hotel FRANKOPAN Pension 55. — 65. — Din

Pension JELISAVA

Pension Din 50. —

NOVI (Vinodol) PALACE HOTEL LISANJ

HOTEL SAN MARINO Pension 85. — 125. —

Pension NEVENKA

Sobe s tekočo vodo, terasa, vrtna restavracija, izvrstna kuhinja.

Vila MUDROVIČ

Dvoposteljne sobe 30. — 40. — Din

DUBROVNIK

Pension MIRAMAR

Pod vodstvom Slovenke, Din 65. — vključno kopanje in takse.

Podrobne informacije v biljetarni PUTNIK, Ljubljana, Tyrseva cesta 11.

razsvetljava mesta je radovljiško Tujskoprometno društvo v svojem letošnjem proračunu določilo potrebno vsoto. Tako bo že v naikrajšem času tudi to vprašanje ugodno rešeno.

Povprečna cena sobe z najboljšo oskrbo stane v Radovljici 60 do 70 din na dan. Dosti nizka cena privablja v to naše lepo gorenjsko letovišče zelo veliko število gostov. Lani je bilo v Radovljici na letovišču

MAKARSKA

Vila Katarina Puharić-Lokić

Poleg same plaže. — V sobah tekoča voda. Prvovrstna kuhinja. — Vina iz lastnih vinogradov. — Pension, vračunane takse in napitnine, Din 55. — 65. —

1597 gostov, ki so skupno imeli 21.128 nočin. Povprečno je torej ostal vsak tujec v Radovljici po 14 dni, kar ji vsekakor daje značaj res pravice, ne le prehodnega letovišča in kar je zanj najbolj zgovorna reklama. Izmed lanskim radovljiških gostov je bilo 122 inozemcev, ki so imeli skupno 1268 nočin. Ostali letoviščarji so bili po pretežni večini iz Beograda, Zagreba, Skoplja, Ljubljane in Voivodine.

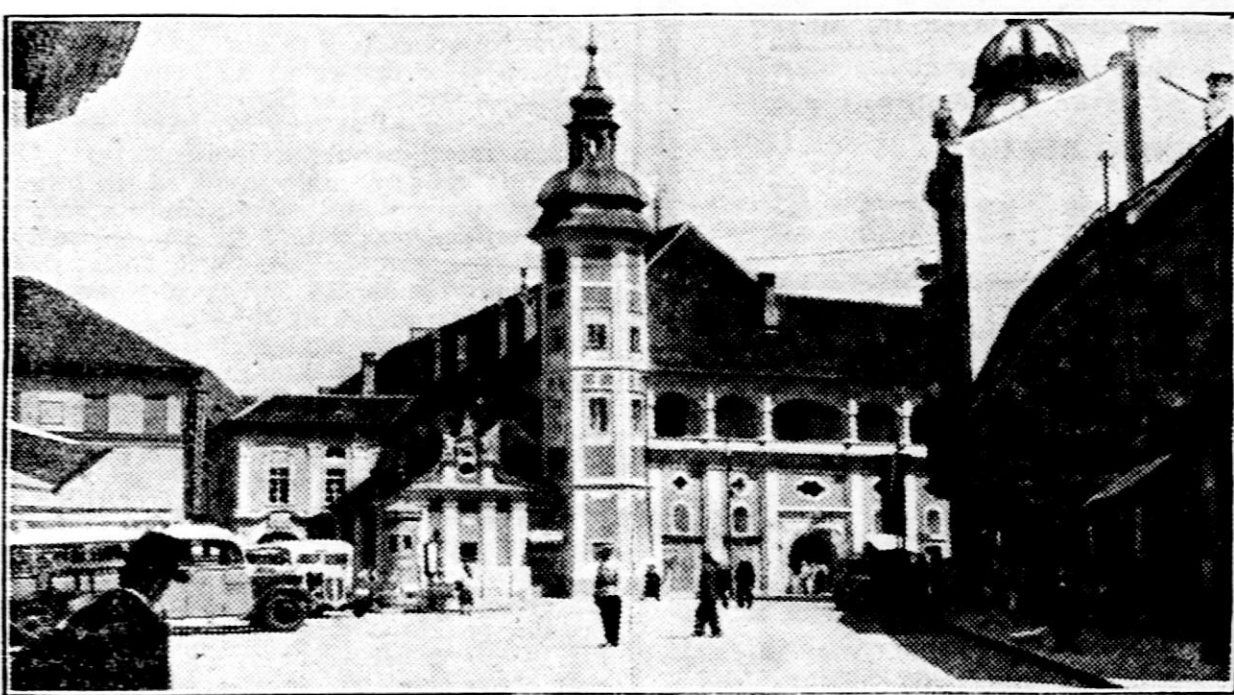
Za letošnje leto okoliščine za tujskoprometno sezono v Radovljici niso ravno slabe. Število gostov je že sedaj precejšnje, precejšnje pa je tudi povpraševanje, tako da lahko govorimo o sorazmernem — upoštevanju vse okoliščine. ki letos tako zelo vplivajo na naš tujski promet — kar dobrem izgledu za letošnje sezono.

Nemala zasluga za tako nagli razvoj Radovljice v tujskoprometnem pogledu pripada prav radovljiškemu Tujskoprometnemu društvu. Kljub skromnim sredstvom letna članarina je komaj 12 din — je njegovo delo zelo obsežno in iniciativno, vsestransko pa ga podpira radovljiška občina. Tujskoprometnemu društvu ne daje samo znaten znesek od pobranih tujskoprometnih davščin, ampak ga tudi sicer v vsakem pogledu podpira in rada upošteva vse njegove nasvete in predloge. Ta zdravilni odnos občine do Tujskoprometnega društva lahko služi za zgled drugim krajem, pozabiti pa seveda ne smemo niti dolžnega najtesnejšega sodelovanja vseh naših krajevnih tujskoprometnih društev z njihovo matično organizacijo — Tujskoprometno zvezo v Ljubljani oziroma v Mariboru. Le skupno delo občin, krajevnih tujskoprometnih društev in pristojnih tujskoprometnih zvez more dati resnično dobre uspehe, hkrati pa jamstvo za še boljši razvoj v bodočnosti.

Radovljica sama in njena prelepa okolica so zadosten dokaz, da ima mesto kot letovišče res lepo bodočnost in da bo v našem tujskem prometu imela čedalje pomembnejšo vlogo. Radovljica pa je poleg tega nenavadno privlačna tudi za nedeljske izletnike, saj je v njeni okolici nešteto priložnosti za lepe in zanimive izlete: pri bližnji vasi Vrhnje je znana Ledevnica s starodavnimi lipami in lepim senčnatim gozdom, ki sega od Vrhnje do Zapuž, prav tako so lepi izprehodi ob Savi do Bod-šč. Ribnega in Bleda ali na senčnata pot mimo Pustega gradu proti Kamni gorici in prezanjivim Kropi.

S smotno propagando in s smotnim delom v samem kraju bo Radovljica lahko kmalu zaslovela kot eno naših najlepših in najbolj urejenih letovišč. Takšno sloves ima sicer že sedaj, delo radovljiškega Tujskoprometnega društva v prihodnjih letih pa ji bo nedvomno dalo še večji udarek in še večji omen med slovenskimi tujskoprometnimi kraji.

— Razpis zdravniške službe. Banska uprava v Ljubljani razpisuje službo zdravniškega zdravnika občine v Strigovi v lastnosti banovinskega uradnega pripravnika v VIII. položajni skupini. Prosilci morajo imeti dovršeno zdravniško pripravniško dobo in vsaj šest mesecev bolnišnične prakse iz porodništva in ginekologije. Prošnje naj se vložijo pri banski upravi v Ljubljani do 9. avgusta.

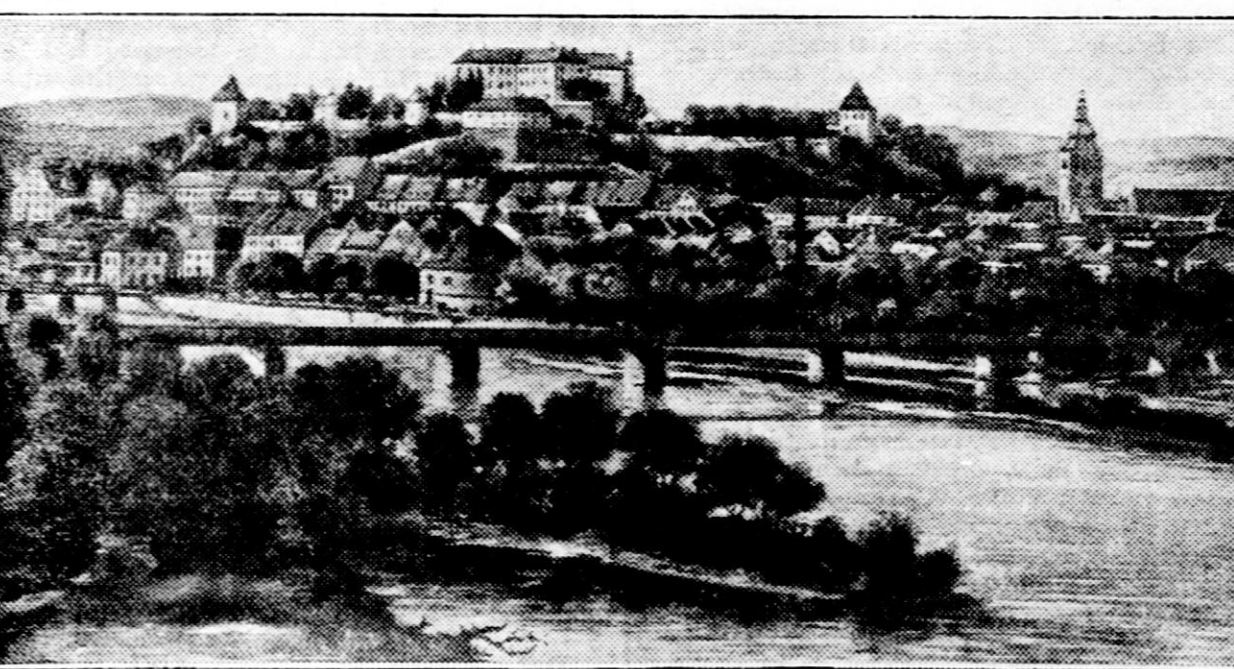
Mariborski grad

Haloz pa na desni strani Drave. Področju, ki se naslanja na Maribor, daje značilnost Pohorje s svojim 50 km dolgim grebenom in najvišjim, 1543 m visokim Črnim vrhom. Pohorje je vse prepleteno s planinskimi hoteli in domovi, ki so prava planinska zdravilišča. Turistično področje Celja je precej različno, vendar pa mu dajejo glavni poudarek letovišča ob bistri Savinji, zlasti pa Logarska dolina, ki velja za enega naših najlepših predelov.

Maribor je zaradi svoje pokrajinske lepote in lege prav priljubljeno letovišče, važen pa je tudi zato, ker je izhodišče za Pohorje. Mesto ima zelo lepo urejene par-

ki je z izhodno železniško postajo Brezno-Ribnica povezana z redno avtobusno progo. Senjorjev dom je tudi znan kot središče pohorskega zimskega športa, saj je v njegovi neposredni okolici obilo res idealnih smučarskih terenov. Na zapadnem delu Pohorja moramo naposled omeniti tudi Kočo pod Kopo na višini 1377 m, kamor lahko s postajo Mislinje ali Dovže dospemo v dveh in pol, s postaje Slovenj Gradec pa v treh urah.

Na jugovzhodnem delu Pohorja leži na idiličnem položaju Planinski dom pri Sv. treh kraljih, ki je sicer skromnejši, toda med izletniki zelo priljubljen. Najpriklad-

Pogled na Ptuj

ke, slovi pa tudi po svojih modernih gostinskih obratih. Nekaj svojstvenega je v njegovi neposredni bližini Mariborski otok, ki je največje in najlepše kopališče v naši državi. Ker vodi iz Maribora mimo Hoč nova avtomobilska cesta na Pohorje, je postalo Pohorje važno in priljubljeno tudi kot izletniška točka. V glavni tujskoprometni sezoni veže Maribor s Pohorjem vse do Sv. Aneha in Ruške koče (1249 m) vsako nedeljo redna avtobusna proga.

Med planinskimi tujskoprometnimi postojankami na Pohorju moramo predvsem omeniti planinski hotel Pohorski dom, ki leži na višini 1030 m in Mariborsko kočo z dependanco na višini 1080 m. Oba sta na vzhodnem delu Pohorja in sta najbližja Mariboru. Pohorski dom in Mariborska koča sta na nenavadno lepem položaju,

nejši vzpon do tega doma je od postaje Slovenska Bistrica mimo planinske vasice Smartno na Pohorju, prav tako znane kot skromnejše, pa vendar zelo prikopno letovišče.

Razen omenjenih planinskih domov je na Pohorju še več drugih planinskih turističnih zavetišč in koč, sicer skromnejših, pa vendar dovolj udobnih, da so sposobne tudi za daljše bivanje tujcev v njih. Te planinske pohorske postojanke, ki se vse odlikujejo po zdravem planinskem zraku in višinskem solncu, so Koča na Pesku na višini 1382 m, Koča na Klopnem vrhu na višini 1269 m in Koča na Kremžarjevem vrhu na višini 1161 m.

Po nešteti možnostih za izlete, prebogatih gozdovih, nenavadno ugodni klimi, višinskem solncu, pa tudi po udobnosti

Celjska grofija, kjer je še vedno okrogno sodišče

KINO MOSTE

Danes ob 20.30 uri, jutri ob 14.30, 17.30 in 20.30 uri

Velefilm o herojskih podvigih tujke legije

Poročnik indijske brigade

Errol Flynn — Olivia de Havilland
V tem filmu je na edinstven in monumetalen način prikazan juriš čete kopljenikov na horde Indijcev

Kriminalna drama iz pariškega podzemlja

Tajinstvena ulica

Jean Galand — Marcelle Chantal

DNEVNE VESTI

Diplomirali so na filozofski fakulteti

V Ljubljani v juniju in prejeli fakultetno diplomu naslednji kandidati in kandidatinje: Dekleva Marija (pedagoška skupina), Dolenc Alojzij (skupina za občo zgodovino), Gradšnik Ivan (pedagoška skupina), Grafenauer Bogoslav (skupina za občo zgodovino), Gestrin Ferdinand (skupina za občo zgodovino), Gregorin S. Kalista (skupina za narodni jezik in književnost), Ipavec Jera (romanska skupina), Jakulin Marijan (matematična skupina), Jež Janko (romanska skupina), Klemenec Zorislava (pedagoška skupina), Koderman Breda (germanska skupina), Kovac Andrej (skupina za občo zgodovino), Kunster Pavel (geografska skupina), Lemut Janez (matematična skupina), Nadižar Anton (matematična skupina), Musar Stanislava (romanska skupina), Ogrizek S. Bernadeta (pedagoška skupina), Pavlič Erika (germanska skupina), Petanič Franc (romanska skupina), Pirnat Avgustin (skupina za narodni jezik in književnost), Pivk Karel (germanska skupina), Ponikvar Stanko (pedagoška skupina), Senčar Aleksander (romanska skupina), Šerjak S. Slava (skupina za narodni jezik in književnost), Urbančič Boris (skupina za nar. jezik), Vedernjak Marija (germanska skupina), Zalokar Marko (biološka skupina), Zorko S. Marcelina (pedagoška skupina), Zrimsec Stanislav (geografska skupina).

Iz »Službenega lista«.

»Službeni list kr. banske uprave dravske banovine št. 56 z dne 13. t. m. objavlja ukaz o imenovanju namestnika ministra za notranje posle; ukaz o odprtosti poslaništva v Moskvi, privolitev o svetu za zunanjo trgovino, spremembe in dopolnitve v pravilniku o službenih obleki in orožju uslužbenecov finančne kontrole in državni podpori za službeno obleko spremembo pravilnika za opravljanje višjega državnega strokovnega izpita za uradnike finančne kontrole, razveljavitev pravilnika o spremembi in dopolnitvi pravilnika za kmetijstvo, spremembo in dopolnitve odredbe o pristojbinah Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani in spremembo v staležu banovinskih uslužbenecov na območju dravske banovine.

Iz zdravniške službe. V imenik zdravnikov Zdravniške zbornice za dravsko banovino je bila vpisana dr. Danica Flis, zdravnica v Hočah pri Mariboru.

Jugoslavija na mednarodnih velesejnih. Ministrstvo za trgovino in industrijo pripravila organizacijo za udeležbo naše države na mednarodnih velesejnih, Jugoslavija se bo udeležila letos velesejnih v Lipskem, na Dunaju, v Solunu in v Smirni.

Reorganizacija ustanov za kontrolo zunanje trgovine. Na merodajnih mestih v Beogradu proučuje načrt uredbe o kontroli zunanje trgovine. To vprašanje je postalo aktualno po definitivni organizaciji direktorije za zunanjo trgovino. Direktorija za zunanjo trgovino namerava koncentrirati organizacijo in kontrolo zunanje trgovine pri sebi. V zvezi s tem je likvidirana tudi zagrebška delegacija bivšega zavoda za zunanjo trgovino in sedanje direktorije za zunanjo trgovino. Delegacija se seli iz Zagreba v Beograd. Ni še znano ali bo ustanovljen in kakšen bo urad za zunanjo trgovino na področju banovine Hrvatske. Uredba o kontroli zunanje trgovine bo definitivno redigirana že prihodnje dni. V ta namen pa bo še nekaj konferenc državnih ustanov in zastopnikov banovine Hrvatske.

Glavnica novih delniških družb. V prvem polletju letos je bilo ustanovljenih 35 delniških družb v državi, izvezši banovine Hrvatske. Skupna glavnica teh družb znaša 137,8 milijona din. Na Beograd odpade večina, in sicer 30 družb z glavnico 104,8 milijona din, med tem ko odpade le pet podjetij z glavnico 33.000.000 din na drugo banovino. 21 družb je industrijskih (97,6 milijona din) in 13 trgovskih. Lani v prvem polletju je bilo ustanovljenih 26 delniških družb z glavnico 400,6 milijona din.

Pomanjkanje korne in koruzne moke v severnem delu naše banovine. Zbornica za TOI v Ljubljani je prejela od veletrgovcev iz Maribora vlogo, v kateri ji sporočajo, da je mariborsko območje zdaj že popolnoma brez vsakega zalog koruze in koruznih mlevskih izdelkov. Cena koruze je bila maksimirana na 170 din franco nakladalna postaja. Med tem pa vsi dobavitelji v Vojvodini in na Hrvatskem zahtevajo za koruzo 220 do 230 din. Razumljivo je, da naši trgovci ne morejo kupiti koruze po tej ceni. Zato so zdaj vse zaloge koruze razprodane. To pomanjkanje koruze občutno prizadene ne le naše delavstvo, temveč tudi številne kmete, ki sami ne pridejo dovolj koruze. Zbornica za TOI v Ljubljani je zato naslovila na trgovinsko ministrstvo in na Prizad vlogo za zahtevo, naj spremeni uredbo o maksimiranju cene koruze, če ni mogoče urediti dobave koruze v Sloveniji drugače.

Ustavitev obratovanja v premogovniških lignitih. Zveza rudarskih podjetij sporoča, da bodo podjetja prisiljena ustaviti obratovanje v premogovniških lignitih. Ti premogovniki dobavljajo premog državnim železnicam in mestni električni centrali v Zagrebu. Prodaja premoga zasebnikom je majhna. Ustanove, ki kupujejo lignit plačujejo blago slabo, tako da se podjetja že dolga leta bore za svoj obstoj. Niti zdaj, v dobi konjunktura, si niso mogla opomoci. Prodaja lignita je bila zadnje čase še vedno slaba. Nedavno so pa še rudarji zahtevali zvišanje plač in zveza rudarskih podjetij zdaj naglašajo, da premogovna podjetja ne bodo mogla pristati na delavske zahteve, če državne ustanove in električna centrala v Zagrebu ne bodo plačevala premoga dražje. Delavstvo je zahtevalo zvišanje medz za 30%, v roku do 10. avgusta. Ker je to vprašanje odvisno od cen premoga in ker kaže, da ne bo prišlo do sporazuma med delodajalci in delavstvom, ker ni izgledov, da bi državne železnice in električna centrala v Zagrebu pristale na zvišanje cen bo prišlo do ustavitve obratovanja v premogovniških lignitih.

Lesni industriji o maksimiranju cen

dr. v. Glede na maksimiranje cen drv na Hrvatskem in na namero, da bodo maksimirali cene drv tudi v drugih banovinah, so lesni industriji zavzeli svoje stališče. Sklicujejo se, da znaša poraba drv na področju vse države na leto okrog 300.000 vagonov. Naša lesna industrija ne more prevzeti odgovornosti za preskrbovanje vse države z drvni, ker njena produkcija drv znaša le 20% celotne porabe. Večino drv producirajo manjši posredniki gozdov občine, država in druge ustanove. Trgovci s kurivom kupujejo pretežno drva od kmetov, zato lesna industrija ni odločujoči činitelj pri reševanju vprašanja preskrbe vse države s kurivom. Upoštevati je treba, da naša država izvažala na leto samo okrog 12.000 vagonov drv za kurivo, pa če tudi jih bo izvozila glede na najnovejšo trgovinsko sporazume dvakrat več, je vendar to zelo malo glede na skupno porabo goriva v vsej državi na leto. V najboljšem primeru bi lahko lesna industrija izvozila 35.000 vagonov drv, kar je samo 10% skupne naše lesne porabe.

Določanje cen pšenice novega pridelka.

Včeraj sta bili v Beogradu dve konferenci, in sicer v ministru za kmetijstvo in pri Glavni zadrugi zvezi. Na njiju so reševali vprašanje določitve cen novemu pridelku. Konferenco v ministru za kmetijstvo je sklical kmetijski minister, da je zaslišal interese. Na konferenci so bili zastopani zastopniki Prizada, direktorije za zunanjo trgovino, direktorije za prehrano, Glavne zadrugske zveze, Zveze kmetijskih zbornic in Zveze nabavljajnih zadrug državnih uslužbenecov. Zastopniki pridelovalcev pšenice so zahtevali določitev cene na 300 din za metrski stot. Ta cena se zdi zastopnikom konsumentov iz pasivnih krajev mnogo previsoka in predlagajo, so naj bi bila nova pšenica po ceni, kakor je zdaj stara. Sklenjeno je bilo, da bodo priredili posebno anketo in sestavili anketno komisijo, ki bi proučila pridelovalne stroške pšenice in določila ceno za pšenico novega pridelka. Anketa bo sklicana že prihodnji teden. V anketni komisiji bodo zastopani vsi interesi, ki so prisostvovali včeraj na ministrijski konferenci.

Za ureditev poštne zveze z Ameriko.

Centrala industrijskih korporacij v Beogradu je predložila poštному ministru vlogo za zahtevo po ureditvi našega poštne prometa s prekomorskimi državami. Odkar je stopila Italija v vojno, vzdržuje naš poštni promet z Ameriko samo preko ceansko letalo na progi med Lisabonom in Ameriko. Industriji predlagajo rešitev tega vprašanja s sedanji specialni gošpodarskimi pogajanjimi z Nemčijo. Upajo, da bi Nemčija pristala na vzpostavitev potrebnih zvez preko Italije in Francije do Portugalske, od koder vozijo nevtralne ladje v Ameriko.

Prizad je začel nakupovati volno.

Mesec dni po izdaji uredbe o ureditvi odkupa volne je Prizad začel nakupovati volno. Uredba določa, da vsa volna kupijo Prizad in jo prodaja tekstilni industriji. Doselej so živinorejci takoj po strizanju ovc prodajali volno trgovcem, zdaj so pa trgovci in prekupevalci povsem izključeni iz trgovine z volno. Prizad je organiziral odkupne postaje v več središčih krajev. Volno kupuje nepravno, najfinišno merino po 55 do 60 dni kg, najslabšo pa po 34 do 36 dinarjev.

15 novih telefonskih prog med Zagrebom in Beogradom.

Pošto ministru je sklenilo, da uvede na progi Zagreb in Beograd moderno prosto telefonsko napeljavno, in sicer 15cevo visokofrekvenčno, tako da bomo dobili med Beogradom in Zagrebom 15 novih telefonskih prog. Med Zagrebom in Beogradom je samo 5 telefonskih prog. Kmalu pa bo dobila tudi Ljubljana boljšo telefonsko zvezo z Beogradom. Uvedli bodo še dve progi. Razen tega ima pošto ministru v načrtu vzpostavitev direktne proge preko naše države, da bosta imela Berlin in Carigrad direktno zvezo.

Elektifikacija Hercegovine.

Kmalu bodo končana dela za elektrifikacijo Hercegovine. Letošnji program je elektrifikacija do Metkovića, za kar je že kredit odobren. Elektrificirana bo vsa dežela, tudi mnogi doslej zapušteni zakotni kraji.

Tifus v Osijeku.

Spomladi se je zelo razširil tifus v Osijeku. Zbolelo je 70 ljudi. Po sedanjem poročilu mestnega fizikata je bolnih še 17 ljudi.

Naša ladja »Lovčena« ostala v Carigradu.

Poročilo smo, da je naša ladja »Lovčena« nedavno odplula v Odeso. Pred dnevi se je hotela vrniti, a se je zadržala v carigradskem pristanišču, ker je zdaj nevarna plovidba po Sredozemskem morju.

Mednarodni zločinci aretirani v Zagrebu.

Zagrebska policija je odkrila družbo mednarodnih zločincev, ponarejevalcev dokumentov, ki so oškodovali številne ljudi. Ogoljufali so celo nekega odvetaika za 200.000 din. Aretirani ponarejevalci dokumentov so emigranti in njihov kolovodja, ki se izdaja za Brunnerja, je iz Češke-moravskega protektorata. Med aretiranci je bil tudi Boris Tovbin, ki se je izdal za Rusa iz Besarabije. Tovbin se je včeraj zastrupil z veronalom in prepeljal so ga v bolnico, kjer se bori s smrtjo. Istovestnost Brunnerja še ni ugotovljena. Pri njem so našli okrog pol kilograma zlata v vrednosti 70.000 din. Falzifikatorji so ponarejali razne dokumente, in med njimi tudi krstine in poročne liste. Pri njih so zaplenili mnogo ponarejenih tiskovin.

Vreme. Vremenska napoved pravi,

da bo spremenljivo, nestalno vreme. Včeraj je deževalo v Ljubljani in Mariboru. Najvišja temperatura je bila v Beogradu 30, v Zagrebu in Sarajevu 29, v Splitu 28, v Dubrovniku in Kumboru 27, v Ljubljani in na Rabu 26, na Visu 24, v Mariboru 20. Davi je kazal barometer v Ljubljani 62,7, temperatura je znašala 11,4.

SOKOL

Sokolsko društvo Lj. šiška javlja svoje-mu članstvu, da je drevi ob pol 8. v mali dvorani našega doma sestanek vsega članstva.

Postani in ostani član

Vodniške družbe!

Iz Ljubljane

— Dekliška kolonija Kola jugoslovenskih sester odputuje v Kraljevo v ponedeljek 15. t. m. ob 18.45. Zbirališče pol ure pred odhodom vlaka na glavnem kolodvoru.

— Lj. Pošta Ljubljana 6 na Cesti 29. oktobra št. 31 ne bo poslovala s strankami od 15. do 24. julija zaradi popravila uradnih prostorov. Stranke naj se ta čas poslužujejo drugih pošt.

— Lj. Pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« bo imelo svoj redni letni občni zbor v ponedeljek 15. t. m. ob 20. v društvenih prostorih v Mestnem domu.

— Lj. Rezultati natečajev za Dom onemoglih na Bokaloh, ki ga je razpisala mestna občina Ljubljanska, so bili objavljeni na seji mestnega sveta v četrtek 11. t. m. Razsodišču predloženi projekti bodo prihodnji teden razstavljeni v Jakopičevem paviljonu. Ogled bo brezplačen.

— Lj. Poostrena kontrola v gostilnah. Kot brezmesni dnevi so določeni sreda, četrtek in petek. Te dni je prepovedana vsaka prodaja svežega telečjega, govejega in svinjskega mesa. Restavracije, javne kuhinje in drugi gostinski obrati te dni ne smejo servirati jedil, prirejenih iz svežega telečjega, govejega in svinjskega mesa. Uredba pa določa, da se ta prepoved ne nanaša na notranje dele živali, kakor so možgani, jezik, pljuča, jetra, ledvice, vampi in notranji deli sploh. Torej je sedaj na brezmesne dneve dovoljeno servirati jedila, prirejena iz notranjih delov živali. Prav

ko Alojzija Hribarjeva iz Ljubljane in se občutno ranila. Vsi poškodovanci se zdravijo v splošni bolnišnici.

— Lj. Ljubljana-Bloke-Prezle-Gerovo-Sušak. Avtobus odhaja ob 5.40 zjutraj s Krekovega trga 9. — Prodaja vozovnic in rezerviranje sedežev pri Zvezi za tujski promet »Putnik« v Ljubljani in na Sušaku. — Avtopodjetje Pečnikar, tel. 49-28.

— Lj. Gostilna Martine, Zg. šiška, telef. 41-88. Samo boljše vina! Ob nedeljah kurja obara in druge specialitete! Vsa dan ocvrte piške, pečene kokoši itd. Vsa-ko nedeljo prvovrsten jazz! 276-n

— Lj. Balnearska tekma. V nedeljo 14. julija bo revanšna balnearska tekma med Marnom in Zabo v gostilni Karo, Vič. — Kibici vabljani. 277-n

Smrt železničarja pod vlakom

Celje, 13. julija
Snoči okoli 21. se je vračal 54 let stari na Loznici št. 32 pri Celju stanujoči in na celjski postaji uslužbeni železniški kurjač Franc Nedoh iz mesta domov. Ko je prišel do nezavarovanega železniškega prelaza pri posestvu Mili dvor na Lavi, je privozil iz Celja večerni savinjski potniški vlak. Nedoh brčkone ni opazil bližajočega se vlaka in je stopil preko proge, v tem hipu pa je že lokomotiva tresčila vanj, ga zadela z vso silo v glavo ter odbila na drugo stran ceste. Nedoh, ki mu je loko-

Odločitev je padla!!

Vso zalogo krasnih pestrobarvnih svilenih tkanin in pralnega blaga hočemo na vsak način prodati in smo se zato odločili, da od 15. julija dalje znižamo cene kar je najnižje mogoče. — Nudi se Vam izredna prilika za ugoden nakup svilene obleke. — Ostanke za vsako sprejemljivo ceno!

VEDNO POCENI — VEDNO DOBRO BLAGO

BRATA VLAJ, Wolfova ulica 5

tako se prepoved ne nanaša na ostalo meso, ki se ne more smatrati kot sveže meso. Zato bo tudi nadalje dovoljeno prodajati in servirati jedila, prirejena iz suhega mesa, slanina, salam, šunka, prekajene svinjine, klobas, splošno vsa jedila, prirejena iz mesnih proizvodov, ki se ne prodajajo v svežem stanju. Kakor prej se bodo tudi v bodoče smela prirejati jedila iz mesa drobnice, perutnine in divjačine. Gostilničarji se opozarjajo, naj strogo izvajajo predpise, ker so kazni za kršitve zelo ostre. Vsa prestopa po tej uredbi se kaznuje z zaporom od 30 dni in globo do 50 tisoč din. Organi policijske uprave v Ljubljani stalno kontrolirajo gostinske obrate v brezmesnih dnevih. V nekaj primerih so ugotovili kršitve in je bilo zoper krivce uvedeno kazensko postopanje. O ostrem izvajanju teh predpisov sporoča ljubljanskemu združenju gostilničarjev tudi subotiško združenje, kjer so več gostilničarjskih in mesarskih podjetnikov prav občutno kaznovali.

— Obvezni zdravniški pregled vseh zaposlenih po obratovnicah z živil, t. j. v mlekarah, gostilnah, javnih kuhinjah, krčmah, izkuhah, trgovinah z živil, sploh v vseh obratovnicah, kjer se živila pridelujejo, predelujejo oziroma prodajajo, na podlagi zakona o zatiranju nalezljivih bolezni od 17. do 24. junija t. l. Zdravniški pregled bo v prostorih mestnega fizikata od 8. do 13. in sicer za one, katerih primke ima začeto črko A—D dne 17. E—H 18. I—K 19. L—N 20. O—R 22. S—T 23. U—Z 24. julija t. l. Vse prizadete opozarjamo, da je napovedani zdravniški pregled v smislu zakona strogo obvezen. V mesecu avgustu bo tudi revizija po vseh navedenih obratovnicah ter bo proti kršiteljem tega poziva postopano po zakonu.

— Promenadni koncert. Turistični odbor za mesto Ljubljana priredi drevi ob 18.45 promenadni koncert v Zvezdi. Koncert bo izvajala godba Narodnega železničarskega glasbenega društva »Sloga«. Dirigent Pogačnik Miha.

— Lj. v Ljubljani so umrli od 5. junija do 11. junija: Pance Helena, roj. Kapus, 78 let, vdova po upok. strojevodji, Tržaška c. 70; Šušteršič Marija, roj. Kane, 75 let, posestnica, Zapuška cesta 17; Vrtovec Marija, 83 let, poštena uradnica v p. Poljanska cesta 16; Jakomin Marija, 71 let, občinska uboga, Vidovdanska cesta 9; Bitenc Tomaž, 87 let, mestni delavec v p. Hrenova ulica 16; inž. Mikuz Vladimir, 48 let, svetnik direktorije drž. žel., Kotnikova ulica 21. — V ljubljanski bolnišnici so umrli: Sever Ludovik, 36 let, tesarski pomočnik, Male Lipljene 34 pri Ljubljani; Erpič Franc, 30 let, delavec, Celovška cesta 23; Plevnik Anton, 70 let, zasebnik, Predovčeva ul. 2; Novak Uršula, roj. Jene, 57 let, žena mitničarja, Vodovodna cesta 5; Železnik Edvard, 9 mesecev, Vrzdenc 12, obč. Horjul; Veber Anton, 42 let, delavec, Podgorje 15, srez Brezice; Zupančič Franc, 63 let, žel. uradnik v p. Prisojna ulica 1; Sekne Stanok, 11 mesecev, Srednja vas 19, obč. Senčur pri Kranju; Prijatelj Anton, 13 let, sin bajtarja, Kompolje, obč. Dobropolje; Cilenšek Vida, 17 let, služkinja, Poljče pri Begunjah; Skof Joško, 46 let, višji knjigovodja, Hirska ulica 17; Forst Josip, 29 let, mizarski pomočnik, Gorica 1 pri Kamniku; Vlahovič Alojzija, roj. Lukman, 60 let, dinarica, Gradaška ulica 8.

— Lj. Zemlja se je vdira. Pred glavnim kolodvorom na Masarykovi cesti so vendarle pričeli z gradbo prepotrebne, podzemnega javnega stranišča. Delo je prevzelo stavbno podjetje Tomazič in so delavci tik ob tramvajski progi te dni že izkopali večjo jamo. Zaradi snočnega naliva pa je voda tamkaj poneli plast zemlje ob strani jame zrahlijala in se je poneli vdirlo v jamo morda kake tri kubične metre zemlje in del jame zapel zasula. Sreča v nesreči je bila, da se nezgoda ni pripetila podnevi, ko so tamkaj zaposleni delavci, ker bi vdor zemlje tedaj lahko imel hujše posledice.

— Lj. Ne sreča. S koleza je padel snoči 26letni elekromonter Ferdo Hlebs s šmartinske ceste in se hudo poškodoval na glavi. — Tletni sin poštnega uradnika iz Ljubljane Tomislav Kušar je včeraj nabiral lipovo cvetje, pri čemer pa je padel z drevesa in si zlomil levo roko. — Enako nesrečo je doživel 10letni tesarjev sin Viktor Pipan iz Senčurja. Padel je z lipe in si zlomil desno roko. — Zletni posestnik Kovsinec Andrej Prah iz Kostanjevca na Dolenjskem je doma padel čez hišni prag in si zlomil desno roko. — Pri delu se je po nesreči smilja z nožem v levo ro-

Iz Kamnika

— Gostovanje. V Narodni čitalnici bo drevi privziorjena zabavna komedija »Mala ženka brez logike«. Gostovala bo znana igralska družina iz Ljubljane v režiji g. Milana Skrbinka, režiserja ljubljanske drame.

— Zdravstveni dom v Kamniku od 15. do 25. julija t. l. ne bo posloval. Tudi protituberkulozni dispanzer od 15. do 29. julija ne bo posloval.

Iz Zagorja

Licitacija prevoza pošte. Te dni je bila pri tukajšnji občinski upravi tretja licitacija za prevoz pošte na postajo. Dolga leta je prevajal pošto tukajšnji posestnik g. Vinko Vidmar, tudi sedaj je nameraval prevoz izlicitirati za sklikno ceno 10.000 din na leto, k tretji licitaciji pa je prišel nekoliko prepozno, ker je že točno ob napovedani uri izlicitali edini navzoči interesent g. Mirko Koprivc, posestnik in gostilničar v Zagorju, za 9.980 din.

Sokolske vesti. Preteklo nedeljo so bile okrožne tekme dece v Hrastniku, katerih se je udeležila tudi naša sokolska deca. Na tekmah so se držali dokaj dobro, saj je bila vrsta moške dece prva, vrsta ženske dece na druga. Posamezniki so se plaširali takole: pri moški deci 1. Metc Miran, Hrastnik; 2. Anžur Lado, Zagorje; 3. Dolar Jože, Zagorje; 4. Kralj Jože, Hrastnik; 5. Polc Albin, Trbovlje; pri ženski deci 1. Roš Nada, Hrastnik; 2. Križar Anica, Hrastnik; 3. Zabkar Marija, Hrastnik; 4. Jesih Mira, Zagorje; 5. Tomažič Olga, Zagorje. Polez raznih panog lahke atletike, prostih vaj ter preskokov čez kozo, je obšla deca tekmovala tudi v poznavanju sokolstva (ideja, zgodovina, organizacija), v čemer so se prav dobro izkazali. — Naše sokolsko društvo je že z okrožnico obvestilo vse članstvo, da mora vsako imeti sokolsko legitimacijo. Oni, ki jih do sedaj še niso imeli, si jih morajo brezpogojno nabaviti, drugi pa jih morajo dati nanovo potrditi. V ta namen posluša tajnik vsak ponedeljek, torej in sredo in sicer samo še do 15. julija v pisarni Sokolskega doma od 18. do 20. — Te dni je Sokolsko društvo prejelo iz Ljubljane spomenik pokojnemu kralju Aleksandru I., katerega bi moralo odkriti 16. junija, a je bilo odkritje preloženo. Verjetno je, da bo spomenik odkrit še poleti, o čemer bomo javnost pravočasno obvestili.

Pomanjkanje vode. V Zagorju primanjkuje že par let pitne vode. Dosedanje zatejje na Rovih je za povečan konzum vse-kakor premajhno, zato je dala občinska uprava preiskati druge izvirne vode v okolici. Prav dober izvir je našla v Ribniku nad Kisovcem. To zatejje bi bilo mnogo večje, kakor je dosedanje na Rovih, potreben je seveda samo še kredit za ta dela. Upamo, da se bo to zatejje napravilo, ker Zagorjani že komaj čakajo, da bi se nedostatki v preskrbi z vodo odpravili.

Šolstvo

Drž. tehniška srednja šola v Ljubljani. Prijave za sprejem na arhitektonsko-gra-benl, strojni in elektrotehniški odsek se bodo sprejemale v soboto, dne 31. avgusta od 8. do 11. Podrobni pogoji so razvidni iz objave v šolskem vestibilu. Učenci, ki so opravili nižji tečajni izpiti (gimnazije), odnosno završni izpiti (meščanske šole) pred šolskim letom 1939/40 in ki bi eventualno reflektirali za sprejem, se opozarjajo, da morajo najkasneje do 10. avgusta t. l. za-prositi pri VIII. oddelku kr. banske upra-ve dravske banovine za odobrenje v svrhu prijave za sprejem v I. letnik kateregakoli odseka.

Drž. delovodska šola v Ljubljani. Prija-ve za sprejem na gradbeni, strojni, elek-troinstalaterski in mizarski mojstrski od-delek se bodo prejemale v ponedeljek, dne 2. septembra od 8. do 11. Na gradbeni od-delek se sprejemajo pomočniki, ki so izučeni zidarskega, tesarskega ali kamnoseškega obrta. Na strojni mojstrski oddelek se bodo sprejemali tudi izučeni modelni mi-zarji. Na gradbenem, elektroinstalaters-ke in mizarskem oddelku je običajno vedno dovolj prostih mest; na strojnem od-delku imajo pa prednost reflektanti z dalj-šo pomošniško dobo. Podrobni pogoji za sprejem so objavljeni na razglasni deski v šolskem vestibulu.

Drž. moška in ženska obrtna šola v Ljubljani. Prijave za sprejem na moško obrtno šolo (kipsarski, keramiški in graver-ski oddelek) ter na žensko obrtno šolo (od-delek za obleke, oddelek za perilo in od-delek za vezenje) se bodo sprejemale v po-nedeljek, dne 2. septembra od 8. do 11. Po-drobni pogoji glede sprejemanja so objavljene na razglasni deski v šolskem vestibulu.

Banovinska šola za glasbila, pri drž. tehniški srednji šoli v Ljubljani (Askerce-va cesta 9). Prijave za vstop v I. letnik te šole se bodo sprejemale v ponedeljek, dne 2. septembra od 8. do 11. Pri prijavi se morajo predložiti krstni list, zadnje šolsko izpisevalo in eventualno še navstve-no izpisevalo.

Zaključni izpiti na Christofovem učnem zavodu z enoletnim trgovskim te-čajem v Ljubljani so se vršili pod pred-sedstvom ravnatelja od 20. junija do 2. julija. Enoletni trgovski tečaj s pravico javnosti (predizobrazba mala matura oz. završni izpiti) je letos dovršilo: z odličnim uspehom 30 učencev (-nk), s prav dobrim 74, z dobrim 36, za tri mesece je bilo od-klonjenih 13 učencev (-nk). Posebni eno-letni trgovski tečaj pa je dovršilo: s od-ličnim uspehom 10 učencev (-nk), s prav dobrim 38, z dobrim 30, z zadostnim 2. Za tri mesece so bili odklonjeni 4, za celo leto pa 2. Kakor običajno vsako leto se je ob koncu šolskega leta vršila stroje-pisna in stenografska tekma. Pri stroje-pisni tekmi so dosegli prva tri mesta absolventke: Kozina Angela iz Trbovelj, Bozovičar Ana iz Škofje Loke in De Zordo Olga iz Med-vod. Pri stenografski tekmi (diktao do 220 zlogov v minuti) so dosegli prva tri me-sta: De Zordo Olga iz Medvod, Križanec Ljuba iz Gornje Radgone in Zupane Fer-do iz Celja. Po končanih izpiti je ravnateljstvo svojim absolventom priredilo za-nimljivo razstavo modernega pisarniškega pohištva, računskih strojev in najrazlič-njših pisarniških potrebščin. S to raz-stavo so učenci že izpopolnili svoje stro-kovno znanje. Zaključni šolskega leta je bil dne 4. julija. Informacije glede vpisa in sprejema za prihodnje šolsko leto daje vodstvo pisarno in osebno med običajni-mi uradnimi urami. Tel. št. 43-82.

Iz Kranja

— Tekstina šola bo sprejemala prijave kandidatov za I. letnik do 24. avgusta t. l. Sprejemni izpiti se bodo pričeli 26. av-gusta t. l. ob pol 9. uri. Vpisovanje v I. letnik bo 2. septembra od 8. do 12. ure. Popravni in razredni izpiti se prično 28. avgusta ob pol 9. završni izpiti pa 3. sep-tembra ob 7. uri.

— Kino »Narodni dom« predvaja v so-boto in nedeljo film »Rapsodija«.

— Kino v Strazišču predvaja v soboto in nedeljo dva filma »Dr. Mary Lyng« in »Angel ljubezniv«.

Z Jesenic

— Zvočni kino Radio predvaja v soboto in nedeljo ob pol 9. uri v. v nedeljo tudi ob 3. popol. velefilm »Ostrženi jež« s Hansom Moserjem v glavni vlogi. Med dodatki film o sprejemu sovjetske delega-cije v Beogradu ter zvočni tednik. Sledi »Sestra Marija«.

Ruska oborožena sila na morju

Po številu svojega vojnega brodogoja je bila Rusija doslej na šestem mestu — Sedaj grade najmodernejšje ladje z ogromno tonažo, tako da bo rusko vojno brodogojstvo kmalu med najmočnejšimi na svetu

Ogromno ozemlje sodobne Rusije, ki ima tako ugoden položaj za svojo suhozemsko in zračno oboroženo silo, ima vse slabše strani za rusko vojno mornarico. Od štirih velikih morskih predelov, ki obkrožajo Sovjetsko Rusijo (da ne naštevamo vsa morja, ki jih je po številu 12), sta dva povsem zaprta: Črno in Baltičsko morje. Severni Ledeni ocean je prav tako elementarno zaprt; vsaj njegov večji del. Tako ostane edini svobodni prostor na Tihem oceanu. Zaradi tega ima Rusija štiri pomorske predele, katerih vsak je zase posebna enota in glede na to tudi štiri bolj ali manj samostojna brodogoja s svojimi samostojnimi oporišči. Vendar je pred nedavnim dokončanim sistem prekopov v veliki meri odpravil to »Ahilovo peto« ruske oborožene sile na morju in njene mornarice sploh. Zveza med Leningradom in Vladivostokom po morskem poti je bila še pred nedavnim časom skoraj nemogoča v mirnem, v vojnem času pa docela onemogočena.

Danes je položaj docela drugačen. Iz Bzragskega morja je bil v novem času zgrajen Stalinov prekop do Ledenegega morja, tako da je vzpostavljena notranja zveza med obema mornaricama. Po njem morejo pluti vse ladje razen težkih oklopnih. Po Ledenegega morja pa morejo ladje še naprej do Vladivostoka. Manjšje in srednje ladje pa plovijo po prekopih iz Baltičskega morja pa po Volgi, ki je po prekopu povezana z Donom, v Azovsko morje in od tu v Črno morje. Ta ogromni sistem prekopov je velike važnosti, ker more v primeru potrebe skoraj baltičsko-polarne mornarice na pomoč brodogojstvo Daljnega vzhoda ali obratno in si moreta v veliki meri na isti način pomagati tudi črnomoška in baltičsko-polarne mornarice.

V začetku prve svetovne vojne je zavzemala ruska oborožena sila na morju sedmo mesto na svetu. Njena vojna mornarica je obsegala 280.000 ton, medtem ko je imela Anglija 2.150.000 ton, Nemčija 900 tisoč ton in celo Italija 300.000 ton mornarice. V kronštatskih ladjedelnicah pa so takrat pričeli z delom šestih dreadnoughtov po 23.000 ton, ki naj bi bili za tiste čase najmodernejši, potem večjega števila rušilcev in dvajsetih podmornic. Vojna vihra in revolucija pa sta le delno dovolili realizacijo tega načrta. Novi Rusiji so ostale štiri še nedograjene oklopnice v Kronštatu, nekaj starih križark, nekaj rušilcev, podmornic in večje število pomožnih enot. Leta 1925 je štela ruska mornarica v Baltičskem morju komaj 83.000 ton (nasproti 138.000 tonam nemške, 18.000 tonam finske, letonske in poljske ter okrog 90.000 tonam švedske vojne mornarice). Še slabše je bilo v Črnem morju, kjer so imeli Rusi vsega skupaj 26.000 ton nasproti 63 tisoč tonam turških, rumunskih in bolgarskih brodogov.

Leta 1922. je pristopila Rusija k rekonstrukciji carske dediščine in v glavnem samo modernizirala stare ladje, v teku prve petletke pa so začele ruske ladjedelnice izdelovati hitre torpedne čolne in nekaj podmornic. V dobi druge petletke je bilo izdelanih ogromno število vsakovrstnih podmornic, velikih rušilcev in prve (po vojni domo zgrajene) križarke.

Vendar pa ni bilo do pred kratkim rusko ladjedelništvo na tisti višini, ki je potrebna za izgraditve velike in močne mornarice, to se pravi mornarice, ki ima velike bojne ladje, kakor jih imajo dandanes Anglija, Amerika, Japonska, Francija, Italija in Nemčija. Za gradbo velikih oklopnih je potrebna ogromna množina jekla, železa in močna industrija. To je dosegla Rusija šele v zadnjem času. Kakor je bila prva petletka karakteristična glede na izdelavo majhnih površinskih ladij, druga glede na podmornice vseh vrst in velikosti in sploh srednjih enot, tako je tretja petletka karakteristična že takoj v svojem začetku po izdelavi oklopnih križark in velikih bojnih ladij, ki v nobenem pogledu ne zaostajajo za takimi enotami v tujini. Razen številnih velikih ladjedelnic izdeluje veliko število posebnih tovarn ladijske oklepe, turbine, orožje itd. Rezerve materiala za izdelavo velikih enot so prav tako ogromne. Rusija ima 28.000.000 ton jekla, 22.000.000 ton litega železa in 21.000.000 ton železnih plošč.

Vojne lade naše dobe tudi ne morejo obstajati brez nafte, bencina in premoga. Posebno je potrebna nafta, ker so vse velike ladje urejene na pogon s tekočim gorivom, kar jim daje celo vrsto prednosti. Tudi v tem pogledu je Rusija popolnoma preskrbljena. Proizvodnja nafte se je dvignila letos za 177 %, v primeri z lanskim, proizvodnja premoga pa za 190 %. To pomeni, da niso samo kritne redne državne potrebe, temveč da obstoji možnost za ustvarjanje potrebne rezerve.

Velike važnosti je tudi trgovinska mornarica, ki služi kot rezerva pomorski oboroženi sili na morju. Trgovinska ladja more prevažati čete, uničevati podmornice, služiti v sanitetne namene, more biti hitro oborožena in služiti kot pomožna vojna ladja. Glede na to poklanjajo Rusi veliko pozornost tudi izgraditvi svoje trgovinske mornarice.

Danes je Rusija v pogledu vojne mornarice z blizu 600.000 tonami na šestem mestu za Anglijo (2.300.000), Ameriko (2 milijona 100.000), Japonsko (nad 900.000), Francijo (750.000) in Italijo (nad 600.000 ton). Vendar pa izdelujejo te države, kljub temu, da že premorejo velike mornarice, veliko število novih vojnih ladij, in to v prvi vrsti velike. Anglija ima v delu 9 bojnih ladij, 6 rušilcev letal, do 40 križark, 100 rušilcev itd.; Amerika 8 bojnih ladij, 8 rušilcev letal, 8 velikih križark, 43 rušilcev itd.; Japonska 4 bojne lade, 5 rušilcev letal, 8 križark, 8 rušilcev, 23 podmornic, Francija 4 bojne lade, 2 nosilca letal, 3 križarke itd.; Italija pa 2 bojni ladij, 12 rušilcev, 21 podmornic itd.

Glede na vse to je začela Sovjetska Rusija graditi ogromno vojno mornarico, ki ji bo že letos priborila eno prvih mest na morju, poleg Anglije in USA, in to po številu tonaže tretje, a po številu novih vojnih ladij prvo mesto na svetu.

Letošnji proračun za izgradnjo novega ruskega brodogoja znaša v našem denarju okrog 400 milijard dinarjev. Po potrebi bo ta vsota še tri- do štirikrat povečana.

Kakor že povedano, zavzema danes ruska oborožena sila na morju šesto mesto, takoj za Italijo. Njena mornarica se deli na tri samostojna brodogoja, ki imajo vsa

tri svoja lastna oporišča in lastne ladjedelnice, tako da morejo operirati povsem samostojno. To so: 1. baltičsko-polarne mornarice, kamor spadajo vse vojne ladje, ki plovijo v Baltičskem in Severnih morjih; 2. črnomoška mornarica, ki obsega Črno, Azovsko in Kaspiško morje, in 3. mornarica na Daljnem vzhodu, ki obsega vse ladje Tihga oceana do Beringovega preliva.

BALTIČSKO-POLARNA MORNARICA

Rusko brodogojstvo na Baltiku je imelo še pred kratkim zelo ozke meje. Danes pa je položaj povsem drugačen. Poleg glavnega oporišča v Kronštatu imajo Rusi v svoji oblasti Tallin, Port Baltiski, Hapsalo, vojne luke na otokih Dago in Osel (na Estonskem), potem Pisen, Vindav in Libav v Letonski ter litvanske obale. Od Finske pa so dobili oporišče Viipuri in del polotoka Hangö, ki je izrednega strateškega pomena na vzhodu v Finski zaliv.

V Arktičnem oceanu je velike važnosti pridobitev Ribiškega in Srednjega polotoka na skrajnem severu, ki štiti luko Murmansk. Veliki bazi v teh vodah sta še Polarnoje-Molotovskij in Arhangelsk. Vsa tri mesta imajo ogromne ladjedelnice in pristanišče naprave, tako da morejo sprejeti največje ladje, ker nameravajo Rusi v tem delu vzdrževati svojo najmočnejšo mornarico. Ob ustu sibirskih rek pa so nastala nova mesta, ki imajo delavnice za popravilo ladij.

Največji ladijski baltičsko-polarne brodogoja sta popolnoma modernizirani carski oklopnici »Oktobrska Revolucija« in »Marat«. Vsaka ima po 23.380 ton, 1230 mož posadke in 24 vozlov hitrosti. Glavna orožstva znaša 9 topov kalibra 305 mm. Križark je 17, ki so razen dveh namodernejše izdelave. Štiri imajo po 8600 ton in so bile zgrajene v ladjedelnici Ordonikidze od 1938. do 1940. leta. Prva »Maksim Gorikij« razvija 38, druga »Kirov« pa 39 vozlov hitrosti. Ostali dve sta še hitrejši. To so oklopne križarke, ki operirajo v Baltiku. Vsaka ima po 100.000 ks, 9 topov kalibra 280 mm, 4 protiletalske topove po 102 mm, več strojin in 6 cevi za izstreljevanje torpedov po 533 mm in katapult za 4 vodna letala. Dalje je bilo v najnovšem času izdelanih 11 križark posebne konstrukcije tipa »Leningrad«. Za te boje enote se ve samo to, da imajo vsaka po 3500 ton, rekdno hitrost in močno orožstvo. Tudi te krožijo po Baltiku. V Ledenegega morju je prenovljena križarka »Aurora« (5620 ton) in križarka-minonoscec »Marta«. Do sedaj v teh vodah ni večjih enot. Važno so še topovnjake, 12 po številu (skupaj 8400 ton), od katerih sta dve v Baltiku, ostale pa v severnih vodah, in še dva velika minonosca. Zelo močna je flotila torpednih rušilcev in torpedov. Najnovejši rušilci so: 3 do 4 voditelji flotile po 2890 ton, velike hitrosti in imajo po 5 topov po 130 mm; 2 rušilca tipa »Gordij« po 2600 ton (ista oborožitev), ki sta tudi najnovjšega datuma; 12 predvojnih torpednih rušilcev tipa »Novik« po 1300 ton, hitrost do 39 vozlov. K rušilcem moremo prišteti tudi 14 spremljevalcev flotile po 700 ton, zgrajenih od 1933. do 1937. leta. Vse te ladje imajo zelo močno torpedno orožstvo in bazirajo v Baltiku. Severni del ruske mornarice pa obsega 12 modernih oceanjskih rušilcev, okrog 60 motornih torpedov (okrog 50 vozlov), 10 do 15 lovcev min in okrog 30 pomožnih enot. Približno enako število motornih torpedov ima tudi baltičska flota, dalje 16 patrolnih ladij, 14 lovcev min, 12 monitorjev (predvojni) in 8 minonoscev (predvojni).

Največje sile baltičsko-polarne mornarice pa predstavljajo podmornice, ki jih je tukaj nad 220, in to po ogromni večini zelo velikih, to se pravi oceanjskih. Baltičska flota jih ima okrog 80, od katerih je 5 starih, 15 podmornic je tipa »Sokrac«, »Pravda« in »Zvezda«. Vsaka ima po 2000 ton, 5 topov po 102 mm, 2 strojin in 8 torpednih cevi. Vse so bile izdelane 1936. leta. 20 jih ima nad 1000 ton in vodno letalo in so iz 1930. leta. 22 je tipa »M« po 200 ton in služijo obrambi obale. Izdelane so bile od 1930. do 1938. leta. 10 do 15 je neznane vrste in so najnovjšega datuma. O podmornicah v severnih vodah (okrog 150 po številu) se ve samo toliko, da so vse velike z velikimi akcijskim radijem in najmodernejšje.

V gradbi pa so v prvi vrsti velike enote: boje ladje, težke križarke in matične ladje za letala. Ladjedelnice Ordonikidze dovršujejo dve oklopi bojni ladiji po 40.000 ton in eno s 35.000 tonami. Oborožitev in hitrost ni znana. Dalje gradijo v istih ladjedelnicah 5 do 6 oklopnih križark po 8600 ton tipa »Kirov«, 4 rušilce po 2600 ton, 2 križarki za polaganje min in 20 velikih podmornic. Ostale ladjedelnice v Baltiku pa gradijo 12 torpednih rušilcev z okrog 2000 tonami, 10 podmornic in zelo veliko število motornih torpedov ter drugih pomožnih enot.

Ladjedelnice v polarnih vodah izdelujejo 4 do 5 bojnih ladij (35 do 40 tisoč ton), 2 matične ladje za letala po 12.000 ton, 4 do 6 oklopnih križark po 10.000 ton, 4 oceanjske rušilce po 3000 ton, okrog 15 torpedov, do 50 podmornic, večje število motornih torpedov in pomožnih enot (monitorjev, iskalcev min itd.).

ČRNOMOŠKA OBLAST

Oporišča črnomoške mornarice so Sebastopol, Nikolaev, Gorkij itd. Tu so tudi novozgrajene velike ladjedelnice z dokli, ki morejo sprejeti največje ladje. Stare ladjedelnice pa so bile vse prenovljene in razširjene.

Trenutno je največja enota te mornarice bojna ladja »Pariška Komun« (23.390 ton, 1230 mož posadke), ki je bila zgrajena leta 1914. po vojni pa prenovljena in na novo oborožena. Ima 9 topov kalibra 305 mm in hitrost 24 vozlov. Stari, a tudi prenovljeni sta oklopi križarki po 8030 ton tipa »Krasni Kavkaz«. Njiju hitrost in oborožitev ni znana. Najmodernejšega tipa pa so križarke »Taškent«, »Červena Ukraina«, »Profinerme« in »Kominterne«, od katerih ima vsaka po 7000 ton. Vse odlikuje največja hitrost (do 50 vozlov) in zelo močna torpedna orožstva. Najnovejša sta tudi križarki tipa »Leningrad« po 3500 ton, prav tako 20 rušilcev in torpedov različne velikosti ter 10 spremljevalcev flotile. Stari so rušilci tipa »Novik«, 5 po številu. Najnovejšje izdelave je matična ladja za letala (1937. leta) »Stalin« z 9000 tonami. Sprejme 22 letal, ima močno orožstvo in

veliko hitrost. Moderne so tudi motorne torpedovke, ki jih je 70. Pomožnih enot je okrog 40, tudi večina novih.

Podmornic, ki so po ogromni večini najnovejšje izdelave, je okrog 100. Nekaj jih ima po 1400 ton, nekaj jih je tipa »Narodnolovec« po 896 ton (8 torpednih cevi, top 102 mm, 2 protiletalska topova in 8 min). Potem je še nekaj neznanih vrst po 1000 ton in tipa »Treska« po 600 ton s 4 cevmi za izstreljevanje torpedov in minami.

Prej imenovane ladjedelnice pa gradijo 5 bojnih ladij po 35.000 ton, 4 oklopne križarke po 8000 ton, 6 križark tipa »Taškent« po 7000 ton, matično ladjo za letala z 9000 tonami tipa »Stalin«, potem 10 lahkih križark tipa »Leningrad« po 3500 ton, 3 do 4 rušilce tipa »Gordij« po 2600 ton, 20 velikih torpedov, večje število motornih torpedov, nad 50 podmornic in veliko število ostalih pomožnih ladij.

K črnomoški mornarici spada tudi Kaspiško morje. Ali so v teh vodah kakšne ladjedelnice, ni znano, ve se samo za nekaj torpedov.

DALJNI VZHOD

Kakor ostale mornarice, je sedaj tudi ruska tihomoška oblast sestavljena iz manjših enot. Da bi bile tu večje ladje, ni znano. Vladivostok je pretvorjen v ogromno pomorsko oporišče z velikimi ladjedelnicami in dokli za največje ladje. Velike ladjedelnice so tudi v novem mestu Komomolsku na Amurju.

Večje ladje so lahke križarke, ki jih je na Tihem oceanu pod rusko zastavo 5 do 6, in nekaj večjih topovnjakov. Zelo močno je torpedno brodogojstvo. Najnovejšje enote so: 4 veliki voditelji flotile, 8 oceanjskih rušilcev, 12 velikih torpedov, 6 spremljevalcev, 30 patrolnih ladij in 120 motornih motornih torpedov. Podmornic je najmanj 150 in se ve o njih samo to, da so najmodernejšje in vseh vrst od malih obalnih po 200 ton do oceanjskih križark

Veliki pedagoški tečaj v Beogradu

Problem sodobne vzgoje mladine

Beograd, 10. julija. Da si ljudskošolsko učiteljstvo izpolni svojo poklicno izobrazbo ter se podrobno spozna z duhom sodobnega vzgojnega in izobraževalnega dela, je prejšnji prosvetni minister B. Maksimović odredil, da se v času velikih letnih počitnic in sicer od 7. do 31. priredi v Beogradu poseben pedagoški tečaj.

Program tega pedagoškega tečaja je: 1. pedagoške ugotovitve o šolskem otroku ter pedagoške konsekvence, ki sledijo iz teh konstatacij, 2. osnove sodobne pedagogije in didaktike, 3. metodni problemi sodobne napredne šolske aktivnosti v teoriji in praksi, 4. vloga risanja in ročnega dela v sodobni šoli, 5. higiena šole in šolskega otroka, 6. rega dece in prva pomoč itd.

Tečaj je pod nadzorstvom sodobno pedagoško izobražene in udeležujoče se inspektorice ter šefinje učnega odseka za ljudske šole v ministru za prosveto g. dr. Ljubice Jović. Upravnik tečaja je profesor g. dr. Vladimir Spasić. Kot predavatelji nastopajo v tečaju še gg. profesor Slobodan Popović, šolska nadzornica Petrinja Simić, upravljatelj beograjske poizkusne šole Silić, učitelj iste šole Brano Janković, profesor Palek I. dr.

V nedeljo 7. t. m. se je zbralo v dijaškem zavetišču ljudske šole Vuka Karadžića na 80 mladih učiteljev iz vseh predelov širne jugoslovenske države. Najštevilnejše so zastopali južnosrbski obmojni predeli, Slovence pa je poslal največje število ptujski srez.

Inspektorica ministristva za prosveto ga. dr. Ljubica Jović je ob otvoritvi z zadovoljstvom poudarila, da se med pedagoškim učiteljstvom zanimanje za sodobne pedagoške probleme sicer dviga, vendar pa še vedno prepočas. Smo na pragu preorientacije. Tudi v oficijelni jugoslovenski pedagogiki je potrebna sodobna usmerjenost. Otroške dispozicije morajo biti tudi v bodoče merilo uspešne sodobne šole. Razvijanje in izpopolnjevanje teh prirodnih danih dispozicij pa je zavestno smoter sodobnega šolskega udejstvovanja.

Prejšnje šolsko znanje, pridobljeno v stari šoli, je bilo površno, pomanjkljivo ter v raznih situacijah praktičnega življenja zelo malo uporabno. Nekdanji mehanizem in pasivno učenje pod strojim nadzorstvom učiteljske avtoritete stopa v ozadje pred novim kultom samodejavnosti in otroške aktivnosti. Žal še učiteljstvo samo preveč podaja učno snov ter ne nudi šolski mladini dovolj prilik, da si s samodejavnostjo same prisvoji potrebno znanje in sposobnosti.

Tudi v oficijelni jugoslovenski pedagogiki usmerjenosti moramo zavestno stremeti pri vzgoji naše mladine v smeri samostojne, aktivne in v družbeno življenje pravilno vključene osebnosti. Zato moramo bogatiti notranje otroško življenje ter mu z njegovo samodejavnostjo približati, razvijati in dvigati od prirode dane otroške dispozicije.

Sodobnost zahteva napredno šolo, predstavljeno v sferi življenja, ki bo črpala svoje vzgojne in izobraževalne smotre iz življenja in obrazovala mlade nove generacije za sodobnost odgovarjajoče življenje. Prva naloga za takšno sodobnost je obrazovno udejstvovanje jugoslovenskega učiteljstva je izpopolnjevanje učiteljske poklicne izobrazbe. Mnogi ne razumejo pravilno stremeljenj sodobne šole, zato je mnogo pretiranih, izpačenosti, zabodit itd. Zato je prvi pogoj, da najširši krogi jugoslovenskega učiteljstva spoznajo temeljito moderna pedagoška načela. Sredstva, s katerimi lahko to dosežemo, so pedagoški tečaji s predavanji in diskusijami. Na koncu je gospe inspektorice izjavila, da ima v dobro voljo našega učiteljstva popolno zaupanje, ker je jugoslovensko učiteljstvo vedno postavljalo vse svoje sile na razpolago za čim večje in lepše vzgojne namene.

Učitelje tečajnike je nato pozdravil navzoči član glavnega odbora društva Rdečega križa g. Zečević. Dobra tretjina naše jugoslovenske mladine je vključena v podmladku Rdečega križa, tako se po zbiranju požrtvovalnega jugoslovenskega učiteljskega

z nad 2000 tonami, Iskalcev min je 18, minonoscev okrog 35 in do 70 pomožnih ladij. Posebno flotilo tvori še okrog 150 vojnih ladij na Amurju, med katerimi prednjačijo topovnjake. Rečna mornarica je tudi na Dnepru.

Gradbeni načrt te mornarice je zelo velik in se nanaša v prvi vrsti na velike boje ladje, ki jih dokončuje 4 po 50.000 ton. Potem 2 matični ladji za letala po 25.000 ton, 4 oklopne križarke po 10.000 ton, do 10 lahkih križark, 1 križarko proti podmornicam, 20 oceanjskih rušilcev, nekaj spremljevalcev in nad 60 velikih podmornic. Koliko je v gradnji pomožnih enot, ni znano.

Zanimivo je, da bo držala Rusija na Tihem oceanu samo zelo velike boje ladje (50.000 ton) in da namerava graditi še večje, ker so cenejše (65.000 do 75.000 ton).

Kakor vidimo, ima Rusija največ podmornic na svetu (do 500). Vendar se ni moglo popolnoma zanesti na to število. Amerika na primer uradno priznava okrog 80 podmornic, a jih ima v resnici 202. Podobno je s francoskimi, angleškimi in nemškimi podmornicami. Nad 100 jih ima tudi Italija.

Nove ruske ladjedelnice gradijo vojne ladje po najnovejših izsledkih moderne tehnike, in to v rekordnem času. Ladjedelnice tekmujejo med seboj v izdelavi boljnih enot v čim večjem številu. Iz teh ladjedelnic so bile spuščene v morje že številne najmodernejšje boje enote z velikimi ladijskimi turbinami po 25.000 konjskih sil, kar predstavlja mojstrovino sodobne tehnike.

Ko bo ta načrt konec tega leta realiziran, bo imela skupaj ruska vojna mornarica okrog 2 milijona ton in to skoraj v celoti popolnoma novih enot.

Od 1930. do 1940. leta so ruske ladjedelnice izdelale okrog 650 površinskih vojnih ladij in nad 300 podmornic.

Pomorsko letalstvo šteje nad 3000 najmodernejših letal, ki so sposobna operirati pri vsakem vremenu.

Pomembne so tudi obalne baterije, posebno na tihomoški obali, kjer so montirani topovi kalibra 750 mm. Take topove bodo imele tudi projektirane 75.000tonske oklopne boje ladje.

dov v Novem mestu. Člane in članice novomeškega odbora kakor tudi drugih odborov Dolenjske pozivamo, da se v polnem številu udeležijo pogreba, ki bo jutri (v soboto) ob 16., da se mu tako oddolže za njegovo delo. — Udruženje vojnih invalidov.

Radioprogram

Nedelja, 14. julija

Ob 8: Jutranji pozdrav. — 8.15: Ruski sekstet. — 9: Napovedi, poročila. — 9.15: Prenos cerkvene glasbe iz trnovske cerkve. 9.45: Verski govor (dr. Ignacij Lenček). 10: R. Planquette: Korneljski zvonovi, opereta (plošče). — 11: Sramel »Skrijanček«, vmes plošče. — 12.30: Objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Koncert radijskega orkestra. — 16.30: Pol ure za dijake. — 17: Kmet. ura: Nekaj o presnem maslu (ing. Erpi Jože). — 17.30: Tamburaški orkester (A. Karmelj), vmes harmonika solo (A. Stanko). — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nac. ura: Slovenska zvest našim muslimanom (dr. Jorjo Tadić-Bgd.). — 19.40: Objave. — 20: Skladbe Igorja Stravinskega (plošče). — 20.30: Koncert slovenske pesmi. Sodelujejo: gđ. Polkda Zupanova, gđ. Stritar Bogdana, gg. Andrej Jarc, Roman Petrovič, radijski orkester. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Za veselje in za ples (plošče).

Ponedeljek, 15. julija

Ob 7: Jutranji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček vseh vseh vseh (plošče). — 12: Za boljšo voljo (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Koncert radijskega orkestra. — 14: Poročila. — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nac. ura: Srbski polki v ruski vojski (dr. Aleksandar Solovijev). 19.40: Objave. — 20.10: Stari štajerski gradovi (prof. Leo Peltauer). — 20.30: Koncert. Sodeluje g. Filip Bernard (flavta) in radijski orkester. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Vsakemu nekaj (plošče).

Torek, 16. julija

Ob 7: Jutranji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček vseh vseh vseh (plošče). — 12: Bolgari pojo in igrajo (plošče). — 12.30: Poročila, objave. 13: Napovedi. — 13.02: Koncert radijskega orkestra. — 14: Poročila. — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nac. ura: Zagrebško življenje — reportaža. (Kosta Domazetović, publ. — Zgb). — 19.40: Objave. 20: Deset minut zabave. — 20.10: Psihološka struktura mase (dr. Hrovat Emil), 20.30: Pevski in orkestralni koncert: sodelujejo gđ. Milica Polajnar, g. Andrej Jarc in radijski orkester Dirig. D. M. Sijanec. 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Fantje na vasi.

Sreda, 17. julija

Ob 7: Jutranji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček vseh vseh vseh (plošče). — 12: Švicarske pesmi in plesi (plošče). — 12.30: Poročila, objave. 13: Napovedi. — 13.02: Slavni orkestri in dirigenti (plošče). — 14: Poročila. — 18.30: Mladinska ura: O letalski šoli na Blokah (g. Janko Colnar). — 18.45: Citratske točke (plošče). — 19: Napovedi poročila. 19.20: Nac. ura: Demir Hisar in Pelagonijska (Svet. D. Milovanović — Bgd.). — 19.40: Objave. — 20.10: Gorje kot letovišče (Ivan Dodič). — 20.30: Violinski koncert (Miran Viher, pri klavirju prof. M. Lipovšek). 21.15: Kmečki trio. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Samospevi (gđ. Bogdana Stritar) ob spremljevanju kitare (g. Prek).

Križanka

1	2	3	4	5	6
7				8	9
		10		11	
12	13		14		15
16	17			18	
19		20		21	
22					
23				24	25
26		27		28	29
		30		31	
32	33			34	35
		36			

Pomen besed

Vodravno:

1. Vrsta poezije, 7. plemič, 8. pripadnik naroda, ki živi na Pirenejskem polotoku, 10. krivorevec, 12. vrsta pesnitve, 14. neumen, 15. osebnostni zaimek, 16. krajevni prislov, 18. prevzeto sredstvo, 19. krajevni prislov, 22. kraji z enakim zračnim pritiskom, 23. ruska reka, 24. ženski glas, 26. kratica za površinsko mero, 27. srbsko moško ime, 29. površinska mera, 30. žensko ime, 32. moško ime, 34. mesto v Rumuniji, 36. grad pri Trstu.

Navpično:

1. Števniki, 2. del živalskega telesa, 3. plin, 4. vrsta cigarete, 5. stara holandska mera za tekočine, 6. glasbena nota, 7. del hiše, 9. lidijski kralj, 11. ptica, tudi vrsta gobe, 13. preplah, 15. pravost, 17. kos pohištva, 18. ena izmed božjih čednosti, 20. veznik, 21. dildonica, 23. nadut, 25. prizadevanje, 27. pripadnik izumrlega mongolskega naroda v Evropi, 28. azijska država, 30. japonski otok, 31. vrsta papirje, 33. pamet, 35. kem. znak za prvine.

Rešitev križanke, objavljene danes teden

Vodravno:

1. Kosovel, 7. doba, 8. Irak, 10.

V domovini kraljice Kleopatre

Na tleh starodavne zgodovine — Jezikovni talent Arabcev — Moderne palače med starodavnimi spomeniki — „Bar Jugoslavija“ — Osmina na ulici

Najlepši pogled na Aleksandrijo uživaš z morja. Najožnost privlači preusien prekrasna kraljeva palača, kas - et - Tin imenovana. Kakor bi rastla naravnost iz morske gladine! In ogromna kupola na njej, kakor da plove proti sinjemu nebu! Blizu trideset milijonsko mesto se širi za velikanskimi luskimi napravami, skladišči in raznimi pristaniškimi zgradbami. Ustanovitelj mesta je bil baje Aleksander Veliki. Mesto je postalo pod Ptolemejevi prvo svetovno trzišče in sedež grške kulture. Pozneje se je v notranje egiptovske spore vnesel Cezar, ki ga je za vladarica Kleopatru s svojimi čarj poimenovala zamašila. V to dobo spada tudi požar znamenite aleksandrijske knjižnice, največje na svetu, ki je imela nad 300 tisoč pergamentov. Tudi Cezarjeva nasledek, samopasnege Antonijskega, je lepa Kleopatra poimenovala zamašila. V zlati ladji s srebrnimi vesli in škriatastimi jadrji se mu je peljala naproti. Sedela je na mehkih blazinah v prekrasnem šotoru, izvezenem vsem v zlatu. Ko je Antonij slisal, da se bliža egiptiska kraljica, jo je pozval k sebi. Toda premetena Kleopatra mu je sporočila, da naj pride k njej v goste. S svojim čarom in ljubeznivostjo ga je, ko se je zares vdal in prišel k njej, tako zamašila, da je ostal pri njej deset let in pozabil na vse državne in vojne dolžnosti. Kleopatra je bila njegova velika ljubezen in poguba.

V svetovni zgodovini na žene, ki bi ji legenda in roman naprtila toliko greha in razvrtnosti kakor baš Kleopatra! Postala je tekoma časa nekaj simbol ženske pohote in razvrtnosti. Najnovejša zgodovina pa je očistila njeno osebnost od vseh priveskov in legend. Resnica je le ta, da ji je uspelo s svojo krasno pojavo osvojiti Cezarjevo ljubezen in Antonija omrežiti do blaznosti. Vse to pa je delala Kleopatra za rešitev in neodvisnost domovine. Enako kakor je toliko stoletij pozneje stori la poljska grofica Valevska, Napoleonu žrtvovala samo sebe v domovinski ljubezni za svobodno Poljsko.

Tako govori starodavna zgodovina. Nas pa zanima nova doba, resnično življenje okrog nas. Nas brodi »Kraljica Marija« je pristal zaradi precejšnje globocine aleksandrijske luke prav ob pomolu, kjer se nahajajo skladišča. Pod betonskimi strehami tik ob ladji so se na mah, kakor bi bili brzojavno obveščeni, in zbrali od vseh vetrov arabski trgovci in prekupčevalci, kakor smo bili to doživeli in videli že v Port Saidu. Med silnim vikom in krikom so razkazovali in ponujali najrazličnejše blago, od čevljev na nogi do fesa na glavi, prekrasno vezene kimone, dragoceni nakit in posodje, pa polnilna peresa in cigarete, svilo in raznovrstno blago. Pri nakupu moreš biti zelo previden, tako glede kvalitete kakor tudi cene.

Seveda smo si hoteli ogledati Aleksandrijo tudi od znotraj in smo si najeli petorica, za 5 pijastrov t. j. okroglo 12 din, izvoška, ki nas je peljal počilo uro daleč. Torej pač bajno nizka cena! Seveda so take cene na rovaš dobi, ko je glavna sezona v Egiptu že davno minila. Luško ozemlje, ki je precej obširno, zapira visoka ograja. Pri prehodnih vratih ustavi egiptiska policija vsakega tujca in ga pretpa zelo natančno zaradi slučajne nošnje orožja. Če daš policistu bakšiš, taka procedura izostane. Izvošček se med vožnjo neprestano ozira in govori, govori v raznih jezikih. Neizmeren je jezikovni talent Arabcev, brez dvoma »posekajo« tudi nas Slovence v tem pogledu. Od vseh mogočih jezikov si Arabec priroji besedni zaklad, kolikor ga potrebuje za svoje posle. Tako so n. pr. v luki takoj spoznali našo ladjo, odkod je prišla. In komaj smo bili na kopnem, so nam v pravilni izreki klicali: »Dobro dan! Kupite! Zdravo!« itd. Največ se pa govori v Aleksandriji italijanščine, pa tudi angleško in francosko. Zlasti govori te jezike, gotovo pa angleško, policija. Policisti imajo zaradi neznozne vročine fese, ovite s snežno belim prtom, ki jim visi tudi čez tilnik. Oni, ki imajo službo na križiščih, stojijo pod lesenimi senčniki. Precej huda je afriška vročina, vendar smo bili malo razočarani, ker smo po žgočih dnevih v Grčiji, pričakovali v Egiptu še hujsko.

Nekako prometno središče Aleksandrije, ki šteje okrog 750.000 prebivalcev, je Borzni trg ali Trg Mehmed ali. Popolnoma moderen je, s krasnimi nasadi, obkrožajo ga lepe palače. Zanimiv je 31 m visok, iz enega kosa izklesan Pompejev steber, baje eden dobro ohranjen spomenik stare Aleksandrije. Pri stebru sta dve sfingi iz rdečega granita. Zanimivo so tudi katakombe v več nadstropjih, spominjajo na ono dobo, ko sta se borila med seboj poganstvo in krščanstvo. Prekrasna je avenija, promenada kraljice Nazli imenovana, več kilometrov lepo urejeno nabrežje s prekrasnimi palačami in vilami, večino v mavrskem slogu, vmes vrtovi s tropiskimi rastlinstvom.

Blizu glavne železniške postaje je na nizkem griču trdnjava Kom - ed - Dik. Topovska cev je namenjena v mesto, mar kot simbol angleškega pokroviteljstva? Ho - dili smo po aleksandrijskih trgih, ulicah in nasadih, dokler se nismo nazadnje po - stopno utrudili. Ogledala se je seveda stalna žej, ki smo jo proglasili že kar za egipt - sko, ne več za kranjsko. Pri kozarcu do - brega vina z otoka Santorina smo se ote - čali. Vina naročis lahko po kozarcih ali pa celo buteljko. Cene so pač bajno visoke, kozarec vina velja 1 do 2 pijastra, po naši valutni dva in pol do pet dinarjev. K vsaki alkoholni pijači dobis brez naročila malo prigrizka: na majhnem krožniku nekaj ri - bic, nekoliko kosov paradiznika, paprike in kruha. Tako postane račun južine poleg vina dokaj cenejši, ker se prigrizek ne ra - čuna posebej. Neki večer smo zagledali pod kolonado ob ulici napis »Bar Jugoslavija«. Seveda smo kar treščili vanj. In zares je tam pritižen Kotorčan tečil poleg ostalih vrst vina tudi dobro, priščno dalmatinsko črno. Kmalu smo bili v živahnem razgo - voru ter nismo steli kozarcev, pa tudi raz - za ne preveč natančno. Vino raste tudi v Egiptu, južno od Kaira, vendar na točilo v pristaniških mestih zaradi uspešne kon - kurence večidel grška vina, zlasti z otokov. Tudi z dobrim pivom ti postrežejo v Egiptu, seveda je precej drago. V taki točilnici smo našli na rojakinjo. Slušala je našo slovensko govorico, pogledala skozi ku -

hinjsko okno ter se nasnuhala. Pa smo se začeli sporazumevati z njo najprej v ita - lijanščini, ki je v severnih afriških prista - niških mestih močno razširjena. Nato pa smo jo nagovorili pol v šali v materinščini. In glej, rdečelčna Genovefa se je razkrila kot rojakinja, Slovenka Tržačanka, doma iz Rojana. Seveda nam je rojakom prav prijazno postregla.

Neki večer smo že v poznem mraku ko - lovratili po arabskem mestnem delu, kjer vlada strašna nesnaga. Če bi zbral vse odpadke in gnolbo naše ožje domovine, pa bi je ne bilo toliko, kolikor se je nahaja v eni sami aleksandrijski arabski ulici. Tu vidiš, kako družno iščejo in izbirajo iz velikih gomil blata in odpadkov ostan - ke raznih jedil mačke, psi, koze in otroci. Pa se čudimo, da ne izbruhnejo tu epi - demije v večjem, katastrofalnem obsegu. To bi se tudi brez dvoma dogajalo, če ne bi bilo najbolj učinkovitega razkuževalnega sredstva, tropičnega afriškega sonca. Proč iz neznozne smradu in nesnage v širše in lepše arabske ceste. Tu so velike trgo - vske hiše in kavarne. Stoično, prav orien - talsko mirno žde muslimani okoli kav - raniških mizic, podpirajo si glave in brade, pa poslušajo sure iz korana, ki jih prenaša radijski zvočnik iz mošeje. Takole opravi - svojo določeno pobožnost kar v ka - varni. In tako zajema modernizem tudi črni kontinent! Odtod smo prišli v stran - sko, mirnejšo ulico. Toda že čez par ko - rakov nismo mogli dalje, zakaj visok šotor je zapiral po vsej širini ulico. Skozi vhod - no zaveso smo gledali v električno razsvet - ljeno notranjost. V šotoru so stale dolge vrste stolov kakor v kino dvorani, na po - diju pa posebna vrsta stvorov, zlato bron - siranih. V šotoru ni bilo živega človeka. Ves prizor je bil nekam skrivnosten in misteriozen ter se nas je čudno dojmil. Kar plaho smo se ogledovali naokrog. Kar zapazimo, da prihaja k nam visok Arabec. V raznih jezikih, v arabskem, angleškem, francoskem nas je nagovarjal in vpraš - eval. Slednjic je postala italijanščina naš občevalni jezik. Pojasnil nam je, da se bo začela opolnoči v tem šotoru spomin - ska svečanost za njegovo pokojno materjo, to - rej po našem nekakšna osmina. K žalni slovesnosti bo prišlo mnogo povablencev, vsi njegovi sorodniki, znanci in prijatelji. Prostore na podiju bodo zavzeli duhovniki, ki bodo opravili določene molitve. Sledila bo pogostitev, ki bo trajala do belega dne. Arabec je prijazno povabil tudi nas, da bi se udeležili svečanosti. Žal, smo morali ljubeznivo vabilo odkloniti, ker smo mo - rali biti ob enajstih zvečer že na ladji. Nato pa nas je prijazni gostitelj vodil v šotor, posadil okoli lepo izrezljane mizice ter nas pogostil z odlično črno kavo in finimi ci - garetami. O sebi je povedal, da vodi veliko trgovsko podjetje, ki ima zveze poleg do -

mačih afriških tržišč tudi z raznimi evrop - skimi sredozemskimi lukami in Vzhodno Indijo. Poznal je tudi Trst, našo državo pa samo po imenu. Predstavil nam je še svojega sinčka, ki je zvedavo motril ne - znane tujce. Očarani od prijaznega Arabca in nepričakovane doživljaja smo se po - slovili ter odšli na ladjo.

Prihodnji dan smo se poslavljali od Alek - sandrije in afriške celine. Ob naši »Kra - ljici Mariji« je valovil arabski bazar v vsej pestrosti, in hrušču in trušču, kakršnega naša evropska ušesa niso vajena. Pod ve - likanskimi betonskimi strehami pristaniš - kih zgradb so razstavili arabski trgovci in prekupčevalci najrazličnejše blago, med njim tudi manj vredno japonsko. Naša vod - na palača se je vsidrala tik ob pomolu, ker je v aleksandrijski luki morje ob obali dovolj globoko za pristajanje tudi največ - jih ladij. Pred odhodom so prišli k naši ladji še aleksandrijski Slovenci, ki jih je precej več kakor v Kairu. Vseh naših ožjih rojakov v Aleksandriji cenijo nad 2000. V raznih službah so in, kakor so nam pravili, v ne baš slabih. Služkinje zaslužijo po pet do sedem egiptskih funtov, t. j. 1200 do 1700 dinarjev na mesec poleg popolne oskr - be. Moške zlasti cenijo v kamnoseški in tesarski obrti ter zaslužijo nekateri med njimi celo po 5000 do 6000 dinarjev na mesec. Seveda se je že takrat močno po - znala kriza tudi v Egiptu, kjer je na sto - tosoče brezposelnih. Za slovo smo bili še deležni cirkuške predstave na pomolu. Arabski čarodej z majhnim dečkom je iz - vajal vse mogoče vragolije: požiral je ogenj, izvlačil iz ust bela in zlata jajca ter dolge proge raznobarnih tkanin. Nato je privlekel izza srajce pravo, pravo živo pišče in mu s krepkim potepljajem izvlekel jajce iz zadka, da so krikline in zavrešale prestrašene potnice na palubi. Seveda so mu v priznanje pridno deževali dinarji z ladje.

Ob sedmih zvečer je dvignila »Kraljica Marija« sidra in nastopila pot k povratku v domovino. Da, zares, bilo je dovolj, tudi najlepši zanimivosti in vtisov imas sled - njic zadosti! Še smo stali na krovu in zrl nazaj na Aleksandrijo, na prekrasno kra - ljevo poletno palačo, ki je z velikansko ku - polo počasi izginjala v morje. Pristaniški svetilnik, 60 metrov visok, je razpjal svet - lobo do trideset kilometrov daleč. Alek - sandrijska luka obstoji iz dveh delov, ki ju loči več kilometrov dolg valolom. Pomor - ski promet v njej je velikanski, saj je baš Aleksandrija največja luka za egiptski iz - voz in uvoz. Tukaj se tudi izteka najzapad - nejši rokav nilske delte, Mahmudijski prekop. Pred nami so bili trije dnevi in štiri noči morske vožnje, ves čas po od - prtem morju, do pristanka v domovini.

Rudolf Dostal

Francoski vojaki po prehodu na švicarsko ozemlje

Plantaže banan ogrožene

Kakor poročajo z otoka Curacao, so osred - nje ameriške plantaže banan ogrožene od dveh boleznih tako, da se celo boje, da bodo v 10 letih popolnoma uničene. Doslej se jim še ni posrečilo najti primernege obramb - nega sredstva proti temu boleznima.

Leta 1912 je prispel v Kingston na Ja - maimi debeli črnc, delavec. Zadovoljno si je žvižgal, čeprav je bila njegova edina prtljaga velik nož, ki je univerzalno orod - je prebivalcev Južne in Srednje Amerike. Domačini s tem nožem cepijo drva, obre - zavajo dreve, lupijo krompir itd. Črncu, ki je prispel v Kingston, ni bilo treba pla - čati nobene carine. Če bi pa prišel nekaj let pozneje, bi mu plačali raje 100.000 do - larjev, kakor da bi ga pustili na Jamaiko. Nekaj tednov po njegovem prihodu so se namreč pojavili na bananah prvi znaki sil - no nevarne bolezni, rjave lise, ki so se na - glo širile. Bolezen je začela izpodkopavati zelo naglo zdrave dreves, ki so hiralu kakor slabokrvni človek. Čez leto dni ali nadalje v dveh letih se drevesa začno su - šiti zaradi te bolezni.

Nekega dne je prišel na obisk farmer iz Zedinjenih držav, opazil madeže in dejal: »Glejte no, tudi pri vas imate to bolezen kakor mi v Panami!« Šele tedaj so far - merji na Jamaiki sprevideali, da so bile kali bolezni prenešene iz Paname. Prene - sel jih je črnc s svojim nožem. Kali so se držale rezila noža.

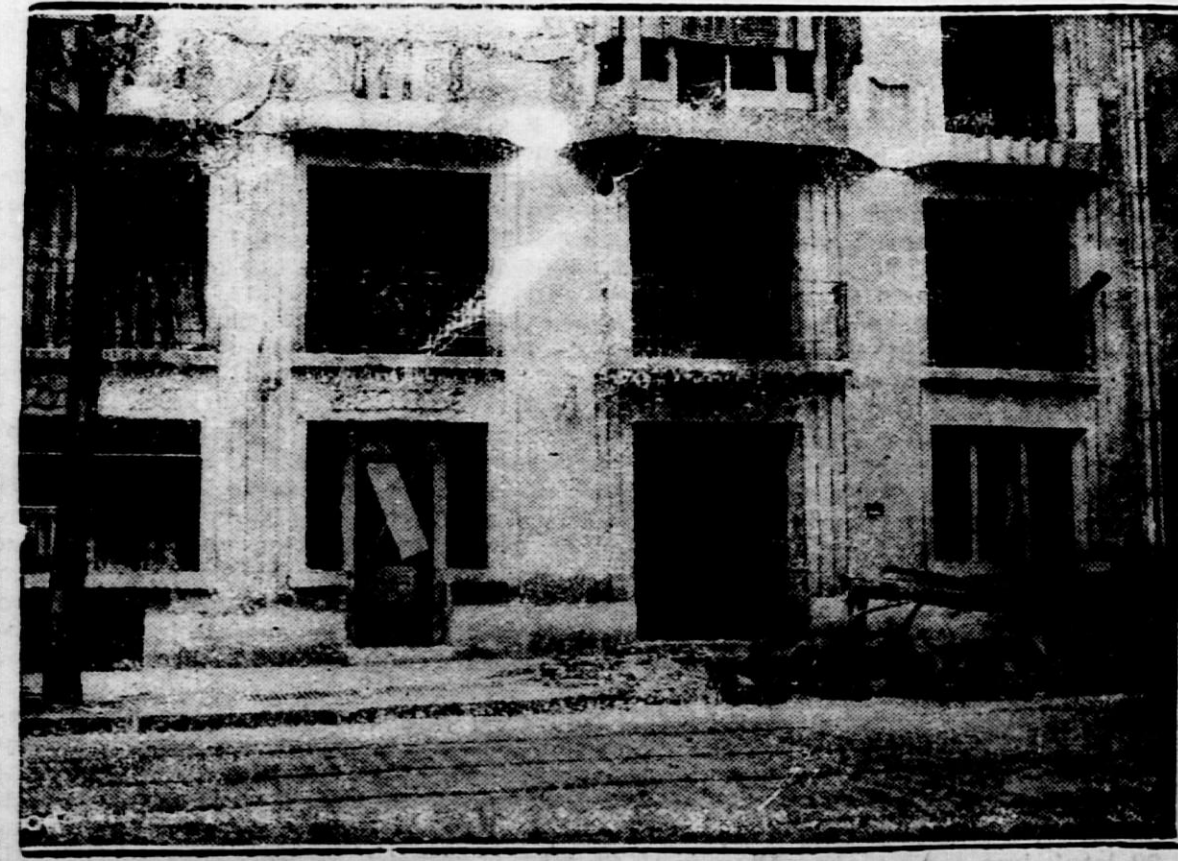
Komaj so ugotovili izvor bolezni, že je prispela vest iz holandske Guayane, da se je tam pojavila bolezen listov, ki zlasti napada banane. Med tem ko prvo bolezen prenašajo ljudje s svojim orodjem, pre - našajo bolezen listov na Guayani ptici.

Vsi dosežani ukrepi so bili brezuspešni. Nekateri kraje so zaprli tujim ljudem. Toda za obranje sadja so morali naje - mati delavce, ki so nadalje prenašali bo - lezen s svojim orodjem. Povsem brez mo - či so pa bili proti pticem, ki so raznašali bolezen od drevesa do drevesa. Gojitelji banan se dobro zavedajo, da čez nekaj let ne bo več nobenega zdravega drevesa. Obe bolezni se izredno hitro širita. Ždi se, da so bolezenske kali dobile večjo življenjsko

silo, ko so bile prenešene v drugo okolje. Tako zdaj grozi svetovnemu središču za pridelovanje banan popolno uničenje.

Farmarji so se sprijaznili s tem kot fa - talisti in prizadevajo si le, da bi z novimi plantažami nadomestili škodo. Američani pa sodijo, da je takšen boj z boleznimi neekonomičen. »United Fruit Company« je sklicala zborovanje in razpisala nagrade milijon dolarjev tistemu, ki bi iznašel ra - dikalno sredstvo proti tej ali oni bolezni banan. Če bi se mu pa posrečilo zatreti obe bolezni, bi prejel nagrado 5.000.000 do -

Učinek letalskega bombardiranja v pariškem okraju — Od leve na desno poslopje z iztrganimi okni, na desni gasilci pri delu ob razrušeni hiši

Otok Ciper

Prst angleške roke v Sredozemlju

Zadnji dogodki v Sredozemlju so marsi - koga med nami opozorili tudi na otok Ci - per, bajeslovni kraj starogrške bojanje ljubezni, iz morskih pen rojene Afroditе.

Otok Ciper meri nekaj nad 9.000 kv. km ter ima nekaj nad 310.000 prebivalcev. Le - ži v severovzhodnem delu Sredozemskega morja pred obalo franco - ke Sirije in tur - ške Anatolije. Zaradi svoje lege na črti, kjer so se stikali od nekdaj interesi s. edo -

zemskih in prednjeazijskih narodov, je bil v vseh zgodovinskih časih predmet spo - rova in zavojevanja. Bil je po vrsti last Fe - ničanov, Grkov, Asircev, Egipčanov, Per - zijcev, Makedoncev in Rimljanov, v sred - njem in novem veku pa Bizantincev. Arab - cev križarjev in Benečanov, dokler ga l.

latinsko besedno igro potrdil resnico o do - broti ciprskega vina, obenem pa priznal, da je dobil otok za svoje prizadevanje v batumski zadevi. — Probatum est = do - kazano je. Pro Batum est = za Batum je.

V razvoju evropske mednarodne politike je Ciper dobil za Angleže kmalu velik po - men. Postal ni samo ena izmed angleških postojank v Sredozemskem morju in do - polnjeval črto Gibraltar — Malta — Ciper, temveč je postal izhodišče za angleško pro - diranje v Palestino. Njegova lega pa je ugodna tudi zaradi bližine Sueškega pre - kopa. Celotno za Francoze je angleška posest Cipra postala posebna važnost, ko si je Italija prisvojila Dodekaneško otočje in tako porušila dotodanje ravnovesje sil v vzhodnem delu Sredozemskega morja.

Angleški svetovni imperij je bil po zad - nji svetovni vojni večkrat na raznih kra - jih izpostavljen raznim neprijetnostim. Se - stavnimi deli imperija, ki so po jeziku, omiki in tradiciji anglosaški, so vedno podpirali skupnost, kakor jo podpirajo zlasti v se - danji vojni, toda v drugorodnih krajih so se ponovno pokazale težnje po izločitvi iz velike britanske zveze. V to svrhu spada tudi otok Ciper, kjer je l. 1931 izbruhnila revolucija, ki je bila zgovoren znak, da si Ciprijoti žele v obliem narodne domovine Grčije. Lep je patriotizem Ciprijotov, ki dajejo prednost narodni, čeprav majhni,

Glavna cesta v mestu Limasol na otoku Cipru

1571. niso osvojili Turki, ki so za imeli v oblasti celih tri sto let. Slednjic je prišel otok l. 1878. po sklepu berlinskega kon - gresa v angleško upravo.

Diplomatska zgodovina kongresa poro - ča, da si je Rusija silno prizadevala, da si kot vojni plen ohrani črnomorsko prista - nišče Batum, Turčija pa je skrivala prošla Anglijo za posredovanje, za kar ji je ob - ljubila otok Ciper. Angleški diplomaciji se je posrečilo prepričati kongresnike, da mora Batum ostati turški, toda francoski zastopnik je zvedel o kupčiji med Turčijo in Anglijo, pa je na banketu napil Angležju s čašo irskega »ciprcana«: »Amice, bonus Cyprus?«. Suhoparni Anglež je trčil in mir - no odgovoril pomizikavajočemu Francozu: »Probatum est! Angleški diplomat je s to

slabotni in mednarodno ne preveč ugledni Grčiji in so pri tem pripravili žrtvovati uglednosti, ki jih jim jamči mogočna an - glosaška sila, toda pred devetimi leti ci - prski narodniki niso mogli izvelevati zmagi proti ogromni sili, ki jo predstavila Anglija. Doživeli so celo bridko dejstvo, da se je sam Venizelos izjavil za neumnost pripojitve k Grčiji. Ciprski narodniki so tedaj uvideli, da ima Anglija dolgo in mo - čno roko.

Glavno mesto na otoku Cipru je Nikosia (Lewkosia) z 19.000 prebivalci, za njo pa je največje mesto Limasol (Lemesos) s 15.000 prebivalci. Glavni proizvodi otoka so vino, rozine, žito, krompir, granatova jabolka, bombaž in kokoni.

larjev. Kljub tej ogromni nagradi še ni obšla nikogar resna misel.

Pred 70 leti je v Evropi poznalo banane komaj nekaj ljudi. V splošnem so sodili, da so strupene. Na polotoku Malaka pri - delujejo banane, ki dosega do dolžino do - brega metra in debelino moške roke. Trije ljudje se lahko do siteda najedo takšnega sadu. Pridelovanje te vrste banan pa ni donosno, ker na vsaki rastlini zraste le po en takšen sad. Botaniki imenujejo to vr - sto Musa corniculata.

V zadnjem času raziskujejo domneve, da na razvoj banan vpliva luna. V posamez - nih luninih fazah imajo namreč banane razno obliko. Marca pridelane banane so dolge in ravne, aprila so pa lahko upog - njene, med tem ko so maja kratke in de - bele.

Tutankamen še vedno nima miru

Po vesteh iz Kaira so dragoceno Tu - tankamonovo mumijo prepeljali iz kair - skega muzeja v neznani kraj v zgornjem Egiptu, da bi bila varna pred letalskimi napadi.

Tutankamonovo mumijo sta leta 1922.

našla Angleža Howard Carter in lord Cor - narvon v Dolini kraljev. Ta najdba je bila takrat arheološka senzacija. Našli so jo po dolgoletnem delu sredi ogromnih zgo - dovinskih zakladov, številnih predmetov iz starega veka, dragocenih in groteskni - h skulptur itd. Mrtvi egiptovski vladar je počival tam 3.000 let v veliki pozlačeni krsti iz dragocenega lesa, v katero je bil vloženi sarkofag iz pesčenca in v njem zlata krsta. Obličeje in gornji del telesa sta bila pokrita s krasno masko iz čistega zlata. Sama ta maska je bila tako dra - gocena, da bi lahko pokrila vse stroške odkopavanja.

Raziskovalci pa niso pustili mumije na kraju mrtvih, temveč so jo prepeljali po Nilu do Kaira in jo razstavili v muzeju. Egiptansko ljudstvo je to zelo obsojalo, in zato so kmalu začeli govoriti o Tutanka - monovem prokletstvu, ki doleti slehernega rušilca miru mrtvega faraona. To vero je še potrdila nagla smrt članov ekspedicije, ki je odkrila Tutankamono v grobu. Najprej je umrl lord Carnarvon po zastrupitvi kr - vi. Pilača ga je neka strupena muha. Kma - lu po tem so pomrli drugi arheologi in sodalci, ki so raziskovali Tutankamono v grobu. Zdaj so Tutankamonovo mumijo zo - pet preselili in ljudstvo domneva, da jih bo za to doletela Tutankamono vazen.

Sodobno orožje:

Streljanje izza zaklona

V naslednjem objavljamo nekaj praktičnih nasvetov, kako naj se strelci štiti. Najbolj nazorno pojasnjujejo to naslednje slike.

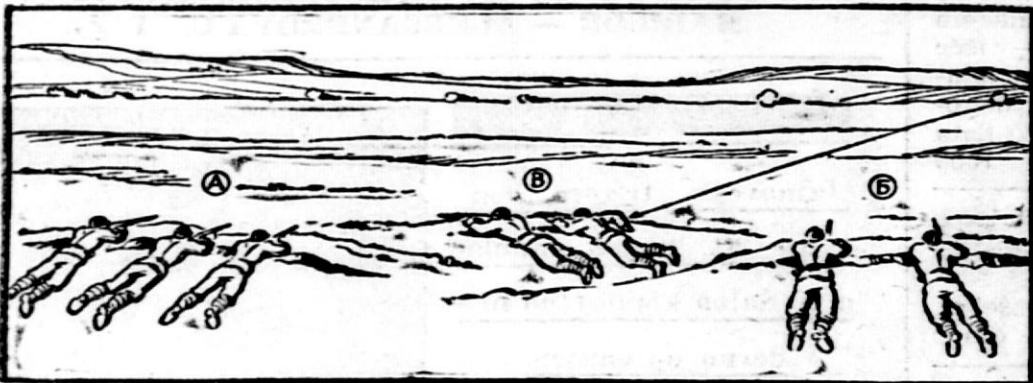

Strelci 1. ne vidi dobro, ker je pred njim mal griček. Zaradi tega bo njegovo streljanje brez učinka. Strelci 2. vidi dobro nasprotnika, ki pa ga je kmalu odkril. Izpostavljen je z boka sovražnemu ognju. Strelci 3. vidi samo cilje desno od sebe. Izpostavljen je z boka sovražnemu ognju in bi bolje storil, če bi streljal k levi. Strelci 4. je za krita pred sovražnikom, vendar pa lahko strelja samo v levo smer. Zavzel pa je neprimerno pozicijo, ker leži sporedno s sovražnikovo strelsko črto, namesto, da bi streljal na njo pravokotno. Najboljše mesto si je izbral strelci 5., ki je dobro za klonjen in ima pregled nad celo sovražnikovo črto. Strelci 6. in 7. imata dober pregled nad kretanjem sovražnika in sta priključno zaklonjena. Slaba sta samo njuna za-

klona, ker sovražne krogle lahko brez posebne težave prebijajo deske v plotu in grmovje pred strelcem 7.

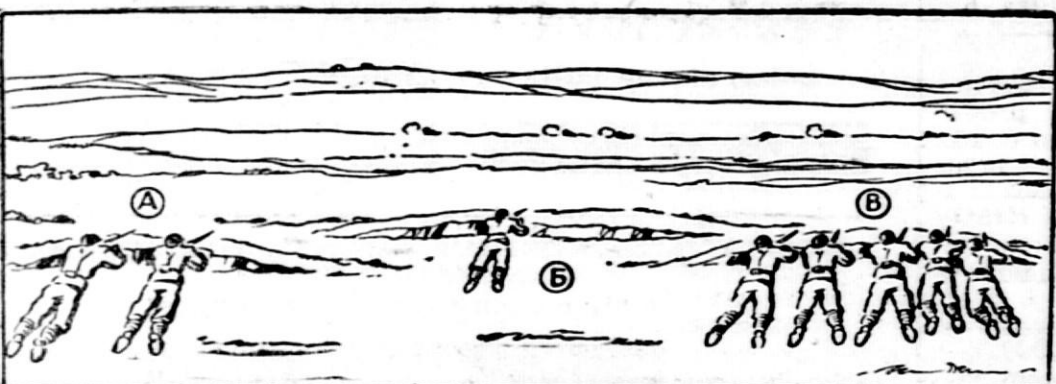
Strelci mora stremeti vedno za tem, da čim bolj izkoristi par kvadratnih metrov okoli sebe. Poiskati mora najboljše lego in zaklon za streljanje na sovražnika. Na bojišču so lahko najmanjše podrobnosti usodne važnosti. Predvsem mora strelci postaviti svoje orožje, da vidi sovražnika. Pri tem pa mora čim bolj zavaruati svojo glavo pred sovražnikovim ognjem. Strelci z nezavarovano glavo strelja običajno zelo slabo.

V bojni črti se razporedijo strelci v tako zvani strelski črti. To je v priliki isti črti, toda v razdalji 3 do 5 korakov med seboj. Strelska črta je navadno postavlja na frontalno proti sovražnikovi črti.

Skupini A in B sta zavzeli pravilne položaje v frontalni strelski črti proti sovražniku. Skupina B je zavzela slabo po-

stojanko. V strelski črti se morajo razdeliti vojniki sorazmerno med seboj.

Strelci na tej sliki so zavzeli povsem nepravilno svoje strelske položaje. Okoli zaklona B se jih je zbralo kar pet in predstavlja hvalažen predmet za ogenj sovra-

žne artilerije in avtomatskega orožja. Zaklon B se jih je zbralo kar pet in predstavlja hvalažen predmet za ogenj sovra-

Slika prikazuje strelca v strelski črti, ki se je pravilno namestil frontalno proti sovražniku za zaklonom primerno oddaljen od svojih dveh tovarišev na levi in desni. Ako je sovražnik oddaljen kakih 400 do 600 m, potem bo strelci spopolnil svoj prvotni prirodni zaklon, ki si ga je izbral v prvem trenutku z orožjem, ki ga nosi s seboj. Pri tem bo streljal za tem, da se bo čim bolj zaklonil pred sovražnikom in tako zavaroval, kolikor je le mogoče, glavo, prsa in rane. Pazil pa bo, da bo zaklon priredil tako, da bo lahko čim bolj streljal.

Strelci mora prirejevati svoj zaklon vedno, če sredi bitke in v bližini sovražnika. Zaradi tega mora biti vsak dober vojak pripravljen graditi svoj zaklon pod sovražnikovim ognjem. Zaklon bo gradil postopno in čim bolj prikrit pred sovražnikovim pogledom. Ako bi kopal povsem odkrito svoj zaklon pred očmi sovražnika in metal izkopano zemljo pred svoj zaklon kakor na spodnji sliki, potem lahko računa s tem, da bo dobil v najkrajšem času strel v glavo.

Pameten strelci bo izkopal najprej zaklon za puško in potem počasi razširil svoj zaklon na levo in desno od puške, da si bo zavaroval tudi svoje boke.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Ob 60 letnici slovitiga violinista Jana Kubelika

Te dni obhaaja 60letnico eden največjih svetovnih violinistov, dobro znan tudi pri nas, Ceh Jan Kubelik. Ze njegove življenjske nam kaže, da je Jan Kubelik v resnici izredno nadarjen in pravi umetnik.

Oče Jana Kubelika je bil preprost krojač, ki se je pa v poznih letih posvetil vrtnarstvu. Revni starši Vaclava Kubelika, očeta Jana, so se odločili, naj bi sin postal krojač. Med vajeniško dobo je Vaclav Kubelik obelil na očeh in bila je nevarnost, da osteli. Krojač mora imeti dobre oči, zato so se starši odločili, naj bi sin postal muzikant. Poslali so ga učiti godbe. Vaclav je bil nadarjen in je kmalu leno napredoval. Učil se je v Pragi in po naključju je našel na znamenitega zdravnika za očesne bolezni prof. Schöbla. Ta zdravnik je Vaclava ozdravel že v šestih tednih. Ve-

selje nad ozdravljenjem je bilo v družini tako veliko, da so poslali Vaclava zopet v učenje za krojača. Toda deček je dobil veselje do godbe in se je ob prostem času vedno učil. Glasbeni talent Vaclava se je zelo razvil. Vaclav se ni zadovoljil le s samim igranjem, temveč je začel tudi komponirati lahke skladbe, pesmi in plesne komade. Ko se je izučil, je kmalu opustil krojaštvo ter se posvetil vrtnarstvu.

Vaclav Kubelik je na bil tudi učitelj godbe in v njegovi hiši so se zbirali številni vaščani, ki so imeli veselje do godbe. Predvsem je na posvetil svojo pozornost svojim otrokom. Učil jih je zelo temeljito teorije in prakse. Starejši Kubelikov sin, Vaclav, je moral igrati razne, tudi najtežje skladbe pred očetom. Jan je bil tedaj šele šest let star. Sedel je na skladovnici in poslušal. Dolgo je prosil očeta, naj bi začel tudi njega učiti. Toda oče ga je zavrnil, češ da je še premal. Jan je zaradi tega zelo žaloval. Mati, ki je to opazila, je nasvetovala očetu, naj bi vsaj poskusil s fantom. Oče je godrnjal in le nerad dovolil, da je Jan vzel v svoje male roke gosli. Dejal je: Tu imaš, pa pokaži, kaj znaš! Jan je vzel gosle v trese, se roke in ni še minilo pet minut pa je že začel igrati prvo preprosto češko pesmico. Oče je strel nad talentom svojega otroka. Začel ga je učiti in Jan se je učil s takšnim uspehom, da je oče pogosto dejal: Sai on ve že vse vnaprej! In pripomnil je: Iz tega dečka bo velik violinist. Niso še minili trije meseci in Jan je že igral bolje kakor njegov brat Vaclav, ki se je učil tri leta. Oče je kmalu spoznal, da mu ne bo mogel nuditi sam dovolj znanja, zato je najel zanj učitelja.

Mali Jan si je kmalu pridobil v vsej okolici velik sloves čudežnega otroka. Ljudje so prihajali od blizu in daleč, da bi ga slišali igrati. Prvi Janov koncert je bil, ko se je v Kubelikovem domu zbralo številno sorodstvo in jim je moral zaigrati. Bili so tako navdušeni, da so začeli zbirati med seboj drobiž, da bi ga darovali Janu. Zbrali so na samo štiri krajcarje. To je bil Kubelikov prvi honorar in nanj se je zdaj z veseljem spominja. Pravi honorar pa je prejel Jan že leto pozneje. Nastopil je na dobrodelnem koncertu. To je bil le prvi honorar, zlatnik.

Jan še ni bil star 12 let, ko so ga poslali na konservatorij. Predloži je bil, da je moral biti učenec star najmanj 14 let, če je hotel vstopiti v konservatorij. V začetku so se dečka branili, ko je na zaigran pred učitelji konservatorija, je bil sprejet. Studiral je šest let in leta 1898 je javno nastopil z dijakli konservatorija v Stanovskem gledališču v Pragi. Kubelik si je izbral za svoj prvi nastop Beethovenov koncert. Toda ravnatelj konservatorija je dejal: Kakšen pogum, fant, saj vendar nimaš še za to dobrih gosli! Nasvetoval mu je, naj igra Brahmov koncert ob spremljevanju orkestra. V resnici je pa bil koncert težji od Beethovenovega, to ta Ku-

belik je opravil svojo nalogo tako, da so se poslušalci spominjali njegovega nastopa do svoje smrti, tisti pa, ki se živijo, se vedno niso pozabili njegove godbe.

Kubelik je po ponudnem konservatoriju živel še leto dni na Dunaju, nakar je šel na svojo umetnostno pot po svetu. Carobne zvoke njegovih gosli so poslušali v vseh večjih mestih na svetu. Pridobili si je sloves, kakršnega usoda ni naklonila nobenemu drugemu češkemu umetniku in kakršnega so uživali tudi le redki umetniki drugih narodnosti.

Skrivnost Kritsovega mrtvaškega prta

Po turinski razstavi 1. 1898, ko je bil razstavljen tako zvani turinski sudarium, je nastal med znanstvenimi krogi posvetnih in cerkvenih ved spor, ali je ta prt pristen, to se pravi, če je v resnici bilo vanj zavito Kristusovo truplo. Med zagovorniki pristnosti tega prta se je v zadnjem času pojavil tudi znani praški zdravnik dr. R. W. Hynek. Popularen je postal po svoji knjigi o Konnersreuthu in Tereziji Neumannovi, izdal je pa tudi knjigo o turinskem prtu s fotografijami, ki so nakazale na prtu odtis Kristusovega telesa, kakor so trdili. Te fotografije so tudi razstajali v nekaterih cerkvah. Nedavno je pa izdal univ. prof. teologije prel. Tomaž Hudec iz Olomouca teološko študijo pod imenom »Prava podoba Kristusa«. To delo je izredno zanimivo, zlasti zaradi tega, ker učen teolog izpodbija trditve, da je turinski prt pristen. Med drugim pravi v knjigi:

Ne vemo zanesljivo kakšen je bil Kristus po svoji zunanosti. Tisti, ki so ga poznali, ga niso podrobno opisali. Nabožna literatura in spisi cerkvenih očetov do 6. stoletja ne vsebujejo nobenega točnega opisa Kristusove zunanosti. Stara krščanska umetnost pri svojem upodabljanju Kristusa se ni oprala ob nobeno tradicijo in slikarji so slikali Kristusa po svoji fantaziji. Pri tem so se ozirali le na svetopisemske tekste, da so prikazovali Kristusa kot dobrega pastirja, a nekaj časa je bil upodobljen brez brade, v tretjem stoletju pa z brki in brado. V srednjem veku opisi Kristusove podobe niso bili več zanesljivi, ker so se ozirali na apokrifne izvore, prav tako niso mogle biti verne Kristusove vpodobe. Nekateri starejši pisci so celo trdili, da Kristus po svoji zunanosti ni bil lep, ker so doslovno jemali prerokbe preroka Izaije. Prav tako so apokrifnega (podvrženega) izvora opisi Kristusa v poznejših dobach in slike iz tistega časa, ki so se pojavljale najprej v Orientu, tudi ne kažejo prave Kristusove podobe. Pripisovali so jih svetemu Luki, vendar je težko verjeti, da so bile slikane res na podlagi slike tega evangelista.

Prt, v katerem je baje bilo zavito Kristusovo telo, je postal predmet čudenja že v najstarejših dobach. Zapiski palestinskih romarjev iz let 1570 do 1690 vsebujejo navedbe, da so romarji videli Kristusov prt. Toda nihče ni videl na prtu odtisa Kristusovega obraza in ne telesa. Po končanih križarskih vojnah se je pojavilo nad 40 prtov iz raznih krajev v Italiji, Španiji, Franciji in Nemčiji in povsod so trdili, da gre za pristni Kristusov mrtvaški prt.

V Turinu so strokovnjaki imenovali prt turinski sudarium. Dr. Hudec je zbral številne dokaze, da ta prt ni pristen in izključuje, da bi bil na njem odtis Kristusovega telesa. Pri tem se opira na znanstveno študijo Ulyssa Chevaliera, ki je že v začetku tega stoletja dokazoval, da Kristusovo telo ni bilo zavito v turinski sudarium in da odtis na njem ni čudežnega izvora. Z njim soglašajo največja avtoriteta v krščanski arheologiji Bollandist. Turinski prt je istoveten s prtom, ki ga je vitez Geofroye de Charny daroval 1.1353 cerkvi v Lireyu. Ko so verniki začeli ta prt častiti, kakor da je na njem pravi odtis Kristusovega telesa, je škof v Troyesu prepovedal ga razstajljati. Škof je poslal tudi papežu spis in v njem objasnili, da tisti prt ni bil Kristusova mrtvaška srajca. Vendar je bilo 1.1390 dovoljeno razstajljanje prta, toda samo pod pogojem, da mora duhovnik, ki prt razkazuje vernikom prej povedati, da na njem ni Kristusov odtis, temveč da je na njem le naslikana Kristusova podoba. To je bil lep prt, ki je le ponazorjal, prt v kakršnem je bil Kristus pokopan. Kljub temu pozneje raje niso več razstajljali prta in po rodbinskih zvezah viteza de Charny je prt prišel 1.1418 v belgijsko mesto Chimay pri Liègeu. Tudi proti razstajljanju prta v tistem kraju je moral nastopiti škof, da prt niso izkazovali prevelikega čudenja. Leta 1452 je prt dobil savojški vojvoda in ga poslal v Chambray, od tam pa je bil 1.1573 poslan v Turin, kjer so ga začeli zopet častiti, kakor da je pristen Kristusov prt. Pozneje pa mu niso pripisovali velikega pomena.

Senzacija s turinskim prtom je nastala šele po fotografiranju prta leta 1931. Prt je bil že nekoč fotografiran 1.1898. Obrahljeno slikarjevo je fotografirala plošča posnala jasneje, kakor jo je lahko došlo oko. Ker je slika na platnu razen ran slikana negativno, je na fotografirski plošči pozitivna. Profesor Hudec ne zavrača le,

da ta prt ni pristen, temveč tudi domnevo, kako je nastal na njem domnevni odtis Kristusovega telesa. P. Vignon je 1902 trdil, da se je v znoju, s katerim je bilo Kristusovo telo pokrito, razkrjal karbamid, ko je bilo truplo zavito v platno, v amonijak in hlapi amonijaka so kemično vplivali na platno. Zato bi naj bili odtisi telesa, kjer ni bilo ran, negativna slika, kjer pa rane, pozitivna. Dr. Hudec pa trdi, da truplo ni moglo biti pokrito z znojem, ker so ga po orientalskem običaju po smrti umili. Prt ni ležal ob telesu rahlo, temveč je bil trdno privezan k truplu. Ko bi izparavanje v resnici povzročilo odtis Kristusovega telesa, bi slika ne mogla biti pravilna, kakršna je na turinskem prtu.

Nekronani vladar Indije

M. K. Gandhi vodi že nad 20 let boj za indijsko samostojnost. Njegovo gibanje se je začelo leta 1919, ko je organiziral pasivni odpor prebivalstva. Voden je bojkot, ko je valeski princ, sedanji vojvoda Windsorski, obiskal Indijo leta 1921. Ko je začel močan boj proti Angležem, je začel asketsko življenje. Ni več jedel mesa in hranil se je predvsem s kozjim mlekom in sadjem. Nasil je grobo, doma tkano obleko in sandale.

S to njegovo odpuščajo je splošno gibanje »nazaj k naravi«, ki podpira v Indiji razvoj obrti v boju proti industriji. Gandhi se je naučil prestiti in tkati in mnogo njegovih pristaev ga je posnemalo. V tistih letih je gibanje za indijsko svobodo z Gandhim na čelu zavzelo zelo velik obseg. Leta 1928. je proglasil narodni kongres v Madrasu samostojnost Indije kot svoj smoter in leto pozneje se je kongres v Lahori pridružil temu stališču ter pohvalil bojkot Angležev.

Ko se je ponesrečila konferenca indijske kraljevskega namestnika z voditelji Indije leta 1930, je bil Gandhi imenovan za vodjo gibanja za samostojnost. Leta 1930., 12. marca je začel s svojimi 79 prostovoljci slaven pohod k morju, da bi odpravil angleški monopol na sol. Ta pohod je zahteval številne človeške žrtve. Bilo je tudi izredno mnogo zaprtih; med njimi tudi Gandhi.

Gandhija so izpustili iz ječe leta 1931. In istega leta je odpotoval v London na konferenco. Na konferenci je odklonil kompromis in po vrnitvi v Indijo je leta 1932 ukazal zopet bojkot. Zopet so ga zaprli in poslali v Poeni v ječo. V nji je začel Gandhi gladovno stavko, ki jo je prenehal šele, ko so se Hindii in kasta takoko zvalih »nedotakljivi« pogodili glede vprašanj volilnega prava.

Iz ječe so ga izpustili spomladi 1. 1933, a je bil kmalu zopet zaprt krajsi čas. Potem je nadaljeval svojo borbo do leta 1934, ko je ob splošnem presenečenju proglasil, da se je odpovedal borbi, kar je pa postalo razumljivo zaradi njegove bolehnosti. Potem se je njegovo zdravje popravilo in kmalu se je vrnil v politično življenje, vendar zadnje čase ni več tako delaven, kakor je bil včasih. Zdal je star 70 let in je tako shujšan, da tehta le 50 kg. Kljub temu je še vedno odločen nasprotnik Angležev ter neče skleniti kompromisa z angleškimi radži.

MAL' POLOŽI DAR DOMU NA OLTAR!

Ne more povedati
— Kakšno je danes vreme? Pogled skozi okno!
— Ne morem povedati, ker ne vidim; saj je zunaj tako gosta megla.

Daniel Lesueur

Krinka ljubezni

Roman

— Pomisli na svojo mater, ki je zblaznela po strašnem odkritju. Mar ni izjavila, da je videla svojega moža na obali, moža, ki ga je objokovala že leta in leta, ker ga je smatrala za mrtvega. Trdila je, da je slišala iz njegovih ust čudne grožnje. Kaj se je godilo med njima? Zagledala ga je in spoznala... Toda prizor je bil tako strašen, da se ji je zmešalo. Ljudje so govorili o halucinaciji... Kmalu potem je pa samozvani markiz de Valcor zopet prevzel svoj dedni grad.

— Umolknite vendar že!

— In kaj si nam odkrila ti sama Bertranda? Da je imel tvoj oče na roki tetovirani začetnici svojega imena na eni strani, na drugi pa sidro. Escaldas, ki ga vidiš tu, si je pridobil zaupanje Indijanke, nekoč sužnje in ljubice samozvanega Valcora, ki je ta čas, ko je na spal, odkrila tista znamenja na njegovi roki.

— Ali ima markiz de Valcor na roki ta znamenja? — je vprašala Bertranda.

— Imel jih je. Ali veš, zakaj sem ga v dvoboju ranil v roko? Da bi ga prisilil odkriti tisto mesto na njegovem telesu, ki ga je dvajset let ni videl nihče razen njegovega starega komornika, a on ne bo govoril. Videla ga je tudi njegova žena Laurencije, ki je umrla v dvomih, žalosti in sramoti. In veš, Bertranda, kaj so videli zdravniki in moje priče na roki, prebedeni z mojim rapirjem?

— Ne, — je odgovorila Bertranda in malo je manjkalo, da se ni onesvestila.

— Brazgotino, strašno brazgotino... sledove široke opeklene. On je trdil, da je moral položiti razbeljeno železo na rano, zadano z zastrupljeno puščico. Torej junaško izžiganje, ki naj bi se mu moral zahvaliti za svoje življenje. Jaz pa pravim, da je imel ta mož jeklene volje toliko poguma, da si je z razbeljenim železom izžgal iz mesa tetovirana znamenja, ki so tako nevarno in jasno izdajala njegovo poreklo.

— O!

— Ni pa pomislil na druga znamenja, ki jih je bila zapustila tam na-ava. Ni pomislil, da je nekdo opazil črna materinska znamenja na telesu. Ah... znamenje pravičnosti, znamenje neizogibne usode, znamenje, ki si ga je nekdo dobro zapomnil. Ko je Escaldas nepričakovano vprašal njegovo mater Ma-thurino je priznala, da je imel njen sin Bertranda nad tetoviranjem tri taka znamenja v obliki trikot-

nika. In ta znamenja se vidi še zdaj nad sumljivo brazgotino na roki markiza de Valcora.

— Moja babica! — je vzdihnila Bertranda.

Strog melanholičen starih obraz ji je nenadoma stopil pred oči. Ah, uboga starka, tako trdna v svojem rodbinskem ponosu, tako značajna in krepostna, je morala zdaj tako trpeti. Ali ji ne bo Bertrandin greh zadnja muka?

— Ali hočeš še druge dokaze? — je nadaljeval Gilbert. Ali hočeš, da ti povem še to-le: da mi je ta mož med besnim nastopom, ki ga je povzročil in kateremu je sledil najin dvoboj, ponudil poljubno doto, samo da bi te vzel za ženo?

— Je-li to mogoče?

— Ne, ne bilo bi mogoče, da bi markiz de Valcor ponudil doto siromašni čipkarici iz mornarjeve rodbine, ki jo kolikor toliko štiti in podpira. Ne, to bi ne bilo mogoče, če bi ne vezale tega moža s teboj vezi, za katere veš, če bi ne bil začutil, kako krvavi njegovo srce ob padcu njegove hčere.

Bertranda si je zakrila obraz z rokami.

— Hvala, ti ubogi otrok, da ne vprašuješ, zakaj sem to odklonil. Če bi mogel napraviti iz tebe princezo de Villingen, bi ne čakal, da bi mi plačali, da bi privolil v to.

Znova je zavladala v sobi tišina. Princ je vstal in odprl okno, da bi se soba prezračila. Tudi Bertranda je vstala in stopila k svojemu otročičku, ki je še vedno mirno spal.

Ko se je obrnila, sta se srečala njen in Gilbertov pogled. Dolgo sta si zrla iz oči v oči.

— Preostaja mi samo oditi, — je dejala.

— Ah! Torej si se odločila?

— Kaj hočeš reči s tem?

Tikanje v trenutkih njune ljubezni se je vračalo počasi na njene drhteče ustne.

— Hočem ti reči, da si končno prepričana. Dokazal sem ti, da je markiz de Valcor Bertrandin oče. In tu čutiš, da ne more biti nič skupnega med teboj in menoj. To pomeni zbgom.

— Nikoli ti ne zakličem zbgom iz lastne pobude, Gilbert moj. Ljubim te! Povsod, kamor pridem s svojim sinom, vsako uro in kjerkoli, najdes dvojce zvestih src.

Globoko ganjen je bil prijel za roko.

— Ubogo moje dete, kako krut sem bil s teboj! Pokimala je z glavo in komaj je zadrževala ihtenje. Njene jasne oči so se zagledale v zapeljive oči prodirle so do duše mladega moža, da bi našla tam zagotovilo, da daje prednost svoji ljubezni, svojemu padcu, svoji žalosti, svojemu izmučenemu srcu pred mirnim življenjem, v katerem bi se ne bila srečala. On pa, razuzdane, lahkoživec, brez srca, zapleten v intrige zavoljo umazanega dobička in častihleplja, obupan do mrznje, ker se mu je ta cilj izmakal, obo-rožen z nezaupanjem in sebičnostjo, je vendar začutil, kako prijetno mu je postalo pri srcu. Ob pogledu teh jasnih oči je zadržel.

— Bertranda!

Kar se je začel hripav Escaldasov glas,

Iz Celja

— **Koncert »Trboveljskega Slavika«** za vojaške celjske garnizije. V nedeljo 14. t. m. ob pol 11. dopoldne se bo pričel na dvorišču vojašnice kralja Petra koncert slovitnega mladinskega zbora »Trboveljskega Slavika« za vojaštvo celjske garnizije. Mladinski zbor bo pod vodstvom g. Avgusta Šuliga izvajal v prvem delu pesmi E. Adamiča, V. Mirka, St. Mokranjca, D. Hristova in M. Tomca, drugi del bo obsegal slovanske narodne pesmi, v tretjem delu pa bodo mladi pevci izvajali nekaj čeških plesov ob spremljevanju celjske vojaške godbe. S koroško narodno »Gorčez izaro« bo zbor počastil spomin padlih koroških borcev. Vojaška godba bo pod vodstvom kapelnika g. Pera Fabijanoviča izvajala v odmorih Urbanjevo balkansko uverturo in »Jursum in Fatima« in Muhictev potpuri »Od Triglava do Balkana«. H koncertu je vabljeno poleg raznih predstavnikov tudi vsa narodna javnost. Občinstvu bo dovoljen vstop s sporedom, ki ga bo dobil vsakdo pri vstopu proti nizki vstopnini. Udeležite se tega koncerta, ki bo nudil lep umetniški užitek in bo edinstvena patriotska manifestacija, v čim večjem številu!

— **Spominske svečanosti na Kajmakčlanu** sta se kot predstavnik celjske sokolske župe udeležila iz Celja župni starosta br. Jože Smertnik in župni tajnik br. dr. Fran Kloar.

— **80. leto življenja** je dopolnila v petek ga. Domenika Zamparutijeva, hišna posrednica v Askerčevi ulici in bivša dolgoletna lastnica delikatesne trgovine v ulici dr. Gregorja Zherjave v Celju. Jubilantki, ki je splošno priljubljena in spoštovana, iskreno čestitamo z željo, da bi jo spremljala zdravje in zadovoljstvo tja do skrajnih mej človeškega življenja!

— **»borjenje sokolske dece«**. V ponedeljek 15. t. m. odide sokolska deca na tritedensko taborjenje v gozdno šolo v Lokah pri Mozirju. Taborišče je povečano in udobno urejeno ter omogoča taborjenje še večjemu številu dece nego lani.

— **»Za napravo čistilne odpadnih vod v mestni klančnici«** je razpisala mestna občina oddajo celokupnih gradbenih in ostalih obrtniških del. Ponudbe je treba vložiti do 1. avgusta do 9. dopoldne v vložišču na mestnem poglavarstvu.

— **Dve nesreči**. Ko je 12letna delavčeva hčerka Marija Vrtačnikova iz Dobrovelj pri Mozirju nabirala v sredo v gozdu jagode, jo je pičila kača v desno nogo.

— **V Skalah pri Velenju** je padel enoletni posrednikov sinček Jurij Kodrun doma tako nesrečno, da si je zlomil desno nogo nad kolonom. Ponesrečenca se zdravita v celjski bolnici.

— **Umrla** je v petek v celjski bolnici sedemletna posrednikov hčerka Rozika Založnikova iz St. Janža pri Zibiki.

— **Zdravniško dežurno službo za člane OUZO** bo imel v nedeljo 14. t. m. zdravnik dr. Josip Čerin v Prešernovi ulici.

Iz Trbovelj

— **Stari srebrni denar** po 10 din in stari kovanci po 2 din in 50 par bodo umaknjeni iz prometa, in sicer 10dinarski kovanci 31. avgusta letos, 2dinarski 16. avgusta, kovanci po 50 par tudi 16. avgusta. Ta denar se lahko zamenja pri blagajnah Narodne banke in pri državnih finančnih ustanovah.

— **Osebnih sprememb pri rudniku**. Generalno ravnanje TPD je imenovalo inž. Milana Jenčiča za obratovodjo trboveljske elektrarne, inž. Pavla Gasparina pa za obratovodjo rudnika Rajhenburg, inž. Franjo Grm pa je premeščen k rudniku v Kočevju.

— **Opozarjamo trboveljsko prebivalstvo**, da je uredba o treh brezmesnih dnevih stopila tudi pri nas že v veljavo ter se v mesnicah v sredo, četrtek in petek ne prodaja goveje, telečje in svinjsko meso. Predpisi zato so strogi, prestopki pa kaznivi z ostrimi globami.

— **Ledniskova krava** še vedno ograža svojo bližnjo okolico. Ni še dolgo tega, ko je na paši nad Terezijo podrla in nevarno pobodila rudarjevo ženo ter je malo manjka, da ni napadela pčalca to nevarno srečanje z življenjem. Kmalu potem se je muhasta živinca spravilo nad drugo ženo ter jo tudi z rogovi podrla na tla. Predvčerajšnjim pa je ista krava med pašo na »Ripah« napadla otroka ter ga močno potolkla. Žival postaja torej za vso okolico

skrajno nevarna in bi bil skrajni čas, da jo lastnik zapre v hlev ali proda mesarju, ker bo sicer imel s kravo še hude preglavice in stroške.

Iz Kranja

— **Šoferaki izpit poklicnih šoferjev** in samovozačev motornih vozil za srez Kranj Radovljica in Škofja Loka v petek 2. avgusta ob 8. pri sreskem načelnstvu v Kranju. Interesenti naj svoje pravilno opremljene prošnje pravočasno vložijo pri sreskem načelnstvu v Kranju.

Iz Škofje Loke

— **O negi cvetice na oknu in v vrtu** bo predaval jutri ob 16. v novi šoli g. J. Kregar. Predavanje prireja marji vrtarski odtok škofjeloške podružnice Sadržskega in vrtnarskega društva. Naš kraj slovi po obilnem in lepo negovanem cvetju, vendar pa bo treba še marsikaj izboljšati. K temu skuša pripomoči to predavanje h kateremu naj pridejo člani društva pa tudi nečlani.

— **Mavrica ponoči**. Preteklo noč je ob 21.40 zasvetila na nebu nočna mavrica. V vzhodnem delu ljubljanske kotline je namreč deževalo, na jugozapadnem pa so mežikale zvezde in delale družbo luninemu kracju. Mavrica je bila videti kot rumenozelenkast svetlobni pas. Barv, zlasti rdeče, pa tudi vijolične, oko ni moglo razločiti. Ko je užgala strela, je mavrica zamrla, nakar se je zopet hitro zasvetila. Noč nato je bila polna viharjev. Tudi sneg je padel na planinah v višini nad 1500 m.

SPORT

Sportni dan SK Bratstva na Jesenicah

SK Bratstvo na Jesenicah priredi v soboto 20. t. m. in v nedeljo 21. t. m. sportni dan. Program bo izbran in zelo pester, saj bodo nastopili skoro vsi odseki.

Otvoritev sportnega dne bo v soboto ob 16. ko bo jeseniški derbi mladine. Nastopili bodo najmlajši kovanjari in Bratstva. Takoj zatem se bo pričel veliki propagandni tabletenški turnir za prvenstvo posameznikov, dvojic in moštov. Številne prijave kažejo, da bo to eden največjih tabletenških turnirjev, kar se jih je doslej igralo na Jesenicah. Samo z Jesenic in Javornika je prijavljenih že blizu štirideset igralcev, pričakujejo pa se prijave tujih klubov. Za najboljšie igralce je prireditelj preskrbel tudi lepe nagrade.

V soboto zvečer bodo nastopili boksarji. Nameravan je nastop osmih parov, med temi bo gotovo najzanimivejša borba med Balohom jugoslovanskim prvakom težke kategorije ter Mariborčanom Ipavcem. Baloh se že dalje čase mudi na Jesenicah in vodi treninge domačinov.

V nedeljo ob 9. se bo pričel velik lahko-atletski miting. Poleg domačinov Kvasa, Zupana, Pribovška, Medje, bodo nastopili tudi atleti ljubljanskih klubov. Med temi so prijavljeni tudi reprezentante tako Bručan, Račič, Oberšek, Glonar, Kien, Benedičič. Ker se je ta panoga posebno v letošnji sezoni zelo razvila tudi na Jesenicah, bo brez dvoma miting zelo dober uspel. Za domačine bo to tudi priprava in obenem zadnja preizkušnja za velike tovarniške tekme, ki bodo nekaj tednov pozneje.

Nedeljsko popoldne je rezervirano za nogomet. Že ob 14. bodo nastopili juniorji domačinov proti odličnim juniorjem mariborskega Železničarja. Zatem bo rezervna stopila v revanšni tekmi proti močni enajstori Slovana iz Nakla ter skušala popraviti poraz, ki ga je doživela pred nekaj tedni v Naklem. Največje zanimanje pa vlada brez dvoma za srečanje državnega prvaka Gradjanskega iz Zagreba z domačini. Gradjanski bo prvič gostoval na Jesenicah in bo gotovo nastopil s kompletno ligaško enajstoro, posebno sedaj, ko je tako nesrečno izpadel iz tekmovanja za SE pokal. Domače moštvo bo tedaj nastopilo že z vsemi novimi močmi, ki jih je dobilo preko letošnje sezone, vendar bo moralo zastaviti vse sile, če bo hotelo doseči vsaj časten rezultat.

V odmoru med glavno nogometno tekmo bodo atleti izvedli še propagandni tek v balkanski štafeti.

Da bo spored sportnega praznika popoln, bo zvečer še tradicionalna sportna

veselica.

V primeru slabega vremena bo odpadel ves spored v soboto 20. t. m. in veselica v nedeljo zvečer, na programu pa ostane atletski miting in vse nogometne tekme v nedeljo popoldne. Spored je bogat in zanimiv tudi za razvajočo sportno publiko, zato bo poset gotovo zelo številen.

★
Prvi gorenjski motoklub v Kranju razpisuje III. medkubsko hitrostno gorsko dirko z motorji na Jezerski vrh za 21. julija ob 10. dopoldne, ob slabem vremenu pa za 28. julija. Tekmovalo se bo po šport-

nem pravilniku SMKJ in mednarodnem pravilniku FICM. Proga meri 4300 m in bo start pri Štulerju, cilj pa na Jezerskem vrhu. Pravico startati imajo vsi člani klubov, verificiranih v SMKJ. Pregled motornih vozil bo eno uro pred pričetkom na startu. Razpored je naslednji: Razred A: Turni motorji 4—6 in 200 ccm do 200 ccm, turni motorji A—B do 350 ccm, turni motorji C—D—E nad 350 ccm; športni motorji: A do 250 ccm, B do 350 ccm, D do 500 ccm, E do 1000 ccm, prikolice B/s—F—G. Prijave sprejema Prvi gorenjski motoklub do 10. julija.

SPD

Plezalni tečaj bo priredil alpinski odtok podružnice SPD v Kamniku v koči v Jermanovih vratih v času od 15. do 20. julija. Tečaj bo vodil znani planinec Pavel Kemperle iz Kamnika. Vsak udeleženec mora prinesiti s seboj plezalno vrv, kladivo, primerno število karabinerjev in klinov ter plezalko. Prijave sprejema podružnica SPD v Kamniku in vodja tečaja g. Kemperle tudi še v ponedeljek v koči v Jermanovih vratih.

KATERA SRCNA DAMA

želi spoznati pik asa, naj pošlje svojo sliko na upravo pod »Pik asa«. 1733

ZENITEV

Beseda 50 par. Davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

VDOVA

s stalnimi dohodki želi poročiti starejšega uradnika. — Dopise pod »Poštenost« upravi. 1732

DOPISI

Beseda 50 par. Davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

GOSPOD

23 let star, v stalni službi, želi spoznati dobro prijateljico-druzičo, ki bi mu krajšala osamljene večere. Slika zaželjena. — Dopise poslati pod »Stalnost«. 1734

STASA

zakaj nič pošte? Ponedeljek ob pol devetih gostilna. Tvoj. 1728

RADI VELIKE IZBIRE NIZKE CENE!

Najnovejši otroški in igračni vozički, dvokolesa, šivalni stroji, prevozniki trček, pnevmatike. Ceniki franko! **TRIBUNA F. B. L. Ljubljana, Karlovska 4** MARIBOR — ALEKSANDROVA C. / T. 2.

Najnovejša frizure, barvanje las, trajna ondulacija. Salon komfortno moderno opremljen.

„RAKAR“
Prešernova 7
poleg glavne pošte

NENAVADNO TENKA
a kljub temu zadržano zanesljiva!

Manjvredne imitacije energično odklonite, gre za vaše zdravje!

Najboljši vodnik po radijskem svetu je
„NAŠ VAL“

Sporedi evropskih postaj na vseh valovih, strokovni članki, roman, novela, novice z radijskega in televizijskega sveta, filmski pregled, nagradni natečaj, smešnice.

Izhaja vsak petek in je tudi lepo ilustriran!
UPRAVA: Ljubljana — Knafljeva ulica 5.

Na novo preurejena

RESTAVRACIJA »LLOYD«

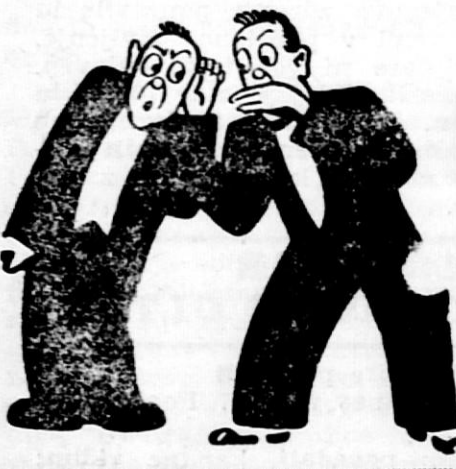
s senčnatim vrtom, nudi prvovrstna dalmatinska vina, kakor tudi cvček. Ražnjiči, čevapčiči, jagnje na ražnju. V nedeljo koncert. — Se priporoča

VLADO NAZOR
Sv. Petra cesta 7

Makulturni papir

proda

uprava »Slovenskega Naroda«
Ljubljana, Knafljeva ulica štev. 5

NAJLEPŠE ČTIVO!

Ravljien: **Zgodbe brez groze**
Klabund: **Pjotr-Rasputin**
Ravljien: **Črna vojna**
Thompson: **Sivko**
Majerjeva: **Rudarska balada**

Broširana knjiga: din 10.—
Vezana knjiga: din 15.—

ZALOŽBA „CESTA“ LJUBLJANA
KNAFLJEVA ULICA 5

Nelzproсна usoda nam je iztrgala iz naše družine sina edince, brata, svaka, strica, gospoda

FRANCA SOJERJA
POSESTNIKOVEGA SINA

Pogreb nepozabnega bo v soboto, dne 13. julija 1940 ob 6. uri na viško pokopališče.

Ljubljana—Vič, dne 12. julija 1940.

ZALUJOČI OSTALI

ZA WEEKEND

Egon Zakrajšek
ležalne stole, otomane in drugo praktično opremo najceneje pri tapetnistvu

LJUBLJANA
Miklošičeva 34 — Telefon 48-70

KLISEJE
ENO V
VEČBARVNE
JUGOGRAFIKA
SV. PETRA NASIP 23

KUPIM

Beseda 50 par. Davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

STARO ZELEZO
IN VSE KOVINE
najbolje plača »Metalica«, tel. 32-88, Gosposvetska 16. 1726

OTROŠKI VOZICEK
otomano, omaro za obleko in kuhinjsko kredenco kupim. — Pismene ponudbe pod značko »Plačam«. 1717

KOLO
Kupim rabljeno moško kolo do din 650 —. Koseskega ulica 20, Kozelja. 1729

Umrli nam je preljubi oče, tast, stari oče, stric, gospod

Simon Cvar

sodni upokojenec, bivši občinski svetnik mesta Celja

v 85. letu starosti.

Pogreb predragga pokojnika bo v nedeljo ob 1/2 5. uri popoldne s Šmartinske ceste 24 na pokopališče k Sv. Križu.

Maša zadušnica se bo brala 20. t. m. ob 1/2 7. uri v cerkvi sv. Petra.

V LJUBLJANI, dne 13. julija 1940.

Rodbine:

Dr. Tavzesova, Mgh. Viktorja Cvara, Julka Kovačiča

KINO SLOGA, tel. 27-30

Mojsirsko delo demonske napetosti, kakor ga še ni bilo na filmskem platnu.
ORLA KOVE ROKE V glavni vlogi **PETER LORKE**
Po noveli Maurice Renarda. da je največji živi igralec.
Film močne impresije, neobičajne vsebine in skrajno razburljivih dogodkov...
Predstave danes ob 16., 19. in 21. uri, jutri v nedeljo ob 15., 17., 19. in 21. uri.

Izvrstna francoska komedija V zakonu razočarana mlada žena najde pota, da si
Ženina osveta Viviane Romance, Roger Duchesne in drugi.
Danes ob 16., 19. in 21., v nedeljo ob 17., 19. in 21. uri — KINO UNION, tel. 23-21

Naša vsakdanja skrb: Kam na počitnice?

Tudi na področju mariborske Tujskoprometne zveze je mnogo res lepih in po udobju znanih letoviških krajev

Ljubljana, 13. julija
Prejšnjo soboto smo objavili obširen pregled letoviških krajev s področja ljubljanske Tujskoprometne zveze. Nekaj čisto svojstvenega pa je v našem tujskem prometu področje severne Slovenije, prejšnje mariborske oblasti, ki ga lahko razdelimo na štiri, po glavni karakteristiki čisto različne predele: področja Maribora, Celja in Ptuj ter Prekmurje, ki ima na vstopu v veliko Panonsko nižino nižinski značaj z vsemi njegovimi lepotami in privlačnostmi. Od Prekmurja prehajamo v turistični predel Ptuj, ki je zanj najbolj značilno vinorodno grčevje — Slovenske gorice na levi,

slovita pa tudi po res lepi okolici, polni primitivnih izletniških točk.
Na srednjem delu Pohorja leži zvršen romantičen cerkvice Sv. Aneha planinski dom Ruška koča (1249 m) z dependanca-ma, ki je prav tako na glasu po udobju in odlični oskrbi. Do Ruške koče se lahko v treh urah povzpne od postaje Ruš, v eni uri pa jo dosežemo iz Maribora po novi avtomobilski cesti. Pod Ruško kočo je na Smolniku udoben hotel Lobnica, ki ga iz Ruš dosežemo v dveh urah pešhoje. Na zapadnem delu Pohorja je zlasti znan lepo urejeni Senjorjev dom (1522 m). Najhitreje ga dosežemo iz Ribnice na Pohorju,

svojih gostišče je 50 km dolgi hrbe Pohorja eno samo veliko letovišče, ki si je že tudi v inozemstvu utrdilo svoj zaslužni sloves. Vse značilnosti planinskih turističnih krajev imajo tudi naselja, ki leže na pohorskem podnožju. V najlepši pohorski dolini je Sv. Lovrenc na Pohorju, majhno letovišče, ki ga od vseh strani obdajajo gozdovi in planine. V njegovi bližini je znano letovišče Ribnica na Pohorju, romantičen turistični kraj na nenavadno lepem položaju, ki je hkrati tudi najprimernejše izhodišče za izlete po zapadnem Pohorju. Železniško postajo Brezno-Ribnica veže z Ribnico na Pohorju redna avtobusna proga. V Dravski dolini, proti zapadu, moramo omeniti manjša letovišča, ki se prav za prav šele razvijajo in prilagajajo za tujski promet: Vuhred na mirnem položaju pod Pohorjem, Vuzenica in Muta.
Ob železniški progi Maribor—Celje je najprej majhno letovišče Fram, potem pa mesteca Slovenska Bistrica, ki je važno tudi kot izhodišče za Pohorje, zlasti za Tince in Šmartno. V tem predelu so še Oplotnica, Zreče, Slovenske Konjice in Vitanje, malo bolj oddaljen pa je Šošanj, ki je izhodišče za Kočo na Smrekovcu (1380 m).
Zapadno od Pohorja, v koroskem kotu, so precej znani Dravograd, prijazno letovišče Gušanj in zdravilišče Rimski vrelci. Pri Prevaljah pa se odpira pot za priljubljeni letoviški Mežico in Črno, ki sta hkrati izhodišče za Uletovo kočo na Peci (1654 m).

V mirni Mislinjski dolini je zlasti znano in priljubljeno letovišče Slovenj Gradec, ki leži na jugozapadnem obronku Pohorja in je najprimernejše izhodišče za Planinski dom na Plešivcu (1696 m).

Zaradi svoje nenavadno lepe lege in kot izhodišče za Savinjski in Logarski dolino slovi tudi naše lepo Celje, ki je prav udobno letovišče, ima pa ob Savinji tudi priljubljeno kopališče in krasno urejene parke. Celje slovi tudi po svojih zgodovinskih spomenikih, ki so vsi zelo dobro ohranjeni, pri tujcih pa zbuja razumljivo zanimanje. Celje je primerno za letovišče tudi zaradi tega, ker so v njegovi bližini sama znana zdravilišča: Rogaska Slatina, Dobrna, Rimske Toplice in Laško, prav prijetne eno ali večdnevne izletniške točke.
Zapadno od Celja, ob Savinji, je znano in priljubljeno letovišče Zalec, v njegovi bližini pa sta dva lepo urejena pensiona za otroke: Grmovje in Plevna. Po svoji urejenosti in lepoti slovi zlasti Sv. Pavel pri Prebodu, udobno urejeno letovišče na podnožju z gostimi gozdovi obraslih planin. Po vsej državi znani pension Zanier razpolaga s lastnim kopališčem in udobnim prostorom za tenis in druge sporte, ki so vsi urejeni sredi smrekovega gozda in so zaradi tega nekaj čisto svojevrstnega.
Savinjska dolina s svojo ugodno klimo in zdravim planinskim zrakom je sploh na glasu kot zelo primerna za letovanje. Priljubljeno je Mozirje, ki ima poleg udobnih pensionov in gostilnic tudi svoje kopališče. Iz Mozirja je zlasti lep izlet do Mozirske koče na višini 1344 m. Malo v stran

ob pritoku Savinje leži romantično mestce Goranji grad, ki je znano kot mirno in hladno letovišče, pa tudi po svojih zgodovinskih spomenikih. Če gremo dalje ob Savinji, pridemo najprej v Ljubno, znano po zdravem gorskem zraku, nato pa v gorsko letovišče Luče ob Savinji, ki je izhodišče za zelo zanimive izlete v prekrasno okolico. Skoraj čisto na severu zgornje Savinjske doline leži na višini 660 m idilično gorsko letovišče Solčava z večjim številom dobro urejenih gostišč.

Nekaj kilometrov od Solčave, ob mladi Savinji, se odpira čarobna Logarska dolina (750 m), ki jo štejejo med najlepše planinske doline Evrope. V Logarski dolini je več zelo lepo in udobno urejenih hotelov, ki slove po odlični oskrbi. Logarska dolina daje tudi obilo priložnosti za zlozne izlete in naporne ture v Savinjske planine.

Naš pregled bi ne bil popoln, če ne bi omenili tudi lepega Ptuj, po zgodovinskih spomenikih našega vsekako najzanimivejšega mesta, ki leži na solnčni strani vinogradov Slovenskih gor. Ptuj slovi po svoji prezanimivi okolici, kjer je zlasti v Halozah več prav prijetnih letovišč. Iz Ptuja čez znameniti Ptujsko goro vodi cesta v svetov. znano zdravilišče Rogaska Slatina, severovzhodno pa so Slovenske gorice z romantičnimi letovišči Ormožem, Ljutomerom, zapadno pa Sv. Lenartom in Sv. Trojico. V severovzhodnem delu Sloven. gorice sta še letovišči Gornja Radgona in Kapa, v njuni bližini pa je odlično urejeno zdravilišče Slatina Radenci.

V svojem severovzhodnem delu prehajajo Slovenske gorice v Panonsko nižino — Prekmurje, kjer je Murska Sobota, največje prekmursko mesto, prav priljubljeno letovišče z zelo lepo urejenimi kopališčem. V velikih gostinskih podjetjih večjih krajev področja mariborske Tujskoprometne zveze so cene sobe z vso oskrbo od 70 do 100 din dnevno, v manjših in srednjih letoviščih pa dobimo sobo z vso oskrbo že za 40 do 60 din dnevno.

Po obvestilu mariborske Tujskoprometne zveze so za letošnji poletni dnevno oskrbo v posameznih turističnih krajih njenega področja veljavne tele cene:

Maribor 45 do 80 din, planinski hoteli, domovi in koče na Pohorju 35 do 65 din, Sv. Lovrenc na Pohorju 40 do 55, Ribnica na Pohorju 45 do 55, Vuhred, Vuzenica in Muta 30 do 45, Dravograd 40 do 50, Gušanj 40 do 60, Rimski vrelci 60 do 75, Dobbi dvor pri Prevaljah 45, Mežica 40 do 50, Črna 40 do 50, Uletova koča na Peci 45 do 55, Slovenj Gradec 40 do 45, Planinski dom na Plešivcu (Uršji gori) 45 do 50, Slovenska Bistrica 45 do 50, Šmartno na Pohorju 30 do 40, Tince na Pohorju 30 do 40, Slovenske Konjice 25 do 40, Oplotnica 30 do 40, Vitanje 40 do 45, Šošanj — Koča na Smrekovcu 40 do 50, Celje 45 do 65, Sv. Pavel pri Prebodu 50 do 65, Mozirje 35 do 45, Gor. grad 40 do 45, Ljubno 40 do 45, Luče 40 do 50, Solčava 40 do 60, Logarska dolina 50 do 65, Ptuj 35 do 50, Murska Sobota pa 30 do 55 din.

Radovljica — biser naše Gorenjske Po svoji legi je Radovljica eno naših najlepših letovišč na Gorenjskem

Radovljica, ki je sicer precej neznatno mestce, je imela precejšnjo vlogo že v davno minilih stoletjih in tisočletjih. V njeni neposredni bližini, v Mošnjah, Begunjah in na Brezjah, so našli bronasto orožje, ki zgovorno pripoveduje, da je bil ta kraj naseljen že dobrih tisoč let pred Kristusom. V času Rimljanov Radovljica sicer ni bila tako važna naselbina kakor nekatere druge, vendar pa je bila utrjena že tedaj, o čemer pričča Gradišče, ki leži pod mestom nad Savo. V dobi preseljevanja narodov so se v teh krajih zadržali le Langobardi in Slovani. Ob začetku drugega tisočletja po Kristusu je gosposoval nad Gorenjsko znani velmož grof Walzio, pozneje pa so prihajali v te kraje še drugi veljaki, ki so si v prelepi okolici Radovljice postavili močne gradove. Razvaline nekaterih so ohranjene še dandanes in so prav zanimive za izletnike, ki radi obiskujejo Radovljico in njeno okolico.

V prijazno naselje, ki je zlasti po vojni prišlo na glas lepega in lepo urejenega letovišča. Ta nien sloves je tudi razumljiv, saj leži na visoki planoti na prelomu med poljem in planinami. Čudovito lep je pogled iz Radovljice na Karavanke in Julijske Alpe, prav tako pa na savsko dolino, kjer se združujeta skoraj tik pod mestom Sava Dolinka in Sava Bohinjka.

Ko je Mestna hranilnica v Radovljici zgradila moderno kopališče na res lepem položaju na Obli gorici, se je pojavila tudi potreba po ustanovitvi Tujskoprometnega društva. Poizkusi, da bi bila naša javnost opozorjena na lepoto Radovljice in njene okolice, so se pojavili že v času prejšnjega svetovnega vojna in je bilo tedaj v Radovljici že ustanovljeno Tujskoprometno društvo, ki pa je moralo prenehati s svojim delom, ker kraji pač ni mel niti primerne kopališča, niti dovolj udobnih gostišč, ki bi zmogla večji naval tujcev. Sedanje radovljiško Tujskoprometno društvo je bilo

NA SONČNI JADRAN

VAŠE POČITNICE NA JADRANU

Crikvenica HOTEL MIRAMARE

Pension 90. — 135. —, sobe s tekočo vodo vse takse in napitnine ter kopanje na plaži.

SELCE Hotel ROKAN

Pension 70. — 75. — Din

MALINSKA Hotel SLAVIJA

Kompletni pension z vsemi taksemi in napitninami Din 70. —

ALEKSANDROVO

Hotel FRANKOPAN

Pension 55. — 65. — Din

Pension JELISAVA

Pension Din 50. —

NOVI (Vinodol)

PALACE HOTEL LISANJ

HOTEL SAN MARINO

Pension 85. — 125. —

Pension NEVENKA

Sobe s tekočo vodo, terasa, vrtna restavracija, izvrstna kuhinja.

Vila MUDROVČIČ

Dvoposteljne sobe 30. — 40. — Din

DUBROVNIK

Pension MIRAMAR

Pod vodstvom Slovenke, Din 65. — vključno kopanje in takse.

Podrobne informacije v biljetarni PUTNIK, Ljubljana, Tyrseva cesta 11.

razsvetljava mesta je radovljiško Tujskoprometno društvo v svojem letošnjem poročilu določilo potrebno vsoto. Tako bo že v najkrajšem času tudi to vprašanje ugodno rešeno.

Povprečna cena sobe z najboljšo oskrbo stane v Radovljici 60 do 70 din na dan. Dosti nizka cena privablja v to naše lepo gorenjsko letovišče zelo veliko število gostov. Lani je bilo v Radovljici na letovišču

MAKARSKA

Vila Katarina Puharič-Lokič

Poleg same plaže. — V sobah tekoča voda. Prvovrstna kuhinja. — Vina iz lastnih vinogradov. — Pension, vračunane takse in napitnina, Din 55. — 65. —

1597 gostov, ki so skupno imeli 21.128 nočnin. Povprečno je torej ostal vsak tujec v Radovljici po 14 dni, kar ii vsekako daje značaj res pravega, ne le prehodnega letovišča in kar je zanj najbolj zgovorna reklama. Izmed lanskih radovljiških gostov je bilo 122 inozemcev, ki so imeli skupno 1268 nočnin. Ostali letoviščarji so bili po pretežni večini iz Beograda, Zagreba, Skoplja, Ljubljane in Voivodine.

Za letošnje leto okoliščine za tujskoprometno sezono v Radovljici niso ravno slabe. Število gostov je že sedaj precejšnje, precejšnje pa je tudi povpraševanje, tako da lahko zgovorimo o sorazmernem upoštevanju vse okoliščine, ki letos tako zelo vplivajo na naš tujski promet — kar dobrem izgledu za letošnjo sezono.

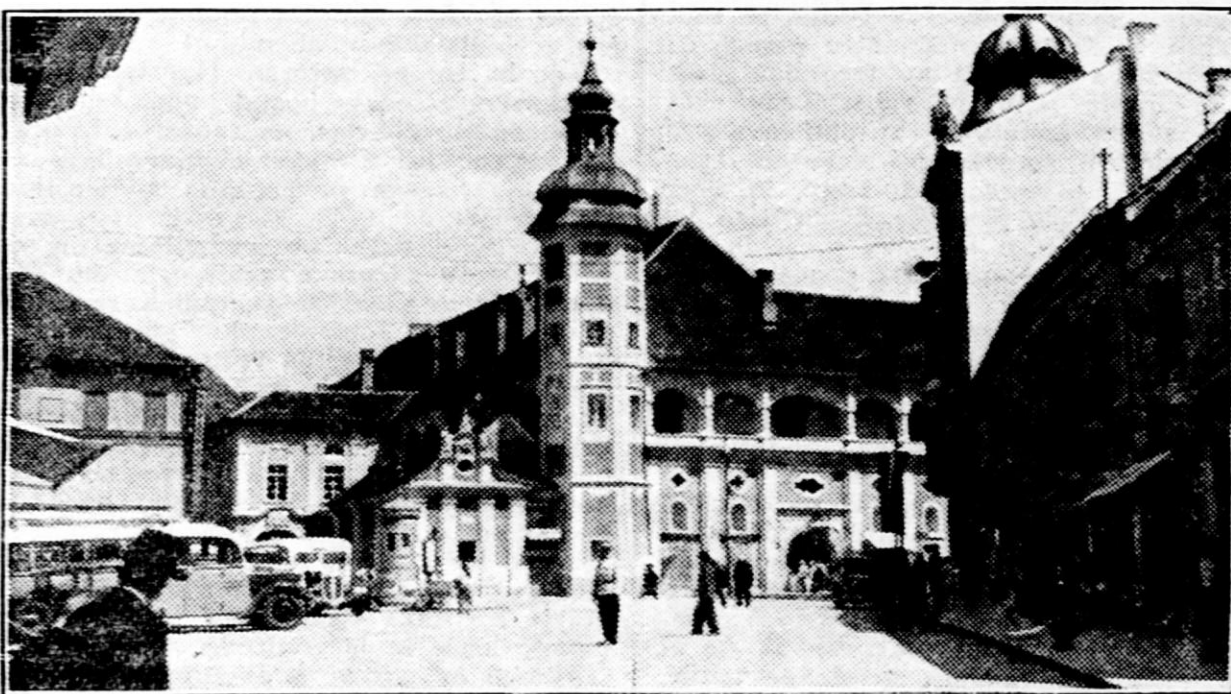
Nemala zasluga za tako nagli razvoj Radovljice v tujskoprometnem pogledu pripada prav radovljiškemu Tujskoprometnemu društvu. Kljub skromnim sredstvom — letna članarina je komaj 12 din — je njegovo delo zelo obširno in aktivno, vsestransko pa ga podpira radovljiška občina. Tujskoprometnemu društvu ne daje samo znaten znesek od pobranih tujskoprometnih davčin, ampak ga tudi sicer v vsakem pogledu podpira in rada upošteva vse njegove nasvete in predloge. Ta zdravi odnos občine do Tujskoprometnega društva lahko služi za zgled drugim krajem, pozabiti pa seveda ne smemo niti dolžnega najtesnejšega sodelovanja vseh naših krajevnih tujskoprometnih društev z njihovo matično organizacijo — Tujskoprometno zvezo v Ljubljani oziroma v Mariboru. Le skupno delo občin, krajevnih tujskoprometnih društev in pristojnih tujskoprometnih zvez more dati resnično dobre uspehe, hkrati pa jamstvo za še boljši razvoj v bodočnosti.

Radovljica sama in njena prelepa okolica so zadosten dokaz, da ima mesto kot letovišče res lepo bodočnost in da bo v našem tujskem prometu imela čedalje pomembnejšo vlogo. Radovljica pa je poleg tega nenavadno privlačna tudi za nedeljske izletnike, saj je v njeni okolici nešteto priložnosti za lepe in zanimive izlete: pri bližnji vasi Vrbanje je znana Ledevnica s starodavnimi lipami in lepim senčnatim gozdom, ki sega od Vrbanje do Zapuž, prav tako so lepi izprehodi ob Savi do Bod-šč. Ribnega in Bleda ali na senčnata pot mimo Pustega pradu proti Kamni gorici in prezanimivi Kropi.

S smotno propagando in s smotrnim delom v samem kraju bo Radovljica lahko kmalu zaslovela kot eno naših najlepših in najbolj urejenih letovišč. Takšen sloves ima sicer že sedaj, delo radovljiškega Tujskoprometnega društva v prihodnjih letih pa ii bo nedvomno dalo še večji podunerek in še večji omen med slovenskimi tujskoprometnimi kraji.

R-y

Razpis zdravniške službe. Banska uprava v Ljubljani razpisuje službo zdravniške družbene zdravstvene občine v štrigovi v lastnosti banovinskega uradniškega pripravnika v VIII. položajni skupini. Prosilci morajo imeti dovršeno zdravniško pripravništvo in vsaj šest mesecev bolnične prakse iz porodništva in ginekologije. Prošnje naj se vlože pri banski upravi v Ljubljani do 9. avgusta.

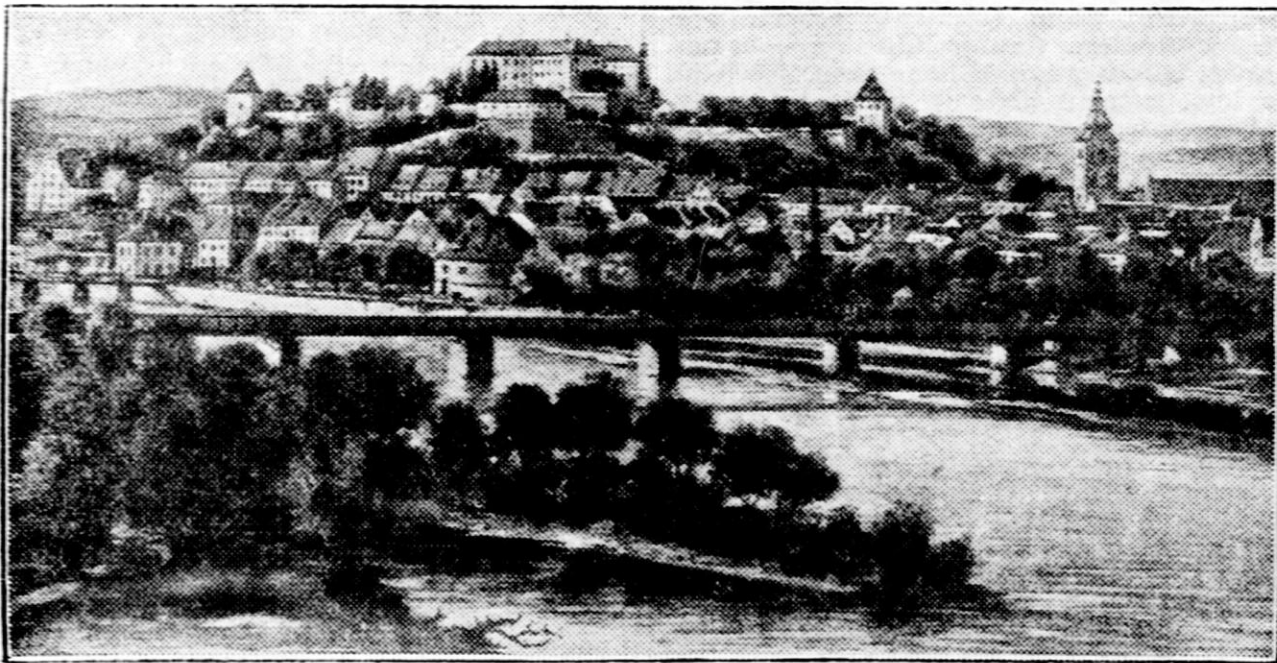
Mariborski grad

Haloz pa na desni strani Drave. Področju, ki se naslanja na Maribor, daje značilnost Pohorje s svojim 50 km dolgim grebenom in najvišjim, 1543 m visokim Črnim vrhom. Pohorje je vse prepleteno s planinskimi hoteli in domovi, ki so prava planinska zdravilišča. Turistično področje Celja je precej različno, vendar pa mu dajejo glavni poudarek letovišča ob bistri Savinji, zlasti pa Logarska dolina, ki velja za enega naših najlepših predelov.

Maribor je zaradi svoje pokrajinske lepote in lege prav priljubljeno letovišče, važen pa je tudi zato, ker je izhodišče za Pohorje. Mesto ima zelo lepo urejene par-

ke, ki je z izhodno železniško postajo Brezno-Ribnica povezana z redno avtobusno progo. Senjorjev dom je tudi znan kot središče pohorskega zimskega športa, saj je v njegovi neposredni okolici obilo res idealnih smučarskih terenov. Na zapadnem delu Pohorja moramo naposled omeniti tudi Kočo pod Kopo na višini 1377 m, kamor lahko s postajo Mislinje ali Dovže dospemo v dveh in pol, s postaje Slovenj Gradec pa v treh urah.

Na jugovzhodnem delu Pohorja leži na idiličnem položaju Planinski dom pri Sv. treh kraljih, ki je sicer skromnejši, toda med izletniki zelo priljubljen. Najpriklad-

Pogled na Ptuj

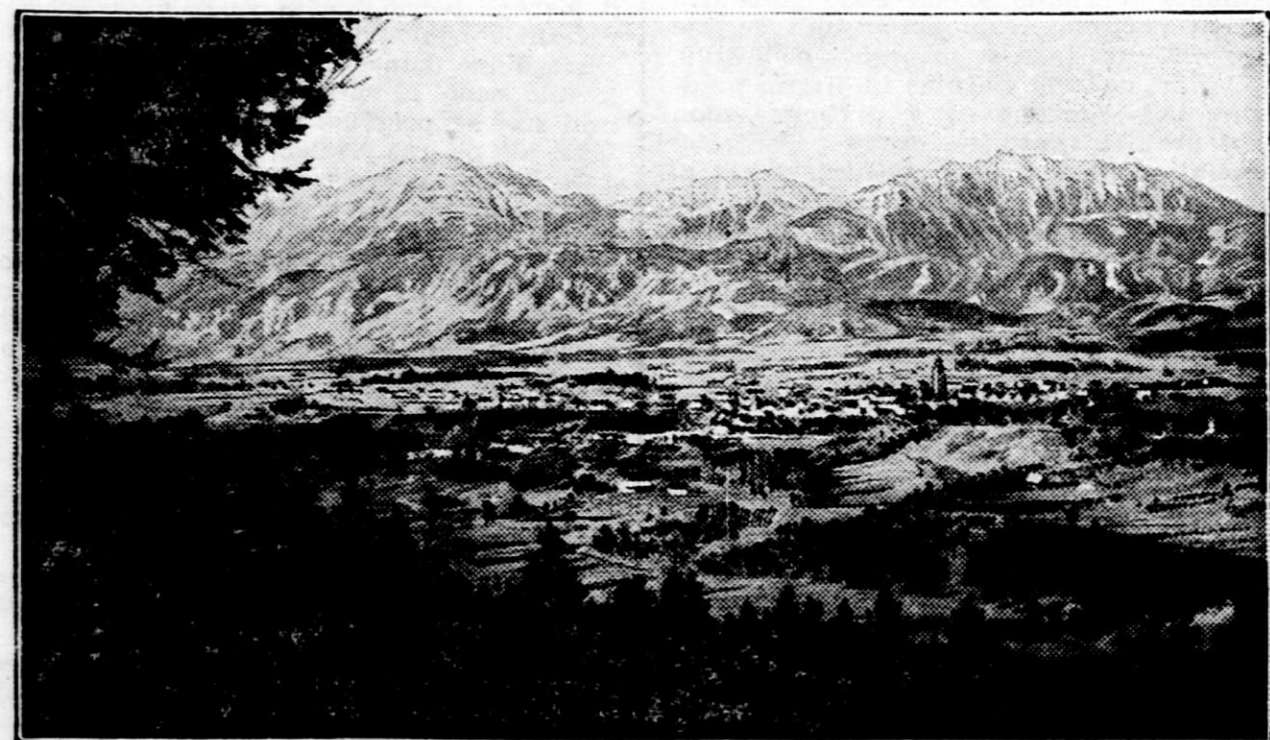
ke, slovi pa tudi po svojih modernih gostinskih obratih. Nekaj svojstvenega je v njegovi neposredni bližini Mariborski otok, ki je največje in najlepše kopališče v naši državi. Ker vodi iz Maribora mimo Hoč nova avtomobilska cesta na Pohorje, je postalo Pohorje važno in priljubljeno tudi kot izletniška točka. V glavni tujskoprometni sezoni veže Maribor s Pohorjem vse do Sv. Aneha in Ruške koče (1249 m) vsako nedeljo redna avtobusna proga.

Med planinskimi tujskoprometnimi postojankami na Pohorju moramo predvsem omeniti planinski hotel Pohorski dom, ki leži na višini 1030 m in Mariborsko kočo z dependanco na višini 1080 m. Oba sta na vzhodnem delu Pohorja in sta najbližja Mariboru. Pohorski dom in Mariborska koča sta na nenavadno lepem položaju,

nejši vzpon do tega doma je od postaje Slovenska Bistrica mimo planinske vasice Šmartno na Pohorju, prav tako znane kot skromnejše, pa vendar zelo prikopno letovišče.

Razen omenjenih planinskih domov je na Pohorju še več drugih planinskih turističnih zavetij in koč, sicer skromnejših, pa vendar dovolj udobnih, da so sposobne tudi za daljše bivanje tujcev v njih. Te planinske pohorske postojanke, ki se vse odlikujejo po zdravem planinskem zraku in višinskem solncu, so Koča na Klopem vrhu na višini 1382 m, Koča na Klopem vrhu na višini 1269 m in Koča na Kremzarjevem vrhu na višini 1161 m.

Po nešteti možnostih za izlete, prebogatih gozdovih, nenavadno ugodni klimi, višinskem solncu, pa tudi po udobnosti

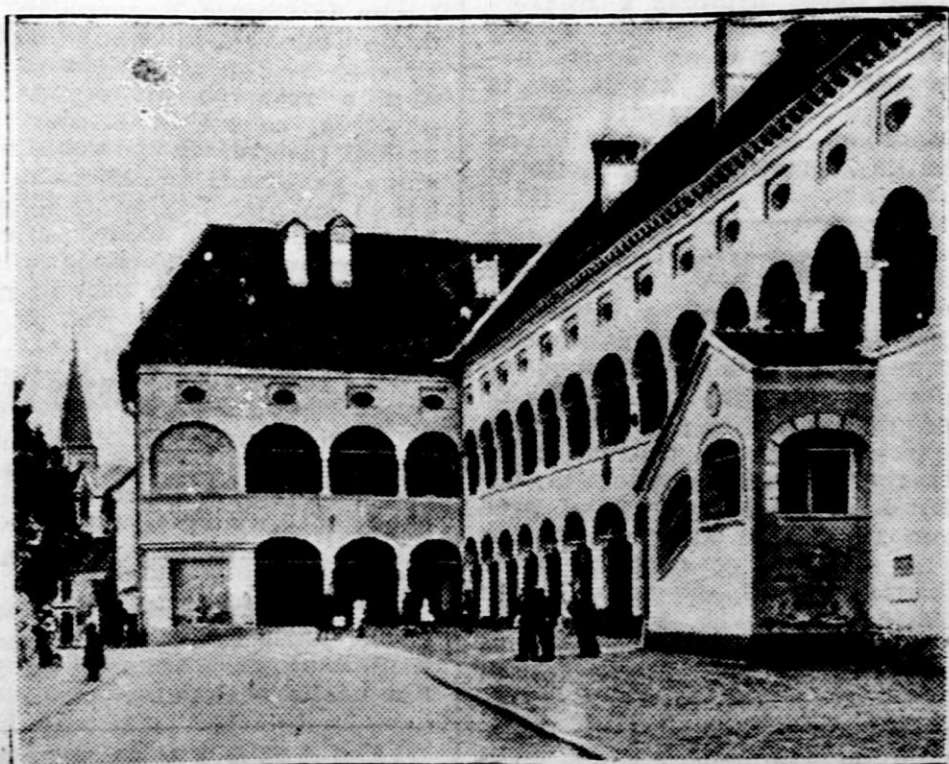
Radovljica s Karavankami v ozadju

V začetku XIV. stoletja je bila Radovljica naselje lesenih hiš, ki pa so bile že obdane z kopalji, kraji pa je imel tudi svoja mestna vrata, ki so edina dopuščala dostop v mesto. Za Ortenburžani so postali lastniki Radovljice celjski grofje. Ko se je grof Herman III. Celjski l. 1428, smrtno ponesrečil v Begunjah pri Radovljici, ni so hoteli Radovljicani priti pod oblast Habsburžanov, ampak so se jim uprli in je general Gaspar Lamberg po hudih bojih mesto zažgal in ga tako pridobil Habsburžanom. Pozneje je mesto napadel zopet celjski junak Jan Vitovec, še pozneje pa so ga večkrat obiskali Turki in ga pogosto razdelali. Mestce pa se je zmeraj opomoglo. Radovljica slovi v zgodovini tudi po kmečkih uporih, zlasti pa po Juriju Dalmatinu, ki mu je bogunjska gosposarica Julijana Kacjanarica nudila zavetišče, ko je širil protestantizem in v Begunjah postavila tudi protestantsko cerkev. To svetišče je pozneje dal škof Tomaž Hren enostavno razstreliti, da bi tako protestantizem zatrl, vendar pa mu se to ni povsem posrečilo.

V francoskih časih in pozneje je Radovljica žaživela že mirnejše življenje, tako da je lahko napredovala in se razvila

ustanovljeno 27. avgusta l. 1933. in je že v kratkem času svoiega obstoja doseglo prav lepe uspehe. Ceste skozi mesto so sedaj že lepo oskrbovane, delno pa so celo asfaltnate, tako da se poleti mesto ne zadržuje v oblake prahu. Po prizadevanju radovljiškega Tujskoprometnega društva je bilo tudi razširjeno električno omrežje v samem mestu in okolici, poleg tega pa so bila urejena res lepa izprehajališča, kjer se tujci lahko odpočije in naide zavetje pred poletno vročino.

Tujskoprometno društvo v Radovljici je tudi poskrbelo za nove markacije, tako da se tujci v okolici prav lahko tudi sami znajdejo in naidejo pota, kamor pač žele. Do leta 1934. ko Radovljica ni imela še nobenega modernega hotelskega obrata, je Tujskoprometno društvo skrbelo tudi za zadostno število privatnih sob, tako da se je tujski promet lahko nemoteno razvijal. V zadnjih letih se je razvil celo v takšni meri — ne smemo pozabiti, da je Radovljica v vlogi blejskih vrat kot cenejša letovišče zelo dobro obiskana — da bi ii bil zdaj potreben en hotel s 50 sobami, poleg tega pa bi bile potrebne tudi nekatere nove ceste in zlasti izprehajališča. Za sedaj še delno omenjamo

Celjska grofija, kjer je še vedno okrožno sodišče

Še ta teden bodo nadaljevali gradnjo bolniškega paviljona ob Tržaški cesti

Odobritev kredita 11 milijonov din — Do nastopa zime selitev nekaterih oddelkov v novi paviljon — Vsa oprema je že pripravljena — Novi važni zdravstveni aparati

Maribor, 12. julija. S prevratom se je območje mariborske splošne bolnišnice zelo razširilo. Kmalu se je pokazalo, da ni več kos izrednemu naveliku bolnikov in bolnic z vsega območja ozemlja od Prekmurja do koroske meje. V teku povojnih let se je sicer mariborska bolnišnica izpopolnila. Nastali so novi oddelki. Zgrajen je bil infektološki oddelki, poseben nadzidek za jetični oddelki itd., toda vse to ni mnogo zaleгло. V zadnjih letih se je celo dožalo, da so morali bolniki zlasti v zimskih mesecih ležati po dva v eni postelji, po hodnikih na nosilnicah in po drugih zasilnih ležiščih. Položaj nam postane popolnoma jasen, če pomislimo, da ima splošna bolnišnica 600 postelj, dočim se je pokazala potreba, da bi morala razpolagati bolnica z najmanj 800 do 950 posteljami. V tem mučnem in težkem položaju je bilo treba nekaj storiti. Pred tremi leti je padla odločitev za gradnjo novega bolniškega paviljona na Tržaški cesti, kjer naj bi bilo več kakor 200 postelj in kamor naj bi se vselila predvsem oddelki za nosne, dermatološke in očne bolezni ter venerološke vrstne infektološki oddelki. Prišli so z gradnjo 4 nadstropnega reprezentativnega paviljona. Pred tremi leti je bil bolniški paviljon, ki je stal 3 milijone din, dograjen v surovem stanju. Tedaj pa je sedela velika mariborska sramota. Bolniki in bolnice so morali ležati po hodnikih in nosilnicah, srečam v bolnišnici je bil zmerom težji bolniški vodstvo je moralo v nešteti primerih odklanjati bolnike in bolnice. V neposredni bližini bolniškega kompleksa pa je stala v surovem stanju 4nadstropna stavba, neometana, neuporabna izpostavljenosti najrazličnejšim vremenskim neprivetostim. To stanje je vzbujalo upravičene kritike vse naše območje in javnosti, ki je začutila krivico, ki se s tem godi vsem, ki so potrebni zdravstvene pomoči, ki pa so bili zavrnjeni, ker jih v bolnici niso

vedeli kam dati. Potem pa je sledila borba za nove kredite, ki so bili potrebni za popolno dograditev bolniškega paviljona. Vodstvo bolnišnice se je na vso moč trudilo, da bi dobilo od države 5 milijonov din, ki jih je dolgovala država bolniškemu vodstvu na bolniških stroških. Neštete intervencije so bile potrebne, da se je zadeva premaknila z mrtve, mučne točke. Sedaj se dozna, da so potrebni krediti v skupnem znesku 11 milijonov din dovoljeni, tako da je ustvarjena podlaga za doživljanje novega bolniškega paviljona. Pomniti je treba, da ima bolniško vodstvo pripravljeno že vso opremo za nov paviljon, ki je stala okoli 800.000 din. Razne komisije in druge formalnosti so zaključene. Računati je z možnostjo, da se bodo še ta mesec pričela dograditvena dela, ki bodo pospešena, tako da se bosta omenjena oddelka lahko še pred nastopom zime vselila v nove prostore. Tako bo končno vendarle zbrisana velika sramota. Sporedno pa je pohvalno omeniti predvsem vneto prizadevanje bolniškega vodstva za izpopolnitev zdravstvenega inventarja. Tako sta prispela sedaj v Maribor nova važna aparata, ki predstavljata pomembno pridobitev za našo mariborsko bolnišnico. Predvsem je nabavila bolnišnica nov rentgenski aparat za terapijo, ki bo zlasti koristno služil pri obolenjih na raku. Razen tega je prispel najmodernejši aparat za steriliziranje, ki je stal 200.000 din. Razen tega je prispelo tudi več drugih sodobnih zdravstvenih aparatov, ki bodo zelo olajšali zdravljenje in ki bodo omogočili zdravstvenim organom mariborske bolnišnice, da povzdignejo in povečajo sloves naše bolnišnice in s tem zaupanje bolnikov. Iskreno je treba v interesu naših bolnikov in bolnic pozdraviti smotno izpopolnjevanje mariborske splošne bolnišnice, ki se razvija v eno najsodobnejših in najbolj opremljenih zdravstvenih ustanov v naši državi.

Pred otvoritvijo preurejene študijske knjižnice

Maribor, 12. julija. Kakor znano, si je za študijsko knjižnico v Mariboru pridobil profesor Janko Glaser ravnarstvo za pričetek letošnjih poletnih napredov vsega območja vredno veliko delo popolne preureditve študijske knjižnice. Le kdor pozna vse te velike dvorane, prenatrpane s knjižničnim arhivom, bo ob pogledu na novo preurejeno približno lahko ocenil to delo. Tukaj pa so delali z veseljem in vnujo, saj živl baš naš območje Maribor sredi hotenja po novi poglobitvi znanja in sploh namenov, ki jim je služila študijska knjižnica že od vsega početka.

To delo je sedaj v glavnem že dovršeno.

Izpropano petsočno stanovanje v Strossmayerjevi ulici

Drzni vlomilci so odnesli zlatnino, obleke in druge predmete, vredne okoli 25.000 dinarjev

Maribor, 12. julija. V pritično petsočno stanovanje v bano-vinski štirinadstropni hiši v Strossmayerjevi ulici, ki sta ga imeli v najemu gospodinja učiteljica A. Premurjeva in strokovna učiteljica A. Kostajnska, so vdrli spretni in drzni vlomilci. Storili so to v času, ko ni bilo nikogar doma, saj se je A. Premurjeva pred nedavnimi preselila v Dobropolje na Dolenjskem, medtem ko je pustila v svojem stanovanju vse pohištvo in druge predmete, med drugim tudi precej zlatnine. A. Kostajnska je odšla na počitnice, pa se je vrnila v Maribor, ker je pripravljala selitev v novo stanovanje. Zelo pa je ostrmeala, ko je prestopila prag svojega stanovanja. Vse je bilo razmetano, vsi predali pretaknjeni, prav tako vse omare. Takoj je spoznala, da se v času njene odsotnosti stanovanje dobesedno izropalo. Obvestila je o tem policijo, ki je pričela s temeljitimi poizvedbami.

Vlomilci so stikali najbolj za denarjem, pa so našli komaj 500 din. Več sreče so imeli glede zlatnine, ki je bila v železni

kaseti, skriti za knjigami. Pustili pa so srebrnino in srebrno jedilno orodje, ki ga očividno niso našli. Iz omar so odnesli perilo in obleke ter plašče. Skupna škoda je okoli 20 do 25 tisoč din. Ugotovljeno je bilo, da so prišli vlomilci v notranjost s pomočjo ponarejenih ključev. Daktioskop g. Groblin ni mogel izvršiti uspešnega posnetka prstnih odtisov, ker so vlomilci očividno delali z rokavicami, pač pa je osredotočen sum v določeno smer, ki bo nedvomno pravilna. Spričo velike množice odnešenih predmetov sodijo, da je soudeleženih več oseb, ki so odnašale ukradene predmete. Verjetno je, da bodo poizkusili v času poletne svoje srečo tudi še kje drugje. Zaradi tega se priporoča občinstvu, naj bo pri nakupu zlatnine in drugih predmetov zelo opretno in v primeru suma takoj obvesti varnostne organe. To je bil največji vlom v letošnji poletni sezoni v Mariboru. Mariborčanom, ki odhajajo na počitnice, je priporočilo, naj ne odhajajo od doma, ne da bi zaupali komu nadzorstvo nad stanovanjem.

Mariborske in okoliške novice

— Oseba vest. Ker je bil dosednji vršilec dolžnosti ravnatelj mariborske splošne bolnišnice dr. Franc Hribar imenovan za rednega profesorja splošne patologije in patološke anatomije na medicinski fakulteti ljubljanske univerze, je bil postavljen na njegovo mesto za vršilec dolžnosti ravnatelja splošne bolnišnice v Mariboru šef primarni njenega tuberkuloznega oddelka dr. Franjo Radšel.

— Sprememba zdravniške dežurne službe. Namestu nenadno zadržanega dr. Lojzeta Toplak bo imel jutri v nedeljo zdravniško dežurno službo za člane OUZD in njih svoje dr. Fric Vrečko, Gregorčičeva 12.

— Nočno lekarniško službo imata od danes naprej Vidmarjeva lekarna pri sv. Anehu na Glavnem trgu 20, tel. 20-05, in Savostova magdalenska lekarna na Kralja Petra trgu 3, tel. 22-70.

— Pisarna Narodnega gledališča bo do končane prezidave gledališkega poslojaja v sosedni pritlični sobi s posebej označenim vhodom in posluje med počitnicami samo ob delavnikih od 11. do 12.

— Zdravniška dežurna služba. Zdravniško dežurno službo za nujno pomoč članom in njihovim upravičenim s svojim bo imel v odsotnosti pristojnega rajonskega zdravnika jutri v nedeljo dr. Lojze Toplak, Pobrežje, Aleksandrova cesta 6.

— Ukinitve nočnega brzovlaka. Naša železniška uprava je nedavno ukinila nočni brz vlak št. 501/602, ki je odhajal iz Maribora ob 2.48 proti Ljubljani, in prav tako tudi nočni brz vlak št. 601/602, ki je odhajal v nasprotni smeri iz Ljubljane ob 0.20 proti Mariboru. Ukinitve tega para nočnih brzih vlakov je v zvezi z ukinitvijo priključka na oboja vlaka v prometu z Italijo. Ukinitve tega nočnega brzega vlaka, naši potniki in turisti zelo težko občutijo. Nočni

brzi vlak je nudil izletnikom in turistom iz Maribora in Celja možnost za enodnevnne izlete na Gorenjsko, prav tako pa tudi izletnikom iz Ljubljane možnost za enodnevnne izlete v turistične predelje ob naši severni meji. Tudi poslovni krogi iz Maribora so se prav radi posluževali nočnega brzega vlaka za enodnevnne opravke v Ljubljani in narobe. Posebno zadnje čase je bilo opaziti, da je bil ta nočni brz vlak v obeh smereh izredno močno frekventiran. V interesu našega turizma in našega gospodarstva bi bilo, da bi železniška uprava zopet uvedla nočni brz vlak med Mariborom in Ljubljano kot lokalni brz vlak ali pa kot pospešeni vlak vsaj približno v traso dosednjega nočnega brzega vlaka v obeh smereh. Tujskoprometna zveza »Putnik« v Mariboru je prešla zadnje številne pritožbe interesentov in je na pristojnih mestih podvzela primere korake, da se tej splošni želji in potrebi čimprej ugoditi. Želijo je, da bi železniška uprava to vprašanje čimprej ugodno rešila.

— Službe božje za izletnike in planince bodo v nedeljo pri Pohorskem domu ob 9. pri sv. Anehu (Ruška koča) ob 10. na Smolniku ob 9. na Pungartu (Koča pod Kopo) ob 11. na Uršiji gori ob 9. v mariborski frančiškanski cerkvi ob 4.15 pred odhodom vlakov. — Aljažev klub.

— Sejske novice. Na mariborski sejem v petek 12. julija so prignali okoliški kmetje in svinjariji 181 svinj in prašičev, prodali so 133 svinj in prašičev. Cene so bile naslednje: 5 do 6 tednov stare svinje po 100 do 130 din, 7 do 9 tednov stare po 140 do 150, 3 do 4 mesece stare po 175 do 200, 5 do 7 mesecev stare po 350 do 470, 8 do 10 mesecev stare po 435 do 620, eno leto stare po 750 do 920 din. Kilogram žive teže so prodajali po 8 do 10.50 din, kilogram mrtve teže po 12 do 15 din.

— O tem in onem. Za predsednika »Pohorske železnice« je bil izvoljen g. Karel Kordik. — V zvezi s pojavom ponarejenih 5000dinarskih bankovcev so bile aretirane štiri osumljene osebe. — Inž. Pavel Cizel je premeščen iz Maribora v Sarajevo. — V Selnici ob Muri se je obrisel posestnik Leopold Ferik, potem ko je z nožem ranil sosedo Alojzjo Špelečev. — Še nezaluden storilec so vlomili pri posestniku Jožefu Majcnu v Studenčih, ki so mu odnesli razne jestvine in življenjske potrebščine. — 43letni delavec Josip Dobrovnik se je pri delu ponesrečil. — Vljak mu je poškodoval oko. Zatekel se je v bolnico. — Triletna Cvetka Šterbal, hčerka posestnika iz Rošpoha, je padla iz postelje in si zlomila levo ključnico. Prepeljali so jo v bolnico. — Maks Jelen je hotel v obupu v smrt. Bil je že na tem da se obesi, pa so domači v zadnjem hipu preprečili njegovo namero. — Bunke, nož, krč. Razburjiv dogodek so doživeli gostje nekega javnega lokala v Ulici kneza Kocija. Pikra beseda je vze-mirila prej mirno in razmeroma tiho omizje. Kakor bi trenil, že sta se spopadli skupini. Sledil je hrup in trušč, zamajale so se mize, dvignili so se stoli, nastala je gneča, v kateri so se ljudje pretrli vsi vprek. Bunke so padle na vse strani, na levo in desno, udarci so sledili brez parda na glede na spol in starost, nazadnje je nekdo potegnil nož in zamahnil okoli sebe. Slučajno je bil v gostilni tudi 55letni poštni zvančnik Ivan Kovačič. Hotel je pomirjevalno vplivati na obe skupini. Kakor običajno, tako jo je tudi sedaj pomirjeval brdo izkupil. Zamah noža je bil zanj usoden. Ivan Kovačič je sredi gneče kričal in se v naslednjem hipu zgrudil na tla. Obe skupini sta se brž razkropili. Prišla je policija, ki je pričela s poizvedbami in zasliševanjem prič. Nezvestave in vsega krvavega Ivana Kovačiča, ki je imel široko zevajočo rano v prsih, so prepeljali v mariborsko bolnico, kjer so mu zdravniki nudili takojšnjo pomoč. Policija skuša sedaj dognati, kdo je povzročitelj krvavega spopada.

— Utonil je. V polskavskem potoku je utonil 53letni železničarski invalid Rudolf Vindiš. Snuči se je vračal domov iz gostilne, pa se je najbrže spotaknil ob potoku in padel vanj. Našli so ga davi v vodi že mrtvega. Zapuščena žena in štiri nepreskrbljene otroke.

ŠAH

Na snočnem šahovskem tekmovanju so bili doseženi tile rezultati: Gerželj proti Kustru, Certalič proti Skralovskemu, Šončan proti Senekoviču, Ketič proti Marvnu in Kukovec proti Pečetu, vsi 1:0. Po 10. kolu vodi Kukovec z 9 točkami. Na drugem mestu je Gerželj s 7 točkami (2), ter Kuster s 7 točkami (1), Certalič s 6 točkami, Lukež st. s 5 točkami (2).

Iz Slovenskih goric

— Svinjska rdečica, ki se je zadnji čas močno širila po raznih krajih Slovenskih goric, je povzročala nevarne posledice tudi zaradi hudobije in škodljivosti prizadele ljudi, ki so mrhovino nalašč spravljali v gozdove drugih posestnikov in tudi v bližino svinjakov, namesto da bi jo pokopavali ali oddajali konjaču. Taki primeri so se dogodili pri sv. Antonu v Slov. gor. Potrebna bi bila energična preiskava.

— Krdela liše so se zarodila zadnja leta po gozdovih severnega dela Slovenskih goric. Ta divjad povzroča zadnji čas pri posestnikih občutno škodo, ker mori kokiš podnevi na prostem, ponoči pa v kurnikih. Nekatere občine so pozvale zakupnike lovščih, naj ukrepejo potrebno za zatiranje lišic; zdi se pa, da so bila vsa opozorila zaman, ker lastniki lovščih nečesto v sedanjem času loviti ne divjačine.

Iz Ljutomer

— Naročnikom »Slovenskega Narodca«. Zamudnike opozarjamo, naj naročnino redno plačujejo po polnočih, ki jim jih dostavlja raznašalec »Slovenskega Narodca«. Kdor dolguje naročnino že dva meseca, se mu list v tretjem mesecu ne dostavlja več. Uprava je primorana takemu zamudniku list ustaviti. »Slovenski Narod« je najcenejši popoldnevnik, ki ga dobivajo naročniki v Ljutomeru že istega dne dostavljene na dom po raznašalcu za malenkostno ceno 12 din mesečno. Novi naročniki naj se prijavijo naravnost pri upravi lista ali pa raznašalcu.

— Pomankanje rafije. Čeprav se je rafija v zadnjem času podražila od 26 na 40 din za 1 kg, je ni dobili v nobeni trgovini, kar ovira dela v vinogradih, zlasti še tam, kjer so vezali vedno v rafijo in ne s slamo.

— Silna vročina. V četrtek je bil najbolj vroč dan, kar smo jih imeli letos. Toplota je kazal 36 stopenij Celzija; v taki vročini se je parilo listje pese.

— Razpis del regulacije Mure. Banska uprava je razpisala licitacijo del pri regulaciji Mure od Veržaja do Mote. Licitacija bo 22. julija. Proračun stroškov izkazuje 446.78 din.

— Iz državnih služb. V 8. položajno skupino je napredoval Josip Geder, sodni uradnik v Ljutomeru.

— Benčina n. Ze parkrat smo na tem mestu govorili, da bi morali imeti dve prodaji bencina za široko ljutomersko okolico, imamo pa samo eno, ki ji večkrat zmanjka bencina, s čimer so oskudovani lastniki bencinskih kart. Kakor nam je znano, je vzrok pomankanja bencina v tem, ker se ta edini prodajalec nima predpisane cisterne, valed česar mu dodeljujejo po predpisih le par sodov bencina, ki ga pa zaradi velikega okoliša odjemalcev hitro zmanjka. Organi, ki nadzorujejo prodajo bencina, bi morali zadevo tako urediti, če že ni cisterne za bencin in če je ena prodaja bencina za široko okolico, da bencina ne bi nikdar zmanjkalo, ker je to v škodo lastnikov bencinskih kart in motornih vozil.

— Nabori so bili mirno izvršeni. V preteklem tednu smo imeli vojaške nabore, ki pa so bili izvršeni zelo dostojno in mirno. Dobro razpoloženi rekruti so po izvršeni državljanski dolžnosti odšli na svoje domove in v mestu ni bilo med njimi nikakih incidentov.

— Zlatarji na delu. V juliju so postali na Muri zelo marljivi številni zlatarji, ki so prispeli iz Dolnje Medjimurja. Pravi, da je letos za njih dokaj dobro leto.

Iz Apačke kotline

— Mlačva ječmena je v polnem teku. V vsaki važi v kotlini obratujejo že več dni parne mlatilnice, ki mlatijo ječmen. Zadnja leta je naša območja kotlina v pogledu

racionalizacije kmetijskih obratov zelo napredovala. Poleg drugih kmetijskih strojev ima že vsak večji kmet svojo parno mlatilnico, ki jo uporabljata tudi pri mlači drugih manjših posestnikov proti plačilu v pridelku. Zasluge pri kolikšnih pridelkih znaša po večini 14 do 16%. Ob ugodnih žitnih letinah pride lastnik parne mlatilnice do ugodnega zaslužka. Z uvedbo tovrstnega sistema mlače so občutno prizadeti revnejši, ki so prejšnja leta hodili mlatiti s cepci za dno, da so si prislužili potreben kruh. Pri parnih mlatilnicah se zaposluje razmeroma mnogo manj ljudi in je mlačva v kratkem času končana. Zato morajo mnoge družine iskati zaposlitve drugje, če se hočejo preskrbeti za zimo z živežem.

— Sadna letina v Apački kotlini bo letos zadovoljiva. Kakor kaže v sadovnjakih, bo naš območje kmet pridelal mnogo sadja. Le na ta način je upati, da si bodo nekateri gospodarsko opomogli.

KINO MOSTE
Danes ob 20.30 ur, jutri ob 14.30, 17.30 in 20.30 ur
Velefilm o herojskih podvigih tujske legije
Poročnik indijske brigade
Errol Flynn — Olivia de Havilland
V tem filmu je na edinstven in monumental način prikazan juriš čete kopljenikov na horde Indijcev

Izpred sodišča

— Obsojeni pretepači. Pred okrožnim sodiščem v Murski Soboti so se morali zagovarjati znani staršenski pretepači, ki so lani na gasilski tomboli v Bučevčevih med pretepom ubili Jožefa Jeriča iz Hraštaja. Trije so bili oproščeni, ostali pa so bili obsojeni, in sicer: Stuhec Jožef na 3 leta in 6 mesecev strogega zapor, Stuhec Anton na 3 leta in 6 mesecev strogega zapor, Novak Mihael na 3 leta in 6 mesecev strogega zapor, Gregorčič Stanislav na 2 leti strogega zapor, Damiš Alojz na 1 leto in 6 mesecev strogega zapor, Vajš Matija na 1 leto in 6 mesecev strogega zapor in Slavič Alojz na 1 leto in 6 mesecev strogega zapor. Ta kazen bo morda ustvarila red in mir v Starinovi vasi ter bodo menda pretepi zaenkrat ponehali.

Kriminalna drama iz pariškega podzemlja
Tajinstvena ulica
Jean Galand — Marcelle Chantal

Posvetimo več pozornosti Halozam

Živimo v težki dobi. Negotovitost in presenečanja na evropski politični pozornici begajo mnoge premalo močne in zdrave državljanke. Mnogi pa zopet izkoriščajo to ozračje za osterške spekulacije in finančno ribarjenje v kalnem gospodarstvu sodobnosti.

Poglejmo samo Haloze! V Ptuj, pa tudi v bližnji in daljni okolici, žive mnogi, ki jim slovenska govornica ne teče baš gladko. Ti ljudje posejajo velikodušno svoj denar revnim lastnikom in obdelovalcem malih haloških vinogradov. Nekateri dajejo revnim Haložanom tudi živež, in sicer na račun vinskega pridelka, ki ga nato jeseni mora pripeljati Haložan svojem upniku ter mu ga prodati pod pogoji, ki jih on diktira.

Če bi brskali po raznih zapiskih in vknjižbah na ptujskem zemljiškem uradu ter bi zasledovali lastniške spremembe v teku zadnjih petdesetih let, bi v Halozah prišli do prav zanimivih ugotovitev. Pred 50 leti je bil namreč Haložan popolnoma odvisen od tujerodnih spekulativov. Ti so določili, kakšne obresti mora plačati Haložan za med letom posojeni denar ali prevzeti živč ter koliko vina mora zato jeseni pripeljati. Haložan, pogosto premalo izobražen, ni mogel in ni smel ugovarjati. Če ni mogel ugoditi obračunu, so sledile tožbe, ekskucije in končno prodaja posestva in goric na javni dražbi.

Pogosto so Haložani bili prisiljeni podpisovati zadolžnice in dovoljevati vknjižbe na svojem posestvu. Iz zemljiške knjige na ptujski sodnji je razvidno, da ni tako rekoč posestva in ne vinogradev v Halozah, na katerem bi ne bilo vknjiženih več tujerodnih oteruhov. Jasno je, da so mali haloški posestniki postali kmalu čez glavo zadolženi in da niso mogli več najti izhoda iz

obupnega materialnega položaja in odvisnosti od mestnih oteruhov. Nato se je začela običajna pesem sodnih tožb, obravnava, ekskucije in javnih dražb. Oteruhi so kupovali vinograde za vinogradom. Prejšnji slovenski lastniki haloških posestev so čez noč postali le odvisni viničarji tega gospe, ki se je šopirila po lepo postavljenih gospodarskih vilah na vrhovih goric.

Kdo bo zameril strtemu Haložanu, če je v takšnem položaju postal popolnoma apatičen, da se ni briga za zadostno izobrazbo, higieno itd. ter da je vedno bolj zaostajal za našim povprečnim življenjskim standardom.

Statistično natančno sestavljene in argumentirane razprave profesorja dr. Franja Zgaga in Kolarica, pa tudi Kerenčičeva o razmerah v Jeruzalemskih gorah, nam pričajo, da je ogromna večina najlepših vinogradov v Halozah in Jeruzalemskih gorah v rokah tujerodne mestne gospode, tujih posejilcev, samostanov in cerkva. Domačinom so ostali le manjši ter slabši vinogradi z neugodno lego. Jasno je, da je domačinu v takšnem položaju nemogoče uspešno konkurirati z mestnim sosedom, ki ima tipiziran vinograd ter svoja kvaliteto boljša sortirana vina zaradi ugodnih zvez mnogo boljše in lažje prodaja.

Mnogo se govori o obsejnim prebivalstvu, mnogo o gospodarskih, prosvetnih, prometnih itd. razmerah v Slovenskih gorah. Redko pa se čuje glas iz zapuščenih in zanemarenih Halož, iz predela lepe slovenske dežele, ki predstavlja tako rekoč kolonijo mestne gospode. Zato s popolno upravičenostjo kličemo: Posvetite več pozornosti najbolj zapuščenemu in izkoriščanemu delu naše lepe domovine. Zaščitimo revnega Haložana!

Iz Zagorja

— Licitacija prevoza pošte. Te dni je bila pri tukašnji občinski upravi tretja licitacija za prevoz pošte na postajo. Dolga leta je prevajal pošto tukašnji posestnik g. Vinko Vidmar, tudi sedaj se nameraval prevoz licitirati za sklikano ceno 10.000 din na leto, k tretji licitaciji pa je prišel nekoliko prepozno, ker je že točno ob napovedani uri izlitali edini navzoči interesent g. Mirko Koprivc, posestnik in gostilničar v Zagorju, za 9.980 din.

— Šolske vesti. Preteklo nedeljo so bile okrožne tekme dece v Hrastrniku, katerih se je udeležila tudi naša šolska deca. Na tekamah so se držali dokaj dobro, saj je bila vrsta moške dece prva, vrsta ženske dece pa druga. Posamezniki so se plasirali takole: pri moški deci 1. Metec Miran, Hrastrnik; 2. Anžur Lado, Zagorje; 3. Dolar Jože, Zagorje; 4. Kradl Jože, Hrastrnik; 5. Polc Albin, Trbovlje; pri ženski deci 1. Rož Nada, Hrastrnik; 2. Krizaj Anica, Hrastrnik; 3. Zabkar Marija, Hrastrnik; 4. Jesih Mira, Zagorje; 5. Tomažič Olza, Zagorje. Poleg raznih pnanov lahke atletike, prostih vaj ter preskokov čez kozo, je obšla deca tekmovala tudi v poznovanju sokolstva (ideja, zgodovina, organizacija), v čemer so se prav dobro izkazali. — Naše sokolsko društvo je že z okrožno obvestilo vse članstvo, da mora vsakdo imeti sokolsko legitimacijo. Oni, ki jih do sedaj še niso imeli, si jih morajo brezpogojno nabaviti, drugi pa jih morajo dati nanovo potrditi. V ta namen posluše tainik vsak ponedeljek, torej in sredo in sicer samo še do 15. julija v pisarni Sokolskega društva od 18. do 20. — Te dni je Sokolsko društvo prelozilo iz Ljubljane spomenik pokojnemu kralju Aleksandru I., katerega bi moralo odkriti 16. junija, a je bilo odkritje preloženo. Verjetno je, da bo spomenik odkrit še poleti, o čemer bomo javnost pravočasno obvestili.

— Pomankanje vode. V Zagorju primanjkuje že par let pitne vode. Dosedanje zaletje na Rovih je za povečan konzum vse-kakor premahno, zato je dala občinska uprava preiskati druge izvire vode v okolici. Prav dober izvor je našla v Ribniku nad Kisovcem. To zaletje bi bilo mnogo večje, kakor je dosedanje na Rovih, potreben je seveda samo še kredit za ta dela. Upamo, da se bo to zaletje napravilo, ker Zagorjani že komaj čakajo, da bi se nedostatki v preskrbi z vodo odpravili.

Šolstvo

— Drž. tehniška srednja šola v Ljubljani. Prijave za sprejem na arhitektonsko-gra-benji, strojni in elektrotehniški odsek se bodo sprejemale v soboto, dne 31. avgusta od 8. do 11. Podrobni pogoji so razvidni iz objave v šolskem vestibilu. Učenci, ki so opravili nižji tečajni izpit (gimnazije), odnosno završni izpit (meščanske šole) pred šolskim letom 1939/40 in ki bi eventualno reflektirali za sprejem, se opozarjajo, da morajo najkasneje do 10. avgusta t. l. zapišiti pri VIII. oddelku kr. banske uprave dravske banovine za odobrenje v svrhu prijave za sprejem v I. letnik kateregakoli odseka.

— Drž. delovodna šola v Ljubljani. Prijave za sprejem na gradbeni, strojni, elektrotehniški in mizarski mojstrski od-delek se bodo sprejemale v ponedeljek, dne

2. septembra od 8. do 11. Na gradbeni od-delek se sprejemajo pomočniki, ki so izučeni zidarskega, tesarskega ali kamnoseškega obrta. Na strojni mojstrski oddelek se bodo sprejemali tudi izučeni modelni mizarji. Na gradbenem, elektrotehniškem in mizarskem oddelku je običajno vedno dovolj prostih mest; na strojnem oddelku imajo pa prednost reflektanti z daljšo pomočniško dobo. Podrobni pogoji za sprejem so objavljeni na razglasni deski v šolskem vestibulu.

— Drž. moška in ženska obrtna šola v Ljubljani. Prijave za sprejem na moško obrtno šolo (kiparski, keramiški in graverski oddelek) ter na žensko obrtno šolo (od-delek za obleke, oddelek za perilo in od-delek za vezenje) se bodo sprejemale v ponedeljek, dne 2. septembra od 8. do 11. Podrobnosti glede sprejemanja so objavljene na razglasni deski v šolskem vestibulu.

— Banovinska šola za glasbila, pri drž. tehniški srednji šoli v Ljubljani (Akerčeva cesta 9). Prijave za vstop v I. letnik te šole se bodo sprejemale v ponedeljek, dne 2. septembra od 8. do 11. Pri prijavi se morajo predložiti krstni list, zadnje šolsko izpričevalo in eventualno še navstveno izpričevalo.

— Zaključni izpiti na Christofevem učnem zavodu z enoletnim trgovskim tečajem v Ljubljani so se vršili pod pred-sedstvom ravnatelja od 20. junija do 2. julija. Enoletni trgovski tečaj s pravico javnosti (predizobrazba mala matura oz. završni izpit) je letos dovršilo: z odličnim uspehom 30 učencev (-nk), s pravim dobrom 74, z dobrom 36. Za tri mesece je bilo odklonjenih 13 učencev (-nk). Posebni enoletni trgovski tečaj pa je dovršilo: z odličnim uspehom 10 učencev (-nk), s pravim dobrom 38, z dobrom 30, z zadostnim 2. Za tri mesece so bili odklonjeni 4, za celo leto pa 2. Kakor običajno vsako leto se je ob koncu šol. leta vršila strojeplanska in stenografska tekma. Pri strojeplanski tekmi so dosegli prva tri mesta absolventke: Kozina Angela iz Trbovlje, Bozovičar Ana iz Škofje Loke in De Zordo Olga iz Med-vod. Pri stenografski tekmi (diktat od 220 zlogov v minuti) so dosegli prva tri mesta De Zordo Olga iz Medvod, Križanec Ljuba iz Gornje Radgone in Zupanc Ferdo iz Celja. Po končanih izpiti je ravnatelj svojim absolventom priredilo zanimivo razstavo modernega pisarniškega pohištva, računskih strojev in najrazličnejših pisarniških potrebščin. S to razstavo so učenci še izpopolnili svoje strokovno znanje. Zaključek šolskega leta je bil dne 4. julija. Informacije glede vpisa in sprejema za prihodnje šolsko leto daje vodstvo pismeno in osebno med običajni-mi uradnimi urami. Tel. št. 43-82.

— Zaključni izpiti na Christofevem učnem zavodu z enoletnim trgovskim tečajem v Ljubljani so se vršili pod pred-sedstvom ravnatelja od 20. junija do 2. julija. Enoletni trgovski tečaj s pravico javnosti (predizobrazba mala matura oz. završni izpit) je letos dovršilo: z odličnim uspehom 30 učencev (-nk), s pravim dobrom 74, z dobrom 36. Za tri mesece je bilo odklonjenih 13 učencev (-nk). Posebni enoletni trgovski tečaj pa je dovršilo: z odličnim uspehom 10 učencev (-nk), s pravim dobrom 38, z dobrom 30, z zadostnim 2. Za tri mesece so bili odklonjeni 4, za celo leto pa 2. Kakor običajno vsako leto se je ob koncu šol. leta vršila strojeplanska in stenografska tekma. Pri strojeplanski tekmi so dosegli prva tri mesta absolventke: Kozina Angela iz Trbovlje, Bozovičar Ana iz Škofje Loke in De Zordo Olga iz Med-vod. Pri stenografski tekmi (diktat od 220 zlogov v minuti) so dosegli prva tri mesta De Zordo Olga iz Medvod, Križanec Ljuba iz Gornje Radgone in Zupanc